

31269

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

సంపుటము ౧౬
Vol. 16

చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ అక్టోబరు 11-వ తేది గురువారము

No. 162

శ్రీ విభవనామ సంవత్సర భాద్రపదమాస బహుళ త్రయోదశి

సంచిక ౧౬౨

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలవేలు
యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది
తలనొప్పుల మాన్యును. వాయువు పోట్ల
కాపును. పార్శ్వనొప్పుల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెఱుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
మరడను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్నివిధములకు
నొప్పులకు నంజీవివంటిది.

పంచభావ చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.

చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బె 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింటి ముఖ్యముగా నుండవలసినది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబు కెట్టిపిడి, మద్రాసు

109, ఫ్రీహోడ్డు, ఫోర్టు, బొంబాయి

రశాయన చాయశాల మేలైన గెట్టి చాయనూలు వ్యాపారం, తూర్పువాకిలి, మధుర.

గెట్టిచాయ నూతన రంగునూలు రకములు తయారుచేయడములో "ఇండియాలో" నెల్లను
మొదటివారని మిక్కిలి ప్రఖ్యాతి చెందినవారు.

అన్నిరకములోను పక్కారంగులు సలీసుగా చిక్కును.

ఒక పర్యాయము మారకములను ఉపయోగించినవారు, మారంగునూలు వినా, మరి
యితర రకములను ముట్టరు.

శాంపిల్ ఆర్డర్ వ్రాయించేది.

ఆంధ్ర యిన్స్యూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్, మచిలీపట్టణము.

మేనేజింగు డైరెక్టరు: కోకా అహోబలరావు నాయుడుగారు ఎం బి సి హెచ్ బి. (ఎడింగ్) డి. టి.
ఆంధ్రదేశమందలి ప్రముఖులైన నిండు డైరెక్టర్లుగా ఉన్నారు. (జి.ఆర్.పూర్.)

ఆంధ్రదేశమునుంచి ప్రతిసాలన కోటి రూపాయలకు పైగా యితర భీమాకంపెనీలకు ప్రీమియములుగా పోవుచున్నది.
యాధన శ్రవాహము సరికట్టి ఆంధ్రదేశముయొక్క ఆర్థికాభివృద్ధికి తోడ్పడుట ప్రతి ఆంధ్రునియొక్క విద్యుక్త
ధర్మమని గమనించి ఆంధ్రులై నిండే తనజీవితములను భీమాచేయుదురాక!

ఆంధ్ర యిన్స్యూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్, మేనేజింగు డైరెక్టరుగారికి-బందరు.
అయ్యా, మాతమ్మడు గుండు సత్యనారాయణమూర్తి సకుటుంబముగ
గడచిన శ్రీరామవసుధి సకుటుంబముగ భద్రాచల యాత్రకు వెళ్లి దైవవశమున అ
చట కలరాతగిలి ఆకస్మికముగ కాలధర్మము నొందెను. అతని మరణపు రిపోర్టు
వైయిమఫారములు పూర్తిచేయించి వంశగానీ మీరెట్టి ఆశ్చర్యకాలయాపన చేయ
కుండా అతని 262 సంబంధ కుటుంబాలకు భీమామొత్తము రు 8000/-లు వెంటనే
అతని భార్యకు అందజేసినందులకు మేమంతయుకృతజ్ఞులము.

చిత్తగింపుకు. ఇట్లు విధేయులు.

బండరు } (సం) గుండు వెంకటలింగం వ్రాలు
29.8.28 } (సం) గుండు మృత్యుం జయుడువ్రాలు

2, కొంతకాలము ప్రీమియములు
కట్టినపిమ్మట శాశ్వతమైన అంగవైక
ల్యము కలిగిన యెడల అప్పటి నుండి
యీ భీమావాయిదాలు చెల్లించనక్క
రలేకుండగనే కట్టాయొక్క సంపూ
ర్ణ హక్కులన్నియు పొందవచ్చును.
(Permanent disability benefit)
ఏజంట్లు కావలెను
సామర్థ్యమునబట్టి ప్రతి ఫలము
పొందవచ్చును.

వివరములకు యీ విగ్రహ చిత్రమును వ్రాయవలెను. యర్రమిల్లి మంగయ్య బి. యె. బి. యల్. శక్రచరీ.

ప్రశ్న

భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు జవాబు
వ్రాయుటకు రు 1-0-0 పై క్రతిప్రశ్నకు
0-4-0 ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును తెలుపవలెను.
గాంధీ జ్యోతినివలయం, తిరుత్తణి.

ఆయుర్వేదావధ రత్నా కరము

చరక చికిత్సాస్థానము రు. 6

ఆంధ్రవైద్యరత్నావళి రు. 2, భన్మద్రకాశిక రు 1
2046) వాక్యం శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిరాష్ట్ర, 7వ వార్డు

మహానూర్యావర్తి

ప్రశస్తమైన యోగము. ప్రతివారికి ఆవసరమయినది.
శంఖిగుంట, నోటనీరూరు, కాల్వచేరులు మంటలు, నోటి
పూక, గుండెలతోమంట, మొదలగు వైద్యవికారమునకు వైద్య
ముధము. శ్రీ ముక్త్యాలరాజావారి సంస్థానమున తయారయి
2-కుల రు 1-కి రు 5/-.

ఆర్థరసాయనశాల, ముత్తూల(కృష్ణా).
1, పాణోపాసన, నిర్గుణోపాసన రు. 0-8-0
2, జీవన్ముక్తి, విజేహముక్తి రు. 0-4-0
3, దైవబలము (భక్తిప్రధానమగుచిన్న వద్యకావ్యము) రు. 0-8-0
(ఈపుస్తకములు కావలసినవారు ఈక్రిందిచిరునామాకు వ్రాయవలె
అవ్వారి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి,
కొత్తూరు, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా.

రాజరాజేశ్వరీ జ్యోతిషాలయం

మీ జాతకముగాని, లేదా పునరుత్థానముగాని పంపిన జైవిని
శాస్త్రకీర్త్య 20 లక్షములు కట్టి ఆయుర్విషయము, యోగ
విషయము, కళాశ్రవణము, సంతానవిషయము వ్రాయుట
కు రు 5-0-0 దశాంత్యశ్రవణగోరువారు ఉత్తరముద్వారా తె
లిసికొనవలయును. ఆయుర్విషయము యోగవిషయము కళ
శ్రవణము సంతానవిషయము తెలుపుటకు. 2-0-0
4972 బెజవాడ, పూర్ణానందంపేట

వివేకవర్ధన నాటకశాలలో సభ ప్రారంభము

భార్యనునకును, అదాలతు తీర్పునకును విరుద్ధముగా అధికారులు సభల నాపుచున్నందు లకు ప్రజల ఆగ్రహం

30 ఆగష్టు 1897 ఘన (శుక్రవారము) నాడు వివేక వర్ధన నాటక శాలయందు ప్రజలను మహాజనసభ సమావేశ మయ్యెను. ఈసభ ప్రారంభము 8 గంటలలోని 18 సం ఘన వత్సమున కూర్చుండినది. సభకు సమావేశపరచిన సంధిల లో 9 అంశములు; 3 కర్తావ్యములు 1 మహారాష్ట్రులది; 2 హిందీ మాతృభాషగలవారిని 1 అహింసాచరించుట 1 ఉయ్య గ్రంథాలయము; 1 సంఘ సంస్కార సమాజము. మొత్తము సభకు వచ్చిన స్త్రీపురుషులసంఖ్య రెండువేలంబైనది చెప్పవచ్చును. హాలులో స్థలము చాలనందున ప్రేక్షకులు రంగ స్థలమున కూర్చుండవలసివచ్చినది. వచ్చినవారిలో శాస్త్రీయ హాలులు ఉద్యోగులు, డాక్టర్లు, వర్తకులు, వయల అన్నితర గతులవారును ఉండిరి. ప్రేక్షకులలోను కార్యక్రమమున పాల్గొనవారిలోను ఆంగ్లము ఎక్కువగా నుండుట ఉత్సాహ కరమైన విషయము.

పండిత కేశవరావుగారు సభయొక్క యుద్దేశ్యమును వెల్లడించిరి. నిజామురాష్ట్రములో మామూలసభలు, స్త్రీల సభలు, వర్తకులసభలు, భజనసభలు, విద్యాసభలకూడ సో ధింపజడట చాల యశాయమునయ్యెను, అట్లుచేయుట మన ప్రభువుగారి యుద్దేశమై యుండలేదనియు, ప్రతివోటను నిట్టి యాటంకములను సర్కారి యధికారులు కలిగించుచుండుటచేత నిసభలో ప్రభువుగారిని ప్రార్థించుకొనుటకై బహుల సమావేశ మైవారనియు, నట్టి సభకు శ్రీయత వామన్ నాయకుగారి రగ్రాసాధిపత్యమును విమోచింప కడుంగడు తగినవారని యు ప్రతిపాదించిరి. దీనిని ముదిరాజు రామకృష్ణారావు గారు బలపరిచిరి. పిమ్మట యింగ్లీషునా ప్రకటనము జనుల చేయుచుండ శ్రీవాణ్ నాయకుగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

వామన్ నాయకుగారి యుపన్యాసము

“ఆగ్లా! నీటిసభ సమావేశమునకు కారణము ప్రభుత్వోద్యోగుల ప్రజల ప్రాథమిక హక్కులను నిరోధించు టయే. నూరు 7 సం వత్సరముల క్రిందట మన ప్రభువు గారు రాజకీయ సభల చేయ కూడదని యొక ఫర్మాను నిచ్చియుండిరి. అట్టి ఫర్మాను ఎంతవలకుండనో యంతవరకు మేము కుసాహించి బహుల టకు సంసిద్ధులముగా నున్నాము. కాని ఈ ఫర్మాను శాధన ము చేసికొని సర్కారి అధికారులు రాజకీయ సభలనుగూడ నాటంకపరచుచున్నారు. మన రాష్ట్రములో ననేక అధికారులు తమ విధి యెదో దానినిగూడ గుర్తుకొనకున్నారు. వారు ఈ దేశమునకు వచ్చి తమ కేసులు నింపుకొనిపోవుట మాత్రమే నేర్చుకొనినట్లున్నది. ఇంతకన్న వారికెక్కువ తెలియదు. చిన్న చిన్న గ్రామములకూడ అమీన్, బస్సా నున్, సీరప్రదారులు మున్నగు అధికారులే ప్రజలలో కలతలు కలిగించుచున్నారు. మొదట నల్లగొండలో నొక ఆంధ్ర గ్రంథాలయముయొక్క వారి కౌత్సమును జేయబడిరి. కాని అప్పు టి అధికారి యీ సభ చేయుటకు ముందు జిల్లా నాజమ్ గారి అక్షజ్ఞ పొందవలయునని ఆజ్ఞ యిచ్చిరి. అదే ప్రకారము జిల్లా నాజమ్ గారి దగ్గర దరఖాస్తు పెట్టకొనగా వారు సభలోని కార్యక్రమ మేమని అడిగిరి. కార్యక్రమము చూపించిన తర్వాత యిట్లా జ్ఞ యిచ్చిరి. “ఈ కార్యక్రమము అసంపూర్ణిగా నుండుటచేత, నీ కార్యక్రమములో నొక యుపన్యాసకుడుక న్గనింపదని తెలియుటచేత, సభ జేయబడినవారు బాజు హక్కుమకువారి యజ్ఞ పొందువరకు సభచేయకూడదు.” చూడుడు! ఒక యుపన్యాసకుడు రానందున సభకన్నజ ప్రభుత్వ కాఖండే పొందవలెనని చెప్పి యధికారి యెంత తెలివి కలవాడో యూహించుడు. (సిగ్గు, నీగ్గు అని కేకలు)

సిగ్గు అననది అయిధికారికి కాదు. మీకును నాకును సిగ్గుండవలయును. అట్టి తెలివితేలి యధికారు యజ్ఞలను (“కోర్కె”) తప్పింపక లోకముల మనకు సిగ్గుచేటు! అట్లే నల్లగొండవారు ప్రాచారాబాదు ప్రాకృత్యలో అభియోగము తెచ్చిరి. ప్రాకృత్యవా రివిషయమున సిమ్మత్ పాకెబుదితో బ్రిటిష్ సిండియాలో వలె తీర్పు చెప్పినందులకు వారిని ప్రశంసింపచున్నాను. వారిట్లు తీర్పునిచ్చిరి. శ్రీ ప్రభువు గారి ఆజ్ఞ రాజకీయ సభలకే వర్తించునని. ఇట్టి రాజకీయ సభల కన్నజ పొందవలసిన అవసరము లేకుండెను” ఇట్టి తీర్పు జరిగిన తర్వాత మాడ సభికారులు ప్రజలను మరల మరల ప్రభుత్వజ్ఞను పొందులెనని సభల నాపుటకై యుత్తమవుల నిచ్చుట తీర్పు దుర్బుధిని నూచించుచున్నది. ఇట్టి యుత్తమవులను మ

న్నిండుటకు మాదగా జనులు వాటిని బుట్టచాఖిలే చేసియుండ వలసి యుండెను. ఇట్టి యధికారుల మొదలు [నిమ] అధికారి మైకముతో కప్పిపోయి యున్నవి. అట్టి మైకమును అస క్త్యము దింపవలసి యున్నది.

ప్రాకృత్య తీర్పు అయిన తర్వాత నూర్మాపేట సభలు జరుగునని ప్రకటించ బడినది. కాని యచ్చట యధికారులు మ రల పీరిని ప్రభుత్వజ్ఞ పొందునని హుకుము చేసిరి. తుదకు బా జే హక్కుమకు వరకు దరఖాస్తుల నిచ్చి ప్రభుత్వజ్ఞను పొం ది సభచేయబడినది.

అచ్చటికి పోలీసు కాఖిలోని ఉన్నతాధికారులును, జిల్లా యధికారులును వచ్చి కార్యక్రమమును జూచి సభలోని దర్బల కాంతి కచ్చెచ్చి యిట్టి నిరపాయకపు సభలకై యంత యార్జనమే చేసెనని నాతో చెప్పిరి. అందు జిల్లా పోలీసు మొహతే మీముగారిట్లనిరి. పీరు నాదగ్గరను వచ్చి ఒక్కమాట చెప్పియుండిన నేనప్పుడే “సెలవిచ్చి యుండునీ!” ఇట్లు పలికిన మొహతేమీముగారే నల్లగొండ సభలను తర్వాత యాపి వై చిరి. (సిగ్గు, నీగ్గు అనుకేకలు)

మరల మొన్న తిప్పర్తిలో వైఖ్యము సభచేయ దలం గా నొకదినము ముందుగా పోలీసు అధికారులు వారిని సభచే యవర్ధన హక్కుము చేసిరి.

అన్నిసంగతు లట్లుండ నడికొండ మేజిస్ట్రేటుగారి హక్కుము మాత్రము అన్వితము మైనది. నుమారు నాలుగు సం వత్సరముల క్రిందట మడికొండ ప్రజలు సభచేయగోరగా మే జిస్ట్రేటుగారిట్లు విచిత్రపు టుత్తపు చేసిరి. “నా చెండవ హక్కు ము ఎప్పుడను మీరు సభచేయ కూడదు” అహుమింకను రాలేదు!! ఇట్టి తెలివిగల యధికారులచే మనము పరిపాలింప జమచున్నాము.

ఆగ్లా! ఇట్టి యాటంకము లికముందు లేకుండునట్లు గా మనము మన మహానుభవ వహించిన ప్రభువుగారిని ప్రార్థించవలయును. ఇట్టి తీర్మానము నొకదానిని మా మిత్రులగు మాడపాటి హనుమంతరావుగారు తమ యంగికారమునకై ప్ర తిపాదించెదరు.

మొదటితీర్మానము మాడపాటి హనుమంతరావు గారు ఉపపాదించిరి:—

మహానుభవ వహించిన నిజాము ప్రభువుగారి రి మొహ రము 1810 హిజ్రీ జాటి ఫర్మానునకు, అట్టి ఫర్మానునకు ఉన్నత న్యాయస్థానము వారు చేసిన అన్వయమునకును విరుద్ధ ముగా కార్యనిర్వాహకులకు అధికారులు జిల్లాలలో బహిష్క రం సభల సమావేశమునకు కలిగించుచున్న నిర్బంధములు దేశా భివృద్ధికి భంగకరముగా నున్నవి. కనుక ఈ సభవారు అట్టి ని ర్బంధము లేకుండు ఏర్పాటులు చేయవలసినదిగా ప్రభుత్వము వారిని సవినయముగా ప్రార్థించుచున్నాడు.

పై ఉపపాదనము చేయవచ్చును శ్రీయత రావుగారు ప్రభువుగారి ఫర్మాను క్లిష్టములను చదివి దానికి నవ్యా బ్ అమీన్ జంగు బహద్రుడు [పీ.పీ. మంత్రి] గారును, నవాబ్ జాల్మదరు జంగ్ బహద్రుడు (ప్రభుత్వ కార్యదర్శి) గారును ఉ న్నత న్యాయస్థానము ప్రాకృత్య వారును చేసిన అన్వయము ను చదివి వినుపించి ఫర్మాను రాజ్యాంగ సభలకేగాని ఇతర స భలకు వర్తించనని చూపిరి. ఆంధ్ర జిల్లాలలో సభలు ఆపుటను నూచించి ఇందునకు కారణము ఆంధ్రులు అతి దుర్బులై యుండుటయైన కావలయును. లేక ఆతి భజనకారులైన అయి యుండవలయును అని వక్కాణించిరి. రాజ్యాంగ భావములు కలుగనన్నచో విశ్వవిద్యాలయముల ఉన్నత పరీక్షలు చదివిన ప్రాచారాబాదు వారిలో కలుగవలయునగాని, కోమల్మండు డ్దు, పేద సాదలగు హిందూ మహమ్మదీయుల పక్షి యొండుగల తిప్పర్తి యందు కలుగనాయని పరిపాదించిరి.

పులిబాల రంగారావుగారు

ఈ తీర్మానమును శ్రీయత పులిబాల వేంకటరంగరావు, ప్రా: పక్షి [నల్లగొండ] గారు ఆమోదించిరి. “నల్లగొండ సభ ల నావేంకటపేటి విషయములు మాకు బాగుగా ననుభవము కలవి. అధికారులు మహమ్మదీయ చేయకుండుటకై యెన్నియో విధము ల ధయిపెట్టుచుండిరి. “మీరు సభచేసిన మీ శీర్షము మేము దైలలో వ్రాసికొని మిమ్ములను అహూన గ్రస్తులముగా జూడ వలసి వచ్చును. కావున మీరే యిట్టి ప్రసంగములలో ప్రసక్తి కలిగించుకొందురు” అని చెప్పివారు. తిప్పర్తి యననది చిన్న గ్రామము. శ్రీచచ్చటి వైఖ్యము సభ చేయదలచినప్పుడు వారిని చేయవలసి స్థానిక పోలీసు అధికారులు అపిదేసిరి. ఈ తీర్మా నమును నేనును బలపరచుచున్నాను.” నల్లగొండ నూర్మాపేట తిప్పర్తి సభల కథ పూనగ్రుచ్చిట్లు చాత్రచ్చిరి. తిప్పర్తి వా రికి మొహామిము పోలీసుగారు పంపిన నోటిసు చదివి వినిపించి, దాని భావన, లేఖనాదధిని సభాపదుల కెకకవరచిరి. సభ లాపు కథతి ఆంధ్ర జిల్లాలలోనే జరుగుచుండుట నూచించిరి. అత్తరంగబాదు [చూరాప్రార్తి] ప్రాంతము నందును గు ల్పర్తి [కర్ణాటక] ప్రాంతమునందును గొప్ప సభలు నిరభ్యంతర ముగా జరుగుటను సభ్యులకు రెండుయ ఆంధ్రులు తమ దౌర్జన్య మును వదలుకొన వలయునని హెచ్చరించిరి.

గోవిందరావు గారు

ఆగ్లా! ఎవరో యిప్పుడే యీ తీర్మాన మందలి “జిల్లాలు” అనటకు మారుగా “కొన్ని జిల్లాలలో” అని మార్పు చేయగోరిరి. అది సమంజసముగాదు. సర్కారే అధికారులు. ఒక జిల్లాలలో కార్యక్రమము నుండక. కావున ఆంధ్ర జిల్లా లో నుండిన ప్రతిబంధకములు మాకుండనేరవని తలపజాలము. అచ్చట యందు సభికారులు మానెపు వచ్చి యీ చిక్కలనీ పెట్టుట సహజము. అధికారులు స్త్రీల సభలనుగూడ నిరోధించి వారన్న చాల యాశ్చర్యముగా నున్నది. స్త్రీలే సర్వమునకు మూలములు. అట్టి మూలములను గూడ వెకలిందించుటకు గోరుచున్నారేమో యీ యధికారులు. అట్లైన స్త్రీలనే పు ట్టింపవలదని పీరు చేపుని దగ్గరను దరఖాస్తులు తీసికొని పోవు ట మంచిది. మేమును నిట్టి మూర్ఖాధికారులు మాకవసరము లే దని దరఖాస్తు లంపుకొందుము. ఈ తీర్మానమును నేను సంపూ ర్ణముగా బలపరచుచున్నాను.

స్వామి సోహానీగారు

సోహానీగారు సవారన భార్యలంబరులు. పీరు సింధు దేశములు. పీరును సభకు వచ్చియుండ అధ్యక్షులు పీరినిగూడా మాట్లాడుటకై కోరిరి. పీరిట్లుకన్యనించిరి:—

ఈ రాష్ట్రములో స్త్రీల సభలకు సహితము ఆక్షేపణ యున్నదని వినుటకు నాకు చాల ఆశ్చర్యము కలిగించినది. స్త్రీలు సర్వత్ర గౌరవింపదగిన వారలు. ఏమతమువారైన నేమి అండలుకు వైకమత్వముతో నుండుట యుత్తమము. ఇవటి పోలీసువారిట్టి యాటంకములు కలిగించుట చాల నిందనీయమై న విషయము.

పీరి యనంతరము యోగింద్రరావు వక్తిగా రువన్య నించిరి.

పిమ్మట అధ్యక్షులవారు సభ్యులందఱు ఈ తీర్మానము నంగీకరింతురా యని ప్రశ్నించిరి. అందఱును చేతులెత్తి ఏక గ్రీవముగా “మంజూరు” అని కేకలిదిరి. తీర్మాన మమోదింప బడినది.

రామచంద్ర నాయకుగారు

పిమ్మట రెండవ తీర్మానమును ప్రవేశ పెట్టుటకు రామ చంద్రనాయకుగారు ఆహ్వానింపబడిరి. నాయకుగా రిట్లుకన్య నించిరి:—

నాకాజు: యియ్యబడిన తీర్మానములో విశేషము రెన్నియులేవు. ఈ పై తీర్మానమును కార్యరూపముగా చూచుకొనుటకై మహారాజా సర్ క్రిమల్ ప్రసాదు బహద్రుడు గారితో కలసి మాట్లాడుట కి క్రింది వారిని సభవా రెన్ను కొనుచున్నాడు.

- 1. వామన్ నాయకుగారు.
- 2. రాజా బస్సీలూలుగారు.
- 3. మాడపాటి హనుమంతరావుగారు.
- 4. పండిత కేశవరావుగారు.

ఈ తీర్మానమును ప్రవేశ పెట్టుటకు పూర్వము మన సిరిని విచారించుము. ఇతివరలో నల్లగొండలో నొక తీర్మాన ము ప్రభువుగారి సన్నిధికింపుటకు నా యాజమాన్యమున నం గీకరింపబడి యుండెను. అట్టి తీర్మానము నేనివరకే ప్రభువు గారి సన్నిధి కంపుకొనినాను. సభలు చేయుట మానవుల ప్రా ధమిక హక్కు. మన ప్రభుత్వమువారే యిట్టి హక్కుల నణ చివైచ జూచుచున్నారు. ఏమీ వారు పిమ్మట ప్రభుత్వము చేయదలచినారా? లేక తెలివి లేబలుగల ప్రజలపై రాజ్యము చేయదలచెదరా? రాజకీయమున్న వారికే భయము! ప్రపంచ మంతటను రాజకీయ విద్యయే నేర్పొపబడుచున్న ఇచ్చటివారు ప్రాచారాబాదు రాష్ట్రమును కేలానాలె మూసియుంచెదరా? లేక దీనినొక ద్వీపముగా మార్చి ప్రయత్నింతురా! రాజకీయ తర సభలే యననేల రాజకీయ సభలకూడ నేల జేయకూడదు? ప్రభుత్వమువారు తమకు తెలియకున్న ప్రజలనుండి నేర్చుకొన వచ్చును. తమకు తెలిసిన తమ యభిప్రాయమును ప్రజలకు జెప్పవచ్చును. ప్రాచారాబాదు ప్రజలను మూర్ఖులముగా నుంచిన ప్రభుత్వమునకు గౌరవమా? లేక మా ప్రజలందఱు విద్యావంతు లు అని చెప్పుకొనుట గౌరవమా?

ఈ తీర్మానమును తామందఱును నేక గ్రీవముగా నా మోదింతురని ప్రార్థన.

పిమ్మట శ్రీయత ఆలంపల్లి వెంకటరామారావువారి తీర్మానమును బలపరచిరి. తదనంతరము బూర్గుల వేంకటేశ్వర రావుగారు రెండవ తీర్మానములో రామచంద్రనాయకువారి పేరుగూడ నుండవలెనని తీర్మానము సవరణచేసిరి. సభ్యులంద ఱంగీకరించిరి.

అధ్యక్షుని ఉపసంహారోపన్యాసము

వామన్ నాయకుగారు సభమగించుచు ఇట్లు పలికిరి. హనుమంతరావుగారు తెలంగా నాలోనే యిట్టి యధికారుల చర్యలున్నవని చెప్పిరి. అది సరికాదు. అన్నిస్థలముల లోను నిట్టివి కలవు. నేను బొంబాయిలో నొక బొంబాయి కాసనసభ్యునితో కలసితిని. వారు నేను ప్రాచారాబాదువాడ నని వినినంతనే ప్రాచారాబాదులో నింకకాల పెట్టుండ గలిగితి

వని క్రశ్మించెను. ఏలనన ఈతడు తుట్టాపురముకు యాత్రా మె వచ్చినప్పుడు అచ్చటజనులు వీరిని మత విషయకోపకావ్యప మియ్యమని కోరగా నట్లే యిచ్చుట కంగీకరించెనట. కాన పథ ప్రారంభమగుటకు చూసుపే పొలిక జవానోకడు వచ్చి పథను కానియితడట.

నేను "వీడు" కు పోయియుండినప్పుడు ఒక గ్రంథా లయమునకు నన్ను పిలిచికొనిపోయి పక్షిమండికలనీ పూలచీరము కేయగా నేను వెళ్లిన యనంతరము పొలిక ఆమీను వారిని పిలిచి నాకట్లు మర్యాదచేయటకు ఎవ్వరు నెలపుపొందిరి అని అడిగెనట? నేను నారాయణచేటకు బంధువునజూడ పోయియుండ నచ్చట పథచేసిరి. పొలిక ఆమీనుగారు పథ చేయకూడదని ఫర్మాను చూపించవచ్చెను. నాకకూడ తెలి యును. తాను దయచేయవచ్చును అని చెప్పిరిని. తుదకు పథ ముగిసినతర్వాత పొలిక ఆమీనుగారు నేను రాజకీయములు నూట్టాడిననియు దానికి జవాబేమనియు వ్రాసివంపెను. రాజ కీయమననేమి యర్థమో మొదలు చెప్పవచ్చునని నేను వ్రాసివంపి తిని. ఇట్టివారికి నోకరి యెట్లుదొలకనో చిత్రముగానున్నది. వీరికి ప్రైవీనింగుగాడ యిప్పించెరు. ఆప్రైవీనింగలో వీరేమి నేర్చుకొందులో వీరి గురువులకే యొకక.

నల్లగొండ మొహాలెయిను లిప్పర్తివారికి నోటిను యిచ్చునప్పుడు "బఖ్తూ" అను వారిని సంబోధించెన; మనమందఱ మును బఖ్తూలచే పాలింపబడుచున్నాము. మరీ క్రభుత్వో ద్యోగులు అందఱి గలములు. వారు కమయ్య త్రవములలో మీ నేవకుడు అని వ్రాయుచు మరల గర్వము క్రకటించె దట. ఇకలకును గౌరవంప కేరనివాడు స్వయముగా గౌరవ ముడు కాడు. ఈ గర్వమును క్రభుత్వోద్యోగులు త్వరగా చూచుకొనవలెను.

ఏమి యెట్లున్నన క్రజ లికుమందు నోరులేనివా!వలె నుండవలసిని క్రభుత్వము గమనించుగాక! ఈ పథ జయప్రద ముగా జరిగినందులకు నాకు చాలాసంతోషమైనది—"

ఏమట్లు ఎం. నరసింగరావుగారు అభ్యర్థులకు కృత జ్ఞతా వందనము లిప్పించిరి. పథ రాత్రి 8½ గంటలకు ముగి సెను. (గోలకొండ పత్రిక.)

క్షయారీష్ట లేహ్యము

దగ్ధ, ఉబ్బనము, కఫము, అల్లి, మొదలగు క్వాసకాశ పం సుగు వ్యాధులను హరించి గుండెకు జలము నిచ్చును. 18 రు! దబ్బి ద్దు. 1-0-0 ని. పి. ఖర్చులు, క్రత్యేకము.

పూర్ణ చంద్రోదయం 3351

జంగారుతో చేయబడినది, బలహీనుల పాలిటి సంతోషి. శిశువులు, కుయ, పొందు, కుక్కనవ్వము, పురాణజ్వరము, పిల్లలకై నిష్కర్షణ మొదలగువాటిని హరించి జలమును వీర్య మ్నది. పిల్లలకొని గలిగించు కౌమధర్మము, కులం రు1 రు12 రు14. 20 మాత్రల సీసా రు2-0-0. ని. పి. ఖర్చులు 66 ని. 8. 5. 1. అయ్యుర్యదమాజం, పెరిగేపి. నెల్లూరుజిల్లా.

శ్రీ లలితా శ్రమము

ఇది ధార్మికోద్దరణోద్ద్యమ కేంద్రాలయము. దీనియందు కేదాంతములు, ఆంధ్రీయ విద్య, గణిత ప్రకృతి భౌతికశాస్త్రా దులు, కృష్యాది పా శిశావికవిద్యలు గలవలయును. ఇది ధవళే క్వరమున తూర్పుగోద పరి జిల్లాలో పవిత్రగోదావరి తటమున స్థాపించబడియెను. ఇందు 18 సంవత్సరములలోపు పయము గల పిల్లలే క్రస్తుతములో చేర్చుకొనుదురు. యవస్థంబి, విద్యా రులు ఆశ్రమవాసులుగా ను, చదువి ఉచితముగ భోజన వస్త్రా ధిల నివ్వబడుదురు. పదభ్యాస ములను ఆపూర్వకముగ వర్తన మును గలవలది అన్నివిషయము లోను యధార్థమును గ్రహింప గలుగు క్రియాశురులుగ కేయ. రుటయే ఉద్దేశ్యము. నలయు వారు ఆశ్రమమునకు వ్రాసి క్రత్యేక విషయములను తెలిసికొం దురు గాక. తలిదండ్రులు పిల్లలను ఆలస్యముగాకుండ ఆశ్రమ మున చేర్చురు గాక.

ఆశ్రమముయొక్కయు, ధర్మోద్దరణోద్ద్యమము యొక్క యు స్థాపకులును ధర్మ భాస్కరచిత్రిదాంకితులును అగు శ్రీ జయంతి మంగయ్యగారి ఆంగ్లేయ గ్రంథములు ఆశ్రమమున దొరుకును.

Simple Essays.	Re. 1
Beauty	As. 4
Practical Yoga	As. 12
Soul of Sweetness	Re. 1
Path of Life	Rs. 2/3
Voice of the Spirit	As. 8
A plea for Education	As. 8

వలయునారు మ్యానేజరఫక వ్రాయుదు.

VEN-YUSA వెన్ యూసా మీ చర్మమునకు నూతన జీవకళను గలిగించి అందము నభివృద్ధి పరుపనిండు.

చర్మమునకు జీవకళగలిగించుటలో వెన్ యూసా సహజ ప్రభావముగలియున్నది. జిడ్డురహితమైనదియు, సువాసనగలదియునైన వెన్ యూసా చర్మమును ప్రాణవాయువునందు స్నానమొనరించును. నిత్యముపయోగించుచుండిన ముఖవర్చస్సును గలిగించి చర్మమును శుభ్ర పరచి, సౌందర్యము హెచ్చించును. ఎండకు, ముమ్మకులోనైన తడువరి కొంచము వెన్ యూసా నుపయోగించిన, చల్లదనమును గలిగించును. ఎండ తాపమును. ముఖము నల్లబారుట మొదలగు వాటిని తొల గించును, అలసి సొలసినపిమ్మట వాడిన ముఖమునకు మంచి టానిక్ గా పనిచేయును. విశా శరీరము అందముగాను మృదువు గానుండవలెనని కోరిన వెన్ యూసాను వేమరచి యుండజాలరు.

చర్మమునకు ప్రాణవాయు స్నాన మాచరించును.

కెమిస్టులందరివద్దను, సుగంధద్రవ్యములమ్ము వారలందరి వద్దను చక్కని బాడిలలో అమ్మబడును. వెల 1 కి రు 1/-

ఏ జెంట్లు మెనర్స్:— దాదా అందు కో, యస్లనేడ్, మద్రాసు.

వెద్దా పురం శిల్కు బట్టలు. మీ సొమ్ముకు తగిన విలువ } చాలకాలము వుండునట్టివి } నాణ్యమైననరకులు. నరనమైనధరలు.

మైసూరు, పూనా, మద్రాసు, మారత్, తంజావూరు, కంజీవరం మొదలగు ప్రదేశములలో జరిగిన క్రదర్పణము లోను మహారాజులవల్ల నాయకులవల్లను జంగారువరకములును యోగ్యతాపత్రములున్నూ పొంది యున్నాము. మా యొక్కపరకల నాణ్యమునకును తక్కువ ధరకనున్నూ మేము పొందిన బహుమానపత్రములు యోగ్యతాపత్రములే నిదర్శనములు.

మా శిల్కుబట్టలు క్రతిగ్రామములోను క్రతిబట్టల పుళోను దొరకును. మా పేరుగల క్రతిచూడకునుమాచి జట్టలు తీసుకొనవలెను.

మావద్దను అన్నిరంగులలోను అన్ని నెజాలులోను శిల్కుకందువాలు, దోవకులు, డేటాలు, శారమడి, పొత్తువంచలు, వర్తింగు, కోటింగు, శిల్కులన్నూ వేస్తుశిల్కు కోటింగు, కంచువాలు, దువ్వుట్టున్నూ నెం 100 రు లగాయు 200 వర్కు నూలు జరిబట్టలన్నూ దొరకును. వివరములకు యీ దిగువ యద్రముకు వ్రాయుదు.

ఆలిగ్రాఫిక్ యద్రము. } వెస్ల సుబ్బారాయుడు అందు కో,
శిల్కు }
వెద్దాపురం. } శిల్కులందు కాటన్ క్లాత్సు మేన్యు ఫేక్చరర్సు, వెద్దాపురం, తూర్పుగోదావరిజిల్లా

భారత స్వాతంత్ర్యము

అంగ్లేయుల యభిప్రాయము

ఖైలుబాగారి యభిప్రాయము

కలకత్తా, ఆక్టోబరు 10:—భారత వాణిజ్యసంఘాధ్యక్షు డగు ఖైలుబాగారు ఆంగ్లేయుల కార్మికపథకునెల్లి తిరిగి కలకత్తా చేరిరి. భారత స్వాతంత్ర్యమును గురించి యాంగ్లేయుల యభిప్రాయమేమని యడుగగా వారిట్లు చెప్పిరి.

విరోధాదేశములయందు క్రధానవాణిజ్యకఠి భుజుండు ట యవసరము. భారతదేశమును సాధ్యమైనంతకాలము తొక్కి జట్టులెనని ఆంగ్లేయులు తలచుచున్నార. కార్మికపక్షము రాజ్యాధికారమును కోరి భారతదేశమునకు సాయముచేయ వున్నది. ఇతర విరోధాదేశములు భారతస్వాతంత్ర్యము నెడల ఆభిమానము జూపుచున్నవి. భారతదేశమునకు స్వాతంత్ర్యము లభించిన వాణిజ్యముల కెక్కుడు సౌకర్యము తేర్చునని వారు తలచుచున్నారు. (ప్రీ ప్రెసు.)

కార్మిక ప్రపంచము

బొంబాయి మిల్లులు

బొంబాయి, ఆక్టోబరు 9:—మిల్లులలోనికి పనిదాండు తిరిగివచ్చుచున్నారు. ఒక్క ఫిన్లేమిల్లులో మాత్రము పనిదాం డ్లింకను నలుపుచున్నారు. ధామాను మిల్లులో పనియింకను సాగుటలేదు. మిగిలిన మిల్లులన్నియు పూర్తిగా పనిచేయు చున్నవి.

కలకత్తా మిల్లులు

పూర్వా కాటన్ మిల్లులలో నా కూలీలు ముప్పాతిక భాగము తిరిగి పనిలోనికి వచ్చిరి. సార్విక నిరోధముల ఆశ స్తు చేయబడిరి.

నైజాం రైల్వేకార్మికులు

ఆమెర్తర్ము ప్రేతు వర్కర్సు యూనియనువారు రు 200/లు నైజాం రైల్వేకార్మికులకు సహాయార్థము వారి సమ్మెయెడల సానుభూతి జూపుటకును పంపిరి.

వి. వి. గిరిగారు శుక్రవారము 12 తేదీని నెక్కెడా బాడునండి బయలుదేరి వెళ్లెవరు. అ. ప్రె.

గుంటూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఆంధ్ర ఖడ్గపత్రాచి

అక్టోబరు 7—ఆంధ్రభారత తంతుకారక సంఘము మహాత్ముడు ప్రారంభించిన నాటకానికి యేమహాభావము యని ఖడ్గపత్రము ఆంధ్రభారత తంతుకారకానుండి యద్భుతముగ వని తెలుసుకుంటే నో ఏ మహామహానుభావము ప్రజేషమనయినను లక్ష్యము చేయక యపార్థితులు నూలువనుతును ఆంధ్ర ప్రజేషమనందు ఖడ్గపత్ర ప్రచారమునకు తన కాలమునంతటిని గడపుచుండెనో అట్టి శ్రీయుత గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రిగారు ఆ కాళి కార్యదర్శివని రాజీనామా నివ్వినను సంగతి ఆంధ్రానియందుగల ఖడ్గపత్ర ప్రచారమునకు గాక ఖడ్గపత్ర ప్రచారములకుగానె విచారమును గలిగించకబోదు. వారీ ఖడ్గపత్రమును పని చేయుచున్నటులు యింకెవరును చేసి యుండరు. వారి రాజీనామాకు కారణములు ఇద విషయము తెలియక బోయినను, త్యాగంకరు గానికి వారికి యభిప్రాయ భేదము వచ్చినటులను అంటుచే వారు గౌరవముగ రాజీనామా నొసగినయియు తెలియుచున్నది. వారు 1వ తారీఖు నుండి వారి యాద్యోగమును విరమించుకొనిరి. ఆంధ్రదేశములో ఖడ్గపత్ర ప్రచారమునకు వీరి రాజీనామా తీవ్రనికొరత నివ్వగలదు.

బడలాయింపు

మాజిల్లా పద్మనాభానుండి చాలమందివాడరి క్రింది గణించిన మేజరు జి. వి. వైద్య వి. యం. యస్. గారు యజ్ఞతీసుండి కర్నూలుజిల్లాపద్మనాభ బడలాయింపుబడి. వారిస్థానే మహాదేశికగారు వచ్చెదరి తెలియుచున్నది. శ్రీయుత వైద్యగారు యండియట్ కల్లులో స్థాపితముగా నుండి దానిని మంచిస్థితికి తీసికొనివచ్చుటలో చాలకృషిచేర్చిరి. వారికి క్రికెట్ ఆట యందు విశిష్టలిప్తి. దానికొరకై చాలసామనుల చెప్పించి ఒకసంఘమును స్థాపించి యువకుల పలువుర దానియందు తర్ఫీదు చేయుచుండెదవాడు.

వచ్చి మ గోదావరిజిల్లా లోకల్ బోర్డు

ఆంధ్రాయానివర్సిటీ మెంబరుకదవి ఖాళీ

ఇదివరలో నరసాపురం తాలూకాబోర్డులో మెంబరుగానున్న గ్రంథి వెంకటరెడ్డిగారు గారు జి. ఎ. వి. యల్. లోకల్ బోర్డుల తరపున మెంబరుగానుండిరి. వీరి తాలూకాబోర్డు మెంబరుకదవి సరిగా రిమిటింగులకు హజరు కాలేని కారణములవల్ల తొలగిపోయినదని ప్రకటనలు తెలిసియేయున్నది. తాలూకాబోర్డు మెంబరుకదవిలో పోటీ పీఠి యూనివర్సిటీ మెంబరుకదవియు ఖాళీయినది. అందువల్ల మరల వీరి స్థానే మరొకరిని ఎన్నుకొనిరియెన్నున్నది. అధికారత్యాగ ఎన్నుకొనెనని యూనివర్సిటీ వారు ప్రయోచించియుండలేదు. ఈ యూనివర్సిటీ మెంబరుకదవికి మాగంటి బాపినిశుగారు ఏలూరు తాలూకాబోర్డు జిల్లాబోర్డు మెంబరుగారు ప్రయత్నించుచున్నటుల తెలియనవచ్చుచున్నది.

(ఒకవిలేఖరి)

నిమ్మపండ్ల నధికముగా వాడుట

నిమ్మరసము అనేకవిధముల నుపయోగించును ఆరోగ్యమునకును సౌందర్యమునకును ఉచితనిగూడ నిమ్మరసము చాలముఖ్యమైనది.

1. నోటిలోని కళ్లయిగుర్లు బలముగాను ఆరోగ్యముగాను ఉండుటకు వానికి ప్రతిదినమును నిమ్మరసమును రాయుచుండవలెను.
2. స్నానముచేసిన పిమ్మట పురిపిటికాయలపైన నిమ్మరాయల చేతుతో కడవలెను. లేదా కాయలను మొదట కడిగి రుడిచి తరువాత వానిపైని నిమ్మరసమును రాయవలెను.
3. తలనొప్పి వచ్చినప్పుడును శాడీబ్యాధి కలిగినపుడును ఆభాగముపై నిమ్మరసమును రాసినచో శాభాధతగ్గును.
4. ఒక నిమ్మపండురసమును రెండు నీరునములు నేపు బాగుగముతగనచ్చి దానితో తేనెనుగాని చక్కెరనుగాని కలిపి రాత్రి కరుండబోవునపుడు నొయి సహించగలిగింక వేడిగా తినినచో అత్యధికముగ పడికే భారముగూడ తగ్గిపోవును.
5. క్రిములను సంహరించుటను షర్మవ్యాధులకును నిమ్మరసము చాల పనిచేయును.
6. శీతకాలమునందు పిల్లలకు కలుగుగల్గిన (విజబ్బాయస్సు) నిమ్మరసము పోగొట్టిన.
7. చేతులు తెలుగాను మృదువుగాను నునువుగాను యుండుటకు పచ్చిలోలో నుగూడదు. మొదలచేతులకు నిమ్మరసమును రాసి పిమ్మట గ్లిసెరైనును పన్నీయను రాయదగును.

మద్రాసు అఖిలపక్షసభ

శ్రీనివాస ఆయ్యంగారి ప్రకటన

రంగనాథ మొదలిగారి ప్రకటన

తమిళనాడు కాంగ్రెసువర్కింగు కమిటీవారికిని మద్రాసు రాష్ట్ర అఖిలపక్ష సమావేశకార్యకులకు మధ్యజరగుచున్న వాదోపవాదములలో పాల్గొనుటకు శాకిష్టములేదు. కాని యీ విషయమున నన్నుగూర్చి కొంతవరకు చెప్పకొన నవసరము గలిగెను. ఈయఖిలపక్షసభ విషయమున మొదట రాయబారులు జరిగినపుడు నేను మద్రాసులో లేను. నేను గతనెలఖిలపక్ష మద్రాసునకు వచ్చిరిని. అపుడు శ్రీనివాస ఆయ్యంగారికిని ఆనిదిసెంటుగారికిని మధ్య జరిగిన రాయబారులకు సుబింది శాకు తెలిసెను. డా॥ దిసెంటుగారు శ్రీనివాస ఆయ్యంగారిని సభకు ఆహ్వానింపగా ఆయ్యంగారు మరతులనుకొని డిలివరట. మద్రాసు రాష్ట్రీయ అఖిలపక్షసభ మఖ్యముగాఁకొత్త తీర్మానములను అంగీకరించి బలపరచుటకే యుద్దేశింపబడియున్నందున ఆయ్యంగారివ్యతిరేక మరతులను అఖిలపక్షసభా సంఘమువారంగీకరింప బాలకపోయిరి. నేనుకూడ ఆయ్యంగారితో నీవిషయమునుగురించి సంప్రతించిరినికాని వారిమరతులవలన అఖిలపక్ష సమావేశ సంఘము వారికిని పీరికిని మధ్య రాజీ గురురున ను ఆ శాకుకలుగలేదు. అంతలో సభిప్రయత్నములు నేను మానుకొంటిని.

ఎ. రామస్వామిమొదలిగారు సిమ్లాలో సండిక మోరీలా లో నెహ్రూగారికి మద్రాసు రాష్ట్రీయ అఖిలపక్ష సభవారికి తమజస్తిను పక్షమువారు తోడ్పడెనుని నిశ్చయముగ తెలిపిరి శాకు తెలిసెను కాని యీయఖిలపక్షసభకు ఒక్కసార్ ఎ. పి. పాత్రోగారు తప్ప తదితర జస్తిను పక్షసభ్యులెవరును హజరు కాకుండుట శోచనీయము ఈ అఖిలపక్ష సభ అన్ని పక్షముల వారిని పాల్గొనునట్లు చేయుటకు ఆ సభాసంఘమువారు శ్రమపడిరి ఈసభను జరుపుటలో కాంగ్రెసుయొక్క గౌరవమును, అధికారమును తగ్గించుటకు ఎవరికి ఉద్దేశములేదు.

శ్రీనివాస ఆయ్యంగారివద్దకు నేను డా॥ దిసెంటుగారి యనుమతినిబొంది సంప్రతించెదనని డా॥ దిసెంటుగారికి తెలియదు. అట్లుసంప్రతించినపిమ్మట నేనుగావించిన సభిప్రయత్నము విఫలమైన పిమ్మట డా॥ దిసెంటుగారికి వృత్తాంతమును గూర్చి తెలిసెను.

శ్రీనివాస ఆయ్యంగారి జవాబు

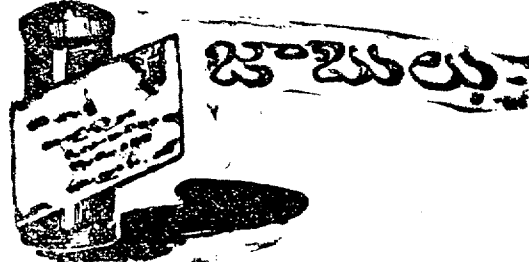
రంగనాథ మొదలిగారు శాదగర్లకు వచ్చినపుడు డా॥ దిసెంటుగారి యనుమతిని బొందియే వచ్చిరిని నేనుతలచితిని. గతకుక్రవారము శాటిరాత్రి డా॥ వరదరాజులు రంగనాథమొదలిగారు నావద్దకువచ్చి అఖిలపక్షసభా సంఘము వారు శారదాప మరతులను ఒక్కకొనిరియు నైమనుసంఘ బహిష్కరణ తీర్మానమునకు అంగీకరింపలేదనియు చెప్పిరి. నేను డా॥ దిసెంటుగారిని గాని రంగనాథ మొదలిగారిని గాని నిందింప బాలను. ఎందుచేతననగా వారిరువురు శా సహాయమును గోరనవారే. గత శనివారముదయమున రంగనాథమొదలిగారు అఖిలపక్ష సభా సంఘమువారిలో కొందరు శా మరతుల కంగీకరింపలేదని శాకు తెలియవరచిరి.

తమిళనాడు వర్కింగు కమిటీ తీర్మానమునకును శా తీర్మానమునకును భేదముగలదని హిందూ త్రితికకు తెలుపుచున్నాను. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య ఆదర్శమునకు భంగములేకుండ లక్ష్మీ తీర్మానమును తమిళనాడు వర్కింగు కమిటీ తీర్మానము గావింపబడెను. గాని యఖిలపక్ష సభా తీర్మానము ప్రకారము అందరుక అధినివేశన స్వాతంత్ర్యాదర్శమును అంగీకరింపవలెను.

నేను మోరీలా లో నెహ్రూగారితో నీ విషయమున సిమ్లాలో సంప్రతించిరిని గాని మాయరపురికి రాజీకుదరలేదు అధినివేశన స్వాతంత్ర్యమును ఆదర్శముగా గలవారు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యాదర్శము గలవారి నెదురింపకుండుటయే యీ సమయమున నుత్తమ మార్గము. స్వాతంత్ర్యాదర్శము అధినివేశన స్వాతంత్ర్యాదర్శములకు చాల ఉపయోగకరముగనుండును. కాని అధినివేశన స్వాతంత్ర్య ఆదర్శమునకు అంతకంటె తక్కువ శోరవారివలననే ఆటంకము గలుగుచుండును.

వాయుమార్గపు తపాలు

కరాచీ, అక్టోబరు 9:—రాయలసీమపై మెయిలు శాల్లన పర్యాయము వాయుమార్గమునమిద యుండియును కొనిరాబడినది. నేటి సాయంత్రముకి గడ్డలకు కరాచీ చేరినది. రేపుడయను అల్లాబాదు చేర్చెను. (ఆ. ప్రె.)

ఏలూరులో కుస్తీలు

(1) కుస్తీలవల్ల రా పోటీలనిమిత్తం యిదివరకు 5-10-128 తేదీవరకు దరఖాస్తుల టాయం నిర్ణయము గలదు. 12-10-28 వరకు దరఖాస్తులు దాఖలుచేయవచ్చునని మార్పుచేయబడినది.

(2) కుస్తీలనిమిత్తం ఆంధ్రదేశమున ప్రఖ్యాతిపడసిన కోడేరురాజుగారున్న ఆయనసోదరుడున్న దరఖాస్తుపెట్టి యున్నారు. వీరిపేర్లు 1. సయ్యపరాజు గోపాలకృష్ణంరాజుగారు (కోడేరురాజుగారు). 2. యీ రామగోపాలకృష్ణంరాజుగారు (వైవారి సోదరుడు). వీరు క్రియపరులున్న ప్రఖ్యాతిగాంచిన కటుంబమున జనించి ఆంధ్రదేశములో కుస్తీ పట్టటం యిదియే ప్రథమము.

మోతే నారాయణరావు

ఏలూరు, అన్నదాన సమాజము

మ॥ రా॥ శ్రీ రవీంద్ర పుస్తకయ్యగారు యిదివరకు సమాజముపేర వ్రాయించిన దానపత్రములో కోరినప్రకారం, ఏలూరు గోపంతుల సమితి రూ. 440 లును, హిందూ యువజన సంఘమునకు రూ 500 లును, మిగిలిన రూ 940 లు, ఏలూరు అన్న, ఇస్త్రూ, వైద్య, విద్యా దానసమాజము వారు యిచ్చి సమక పుస్తకయ్యశాస్త్రి పైన తెలియజరచిన రెండు ధర్మకార్యముల యందు కూడ కార్యతదర్శకర్తలుగా చేర్పించివారిని సంతోషముతో తెలియపర్చుచున్నాము.

ముద్దు వెంకటచిన్నరాజు.

వైస్ ప్రెజిడెంటు.

పాశ్చాత్యుల ప్రతికూలభావము

శ్రీత్రివిక్రమరావుగారి లేఖ

శాసనసభల తప్పడునడతలు దురభిప్రాయమును కలిగించుట

ప్రపంచ యువజన మహాసభకు ఆంధ్రదేశ ప్రతినిధిగ నడలిన శ్రీదాసు త్రివిక్రమరావుగారు హాలెండు మున్నగు దేశములందు సంచారము చేసినపిదప ఇంగ్లండుచేరిరి. అచ్చట బ్రిటిషు గ్రంథాలయముల మహాసభయందు పాల్గొని ఆహ్వానింపబడియున్నారు. వీరు వ్రాసినలేఖయందు భారతదేశముగూర్చి పాశ్చాత్య దేశములందలి అభిప్రాయముల గూర్చియు యితర విషయముల గూర్చియు నిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

51, లంకాపాదముగేటు లండను, 20.9.28

ఇచ్చట మనకు సంబంధించినంతవరకు రాజకీయవిషయములు సత్యప్రకరముగలేవు. ప్రతివానికిని హిందూదేశము చేరిపోయింది బారిపోవు నను భీతి కలిగి మన రాజకీయదర్శములను, బారీయశయములను వివిధముగనైనను నిర్మూలము చేయవలెనుభావ ముదయించినది. అక్కడక్కడ కొంతమంది పిచ్చువారు కలరు. వారియభిప్రాయము అన్నచో విగిలినవారు పరిహసించెదరు. ఇచ్చట కొంతమంది పెద్దవారిని కలిసికొని యుంటిని. నైమను కవిమనుతో తిరిగి సహకారముచేయుటకు కాసనసభలు తీర్మానించుటచేత మన బారీయవాదమునకు దౌర్బల్యమేర్పడి, బ్రిటిషువారికి మనయందు గౌరవముతగ్గినది.

రేపు బయలుదేరి బాకుపూలు కల్లుమున్నాను. బ్రిటిషు గ్రంథాలయముల భారతమహాసభవారు రమ్మనమని ఆహ్వాన ముపేరి. గ్రంథాలయోద్యమముగూర్చి మాటాడవలసినదిగా కోరియున్నారు. అచ్చటనుండి, జర్మని ఆస్ట్రీయా, స్విజరాండు చూచుకొని ఇంటికివచ్చెదను. తెల్లను వియన్నా జనీవాలో యూక్లెలినవాడలు హిందూదేశము విషయమై ప్రశంసించవలసినదిగా కోరియున్నారు.

దాసు త్రివిక్రమరావు.

తాబేటిమాంసము తిని చచ్చుట

కొచ్చి, అక్టోబరు 7—ఒక ఖిందుకువల్లి, తాబేటిమాంసము తిని 5 గరు పురుషులు, 4 గరు స్త్రీలు, 9 మంది పిల్లలు చచ్చిపోయిరి. ఇతరులకూడ చాలజబ్బునిశితో నున్నారట. తాబేట విషబాతిదగుటవలన నిట్లు జరిగినది. (ఆ. ప్రె.)

ఫోటో సెంటు జారి గెజిటు

9-10-28 తేదీ

కవిత్వశాఖ

ఎస్. డబ్లియూ. స్టీవార్టు ఐ. సి. ఎస్. గారు గుంటూరు జిల్లా కలెక్టరుగ నియమింపబడిరి.

హెచ్. హెచ్. ఎస్. ఎం. కైలర్ గారు ఇండియన్ పెంట్రలు కమిటీ కార్యదర్శిగా నియమింపబడిరి.

ఎ. జి. గ్రీనుగారు మద్రాసు ప్రభుత్వ మండ్రజాలయ ఇందు మామరీం పెంట్రలుగా నియమింపబడిరి.

మద్రాసు విమలగురు తీసికొనిన సెలవుకాలము లో పునః తిరిగి తమవదలిని గైకొనటకు మద్రాసు గవర్నరుగారి కరిగిరింది.

శాస్త్రశాఖ

ఈడిగునవారు ఆయాధ్యయనం ప్రత్యేక మేజిస్ట్రేటు లుగ నియమింపబడిరి.

కె. వెంకట శుబ్బారావు ఎం. అప్పలరాజుగారు విజయనగరం విశాఖపట్నంజిల్లా.

పి. ఇస్మయ్యగారు నర్సారావుపేట గుంటూరుజిల్లా.

సి. హెచ్. వెంకటరత్న సోమయాజులగారు భీమని కట్నము విశాఖపట్నంజిల్లా.

హెచ్. కే.బి.గోపాల్ రాజుగారు హిందూపురం ఆనం కర్తవరం జిల్లా.

సి. బి. కన్నంగుపాం మద్రాసుపోలీసు కమిషనరుగారు లండన్లోని నగరవిజయంకు మద్రాసు కావనసభలోని విల్లు విమయనన కావనసభాసభ్యునిగా గవర్నరుగారిచే నామకీలు చేయబడిరి.

సాహిత్య పరిపాలనా శాఖ

ఎస్. పద్మావతి కర్తవరం సెలవునంది రాగానే తమ పూర్వపు పదవియకు విశాఖపట్నము మెడికల్ కాలేజీలో ఆ తరేటిపు నర్తరీ యంతవ్యాసనని పరిలో ప్రవేశింపవలెను.

ఎం. పంజీరావుగారు పి. గోదావరిజిల్లా మెడికల్ ఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

శ్రీమతి వినుమర్తి బానకబాయిఅమ్మగారు వాల్తేరు మెంటల్ ఆసుపత్రికి నాన్ ఆఫీషియల్ విజిటరుగా రెండేండ్ల వరకు నియమింపబడిరి.

రత్నబాల్ బాగ్ గారి పతి చీరాల మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

సి. ఎస్. నరసింహారెడ్డిగారు కడపజిల్లాలో ఉపాధ్యక్షులుగ నియమింపబడిరి.

కస్తూరిబా గుడివాడతాలూకాలో రెండేండ్లవరకు గౌ. పంచాయతీ ఏర్పాటుదారునిగ ఇ. శోభకాద్రి చాదరిగారు తిరిగి నియమింపబడిరి.

గుంటూరుజిల్లా తెనాలితాలూకాలో చంద్రమౌళి చాదరిగారు గౌ. పంచాయతీ యేర్పాటుదారుగ నియమింపబడిరి.

పి. వి. నారాయణరావుగారు బరంపురం తాలూకా బోర్డున తాత్కాలిక అధ్యక్షులుగ నియమింపబడిరి.

ఎ. బసవ్వు, ఎం. చెన్నప్ప, జి. దోలెపాపయ్య గారు అదోని మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

ఆర్. నానిసాహెబ్ గారు అదోని మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

వి సత్యనారాయణచెట్టి, వి. సత్యనయ్యచెట్టి, జి. నూకయ్య, వి. ధర్మారావునాయుడు, వి. జోగినాయుడు గారు అనకాపల్లి మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

ఎస్. కరణప్ప, జె. మాచిప్ప, ఎం. సన్న, అంజనప్ప గారు ఒల్లూరి మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

కె. మగదనాపాత్రో, జి. లలరామదాసు, ఇ నరసిం హంబెట్టి, ఎం. సీతారామస్వామి, ఎ. బుచ్చయ్యచెట్టిగారు బరంపురం మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

రా. నా. సి. కె. రెడ్డి, వి. వీరరాఘవయ్య, ఎం. కర్నాడ ఉద్దిక సాహెబ్ గారు బెజవాడ మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

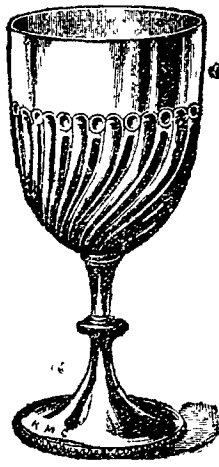
ఎం. వెంకటజోగన్నగారు క్రీడాకరం మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

కె. చిన్నరఘుపతిరావుగారు కాకినాడ మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలుసభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

ఎ. శుబ్రహ్మణ్యచెట్టి, హెచ్. ఎం. జి. నాస్యూ ఫర్ సాహెబ్ గారు నంద్యాల మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలుసభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

ఎం. రామస్వామి, ఎం. అంజయ్య ఉర్రపు పానుమయ్య ఎస్. శుబ్బారాయుడు, ఎం. పూర్ణచంద్రారావుగారు నర్సారావుపేట మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

వి. సాంబమూర్తిచెట్టిగారు పద్మావతి మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

బంగారు, వెండి కావలసినను సిద్దము

ఎంతధరలో నైనను, ఏసైజులో ముగానున్నవి. హాజరులో లేనివి ఆర్డరిచ్చి త్వరలో వారివారి యిష్టప్రకారము తయారు చేసి యివ్వబడును. అప్పట్లమైన వెండికి, నవరం బంగారుకు గ్యారంటీ యిచ్చెదము.

ముఖ్య గమనింపు:- సీ మ క మ ల

ములో, పచ్చలు, రత్నములు, కెంపులు, గోషధికములు మొదలగు వాటిలో మేము అనాదిగా లావాదేవీచేయుచున్నాము. వీటిలో ఏది కావలసినను మొదట మాతో యోచించును.

కోటా మునిరత్నంశెట్టి అందు సస్సు,

వజ్రములు, రత్నములు, బంగారు, వెండి నగలు వర్తకులు, 217, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

వి. వసంతరావు, కె. శుభయ్యచెట్టిగారు ప్రొద్దుటూరు మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలుసభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

సి. హెచ్. వెంకటకృష్ణారావుగారు రాజమండ్రి మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

కె. వి. అబ్దుల్ సత్తార్ సాహెబ్, పి. వెంకటరామయ్యగారు తిరువతిమ్యునిసిపల్ కౌన్సిలుసభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

సి. ఎస్. నల్లమత్తు అమ్మగారు రాజమండ్రి గవర్నమెంటు స్త్రీల ప్రెయింంగుస్కూలు మామరీం పెంట్రలుగా నియమింపబడిరి.

కవిత్వశాఖ

వి. నూర్యనారాయణరావుగారు బెజవాడ పోలీసు అసిస్టెంటు ఇంజనీరుగ నియమింపబడిరి.

మెడికల్

పి. పార్థసారథి నాయుడుగారు మద్రాసు పోస్టు మెరై ను డిస్పెన్సరీ అసిస్టెంటు సర్జనుగా నియమింపబడిరి.

కె. ఎస్. వెంకటాచలయ్యగారు విశాఖపట్నము మెడికల్ కాలేజీ రేషియాలిటీ ఉపన్యాసకనిగ నియమింపబడిరి.

సి. తోతాద్రిగారు మద్రాసు జనరలు ఆస్పత్రిలో ఎక్స్ ప్రెన్సిట్ట్యుటనందు నియమింపబడిరి.

పి. ఆర్. కల్యాణసుందరం మద్రాసు జనరల్ ఆస్పత్రి లో అసిస్టెంటు రెసిడెంటు మెడికల్ ఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

శాంతిదేవి మానసప్రభు దావా తెచ్చుట

లాహార్, అక్టోబర్ 10:- తాను హిందూమతము నవలంబించినది. దురుద్దేశముతో నని దూషణచేయ మొదలిడిన 'పారాస్' పత్రికమీదను, వాంతి ఆక్రమముయొక్క మేనే జరు మీదను, యితః హిందూమతము నవలంబించిన కాంతిదే విగారు మానసప్రభు దావా తెచ్చినారు. ఈ యిద్దరికి సమములు జారీయైనవి. వాయిదా 12 తారీఖున తేలుబడినది (ఫీ. కెస్)

ది రాజమండ్రి ఎలక్ ట్రిక్ నష్టయి కార్ప రేషను లిమిటెడు

నోటీసు

ది రాజమండ్రి ఎలక్ ట్రిక్ నష్టయి కార్పరేషను లిమిటెడు తరపున షేర్లు కాన్వాసుచేయుటకుగాను రాజమండ్రి కాపురస్థులు మ-రా-శ్రీ, ఆచంట సుందర శివరావుగారికి ఇవ్వబడిన అధికారము రద్దుచేయబడినది కావున ఇంతటినుంచి ఈ కంపెనీలో కావలసిన షేర్లకు ధరఖాస్తులుగాని, దరఖాస్తు సాములుగాని సడరు ఆచంట సుందర శివరావుగారికి ఇవ్వకూడదని ఇందుమూలముగా యెల్లరకు తెలియచేయడమైనది.

రాజమండ్రి, Sd/- వి. ల్. న్. మూర్తి, 9-10-1928. వైసు చైర్ మెన్.

బాధపడుచున్న దూడను చంపుట హింసయా?

గాంధీగారి కార్యమును నిరసించుచు

కొందరు సభచేయుట

అహమ్మదాబాద్, అక్టోబర్ 10:- సత్యాగ్రహశ్రమము లో మహాత్ముడు బాధపడుచున్న దూడను చేతులార చంపినందుల కసమ్మతిజూపుచు కొందరు అహమ్మదాబాద్ పాఠశాల సభజేరి. సభలో కొందరు 'స్వస్తి స్వస్తి' మహాత్మాగాంధీకి జై ఆను కేకలువేయుచు సభను సాగనివ్వలేదు. చిట్టచివరకు గాంధీ మహాత్ముని కార్యమును నిరసించు తీర్మానము సభవారీచే నామోదించబడెనని సభాధ్యక్షుడగు నానాలాల్ కవిగారు ప్రకటించిరి. (ఆ. కెస్.)

బెజవాడ మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు

చేరేవుగారిపై ఆక్షేపణతీర్మానము

బెజవాడ, అక్టోబర్ 10 :- బెజవాడ మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు సభ్యులు కొందరు చేరేవుగారి పరిపాలననుగుర్చి యొక ఆక్షేపణతీర్మానమును గావించుటకు ఈ నెల 16 తేదీ మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు ప్రత్యేకసభ జరుపవలెనని వైసు చేరేవుగారికి ఒక విజ్ఞప్తిరవీరి. వైసుచేరేవుగారు ప్రత్యేక సభను జరుపుటకు అంగీరించిరి.

విజ్ఞప్తినింపిన సభ్యుల పేర్లు

కె. శుబ్బారావు, జి. లక్ష్మారావు, సి. హెచ్. ఎస్. రామయ్య, సి. కె. రెడ్డి, ఎం. సింహాద్రి, పి. తారయ్య, పి. శ్రీనివాసరావు, ఆర్. వెంకటస్వామి, పి. రాధయ్య, కె. గోవిందం, ఎం. హెచ్. సులముహద్దీన్, ఎస్. లక్ష్మీకరావు, ఎం. ఆదిత్య, అబ్దుల్ వాక్ గాన్లు.

బెంగాల్ మంత్రి నియామకము

నాషిపూర్ రాజా మంత్రి యగుట

కలకత్తా, అక్టోబర్ 10:- పర్ పి. సి. మిత్రగారు కార్య నిర్వాహకవర్గసభ్యులుగా నియమింపబడిరి. ఆస్థానములో నాషిపూర్ రాజాగారు బెంగాల్ ప్రభుత్వములో మంత్రిగా నియమింపబడిరిని, న్యూఎంపైర్ పత్రికకు తెలియపర్చినది. ఈయన బర్మాక్ జమిందారల నియోజకవర్గమునుండి కావనసభ కెన్నుకొనబడెను. చాల పురాతన కుటుంబమునకు చెందినవారు.

సంయుక్త ప్రాంతముల మంత్రి నియామకము

చింతామణిగారి విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానము నెగ్గగా రాజీనామా నియ్యవలసి వచ్చిన, రాజా జగన్నాథ బతునింగు గారి స్థానమున రాజా కుమనాపాల్ సింగుగారు మూడవ మంత్రిగా నియమింపబడిరి. (ఆ. కెస్.)

ఇంతలో 5 గంటలకుటచే పళ్ల అంతటితో నింపబడినవి.

మద్రాసు శాసనసభ

అన్నామలై విశ్వకళా పరిషత్తు బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడుట

వాణిజ్యవిద్యలను జేర్చుటకు సవరణపై చర్చ

చెన్నై శాసనసభ సీటి ఉదయము నూతనే మైన ప్రభుత్వ ప్రకటనలకు అనుసరించుచున్నది. అన్నామలై విశ్వకళాపరిషత్తు బిల్లుపై చర్చ జరుగబడినది.

జె. పి. పల్లానాగార్ నిన్నటి విన్నవించిన ఆ బిల్లుపై చర్చకు బిల్లుయొక్క సెలవు కమిటికి 31. 11 ఆరోగ్యసామగ్రియందుగారిని, దాక్టరు మత్తులక్ష్మిరెడ్డి గారు హాజరైన హిందూ దేవాదాయ చట్టపు సవరణ బిల్లు యొక్క సెలవు కమిటికి దాక్టరు మత్తులక్ష్మిరెడ్డిగారు అధ్యక్షులుగా నియమించబడిన అధ్యక్షులు ప్రకటించిరి.

అన్నామలై పరిషత్తు బిల్లు

అన్నామలై పరిషత్తు బిల్లు సెలవు కమిటి వారిచే సవరించబడినదిని సభవారిచే ప్రార్థించబడవలెనని గా. ప్రధాన మంత్రిగారు హాజరైన గావించిరి. గా. మత్తులక్ష్మిరెడ్డిగారు ఉపపాదన బలపరచిరి.

సంస్థాపకుల హక్కులు

బిల్లునందలి రెండవక్లాజు సంస్థాపకుల యధికారములను, ఐదవవరకు హక్కులను గూర్చి వివరించుచున్నది. ప్రస్తుతము బిల్లులో నున్న (సి) భాగమునకు బదులీక్షించి వాక్యము అను చేర్చవలెనని గా. ప్రధానమంత్రిగారు హాజరైనదిని.

సంస్థాపకుల డబ్బా:—గా. పర్ అన్నామలై కెట్టి యారుగారు వారి యనంతరము వారి కుమారులు యమ్. పి. మత్తులక్ష్మిరెడ్డియారు, పి. రి. రు. పుర జీ. వి. తా. నం. తర. మ. కలుగజేర్చి ప్రతి భాగమునందు సర్ అన్నామలై కెట్టి యారుగారి ఇతరులను, పురుషులములను సంస్థాపకుల హక్కులు గల యంతర పరిధియందుగల కలుగబడునది భావించుచున్నది. సన్నాహమునందు పురుషులైనవారిని, అట్టి పురుషులైనవారిలో లేక ఉండినవాడ వాడు సంస్థాపకులగునట్లు కంగీకరించినా, లేక భావించుచున్న అభిప్రాయము అట్టివారు సంస్థాపకులగు పనిచేయ సమర్థులగునా, అట్లు పురుషులగువారు సంస్థాపకులగు నుండు కరుణించునంతవరకు, లేక పనిచేయుట కష్టమగునంతవరకు, సర్ అన్నామలై కెట్టి గారి వంశమునందు ప్రేమములమున వంశమునందనుకొను హక్కులుగల పురుషుని ఎవరినైనను భావించుచున్నా వచ్చును.

పై సవరణ సభవారిచే తీర్మానించబడినది.

సర్ అన్నామలై పరిషత్తు పురుషులయొక్క వంశమునకు చెందిన వంశమును చాన్సులరుగారిచే ఎన్నుకొన బడునంతవరకు మాత్రమే సర్ అన్నామలై పరిషత్తు ప్రేమ ద్వారా వంశములగు నేర్పడినవారు సంస్థాపకులగు నుండవలయును—అను సవరణ గా. ప్రధానమంత్రిగారిచే తమ సవరణ చివరను చేర్చబడినది.

విదవ 2వ క్లాజును అధ్యక్షులు సభవారిచేయుటకెట్టిది.

క్రీ. జి. హరిసర్వోత్తమరావుగారు ఉపపాదనపై మాట్లాడుచు బిల్లును ఎవరించుట తమయందేకముగాదనియు, సంస్థాపకులపై తమ కర్తవ్యం గౌరవభావము గలదనియు, కాని సర్ అన్నామలై గారి గౌరవం వాగ్దానమునందనుకొని 20 లక్షలను ప్రభుత్వ మువారి కందజేయబడినా లేదో భవనములు మొదలగు ఇతర ఆస్తియొక్క అంచనా వికరణకు ఎంత అయినదిని తెలిసికొన గోరుచున్నా మనిరి.

గా. ప్రధాన మంత్రిగారు సమాధాన మొసంగుచు 20 లక్షల రూపాయలను సర్ అన్నామలై గారిచే భారత ప్రభుత్వపు తోనునదియందు జేయబడినదనియు, ప్రభుత్వ మువారి సెక్యూరిటీ నోసంగియున్నారనియు, భవనములు మొదలగు యితర ఆస్తియొక్క విలువ 12 లేక 15 లక్షలరూపయ ములందుననియు పలికిరి.

పిమ్మట 2 వ క్లాజు సభవారిచే తీర్మానించబడినది.

వాణిజ్యవిద్యలను జేర్చుటకు సవరణ

3 వ క్లాజు సభ క్లాజు (సి)లో వృత్తివిద్యలు, సాంకేతిక విద్యలు మొదలైన వానితో బాటు విశ్వకళా పరిషత్తు వారు ఉచితమున కలపజేడి కాఖులందు విద్యలనుబడుట కుదే శించబడినది అని గలదు. అందు సాంకేతిక విద్యలు అను వద మునకు పిమ్మట వాణిజ్య విద్య అను వదముగూడ జేర్చవలయునని సి. పి. వెంకట రమణయ్యగారు ఉపపాదించుచు వాణిజ్య విద్యాభివృద్ధి ఈ దేశమునం దత్యవసరమనియు కేవలము ప్రాచ్యభావములందు ఉన్నత విద్యను గలపుటైనచో విశ్వకళాపరిషత్తుయొక్క ప్రత్యేక వృత్తిత్వ మేమియు నుండజూడనియు పలికిరి.

గా. ప్రధానమంత్రిగారు సవరణని తెలియచుచు

చిదంబరం వ్యాపార కేంద్ర స్థానముగా దనియు ఈ సవరణ అనుసరము పలికిరి.

క్రీ. జి. హరిసర్వోత్తమరావుగారు వెంకటరమణయ్యగారి సవరణను బలపరచుచు కేవలము పండితులకు తమకున్న విశ్వకళాపరిషత్తులను విశేష ముపయోగమునకలబ దనిరి.

క్రీ. పత్తయ్యగారు సవరణ తాత్పర్యము సాంకేతిక విద్యలనునే వాణిజ్యవిద్యలనుగూడ కొంతవరకు చెంది యుండగలవనియు, సంస్కృతము, అంగ్లము తమిళము మన్నగు భాషలలో ఉన్నతవిద్యను గలపుటయే సంస్థాపకుల ప్రధాన యుద్దేశమనియు, అందుచే నీ సవరణ అవాంఛితమని పలికిరి.

క్రీ. నాగప్పగౌడ్, సి. పి. హరిమూర్తి, జె. పి. పల్లానాగార్, వి. ఆర్. సామినాయుడు, బి. విశ్వకాశవాసు, రామనాథ గోయింకా, రైయి, తులసీరామ, బి. పి. అప్పయ్యగార్లం యగు క్రీ. వెంకటరమణయ్యగారి సవరణను బలపరచుచు గా. విశ్వకళాపరిషత్తులను (సత్యమూర్తిగారు) సవరణ తాత్పర్యమునకు దెలిపిరి. సంస్థాపకులు వాణిజ్యముచే సంపన్నులైనవారనియు, అట్టివారు నిర్మించిన పరిషత్తులకు వాణిజ్యవిద్యలకు ప్రధాన స్థానమొసంగియుండవలసినదనియు, మదరాసు విశ్వకళాపరిషత్తునందువలె వాణిజ్య విద్యల కవకాశమొసంగక కేవలము పండితులను తయారుజేయుటయే ప్రధానోద్దేశమైన వత్తునను వరకు విశ్వవిద్యాలయమున కావ్యకేమే లేదనియు, మనస్సో సర్ అన్నామలై కెట్టి గారి గౌరవం విరాళముచే ప్రత్యేకముగ విశ్వకళాపరిషత్తును నిర్వహించుకొనవలెనని గా. ప్రభుత్వమువారు చెప్పింపవచ్చు ప్రజాభిప్రాయము మాత్రము ప్రజలకవయోగవదు విషయన చెప్పింపబడవలసినదియు, కావున ఈ సవరణ చాలా ముఖ్యమని పలికిరి. గా. ఆర్థికసభ్యులగుడ సవరణ ఆమోదించిరి.

డి. వా. బహుమార్ ఆర్. ఎ. ఆరోగ్యసామగ్రియందు పలియురు గారు సవరణను బలపరచుచు, ప్రస్తుతము, సారస్వతవిద్య విశేషముగ వ్యాపించి, యున్నదనియు దానివలన ప్రజలకు జీవితాధార మేర్పడ కున్నదనియు నుడిపిరి. దేశములో నిపుడు సారస్వతి విద్య కేవలము అవసరము లేదనియు, పారిశ్రామిక వాణిజ్యవిద్య లవసరమని సర్ అన్నామలై కెట్టిగారిలో తాను చెప్పెను. వారందుకు సంతృప్తులగు నంగీకరించిరి. వారికి గావలసిన విశ్వవిద్యాలయమే పారిశ్రామిక వాణిజ్య విద్యల యెడల వారికెట్టి ప్రాతికూల్యమును కాదు.

పి. సి. వేంకటరత్న రాజుగారు:—సవరణ ఎదుర్కుచు, వాణిజ్య పారిశ్రామిక విద్యల గురించి కొందరు సభ్యులంత గట్టిగా వాదించినను, సవరణకు అవసరమున్నట్లు తన కేవలమును గమనింప లేదనిరి. విశ్వ విద్యాలయ నిర్మాణయొక్క యుద్దేశ మీ విశ్వ విద్యాలయమున సంస్కృత, తమిళ సారస్వతాదివిద్యల బోధించుటకేకమైనది. అట్టివి, ఈ విశ్వవిద్యాలయమున, పారిశ్రామికవిద్యల కవయోగించెననెనని గోరుట వ్యాయముగాదు.

పి. ఆంజనేయులుగారు సవరణను బలపరచుచు, ప్రతి కూలురు రెండు ఆక్షేపణలమాత్రమే గావించిన నుడిపిరి. అందొకటి వాణిజ్యపారిశ్రామిక విద్యల నిర్వహణవిద్యాలయము బోధించుటకు ప్రతికూలముగనుండవలెను.

ఆర్థికసభ్యుడు:—అన్నామలై కెట్టిగారికి, వాణిజ్య పారిశ్రామికవిద్యల నిర్వహణమున బోధించుట కాక్షేపణలు గలవని నేను చెప్పలేదు. (అనుచువును, ముందుగా, సంస్కృత తమిళ భాషలను, ఇతరసారస్వత విజ్ఞానవిద్యలను అభివృద్ధి చేయుట కీవిరాళము నొసంగిన నేను చెప్పితిని.

పి. ఆంజనేయులుగారు ఇంకను మాట్లాడుచు పారిశ్రామిక, వాణిజ్యవిద్యల నిర్వహణవిద్యాలయమున బోధించుటకు అన్నామలై కెట్టిగారి కాక్షేపణయొన్నయెడల సభవారిచట్టము తామోడించుటకు ముందు బాగుగ చాలాచింతించుకొనవలసియొండవలెనని నుడిపిరి.

కె. కోటిరెడ్డిగారు సవరణకాక్షేపణము లేదని చెబుచు, వాణిజ్య పారిశ్రామిక విద్యలగుడ ప్రతేకపెట్టుటకు చాల భవము గావలసియందుననియు, ప్రస్తుతమున్న భవము చాలదనియు నుడిపిరి. అంతియగాక, చిదంబరము విశ్వవిద్యాలయము సారస్వత విద్యలబోధించునెడల, మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము వాణిజ్యపారిశ్రామిక విద్యల బోధింపవచ్చునని నుడిపిరి.

మీరా రాధుగారు సవరణను బలపరచిరి.

కాని సవరణను వోటునకుబెట్టుగా పిగిపాడెను. 29 గురు ప్రతికూలముగను 21 అనుకూలముగను వోటు చేసిరి.

అన్ని జాతులకు ప్రవేశముండవలెను

అయిన క్లాజునందు వ్యవసాయ విద్యలతోక, ప్రతివారికిని, ఈ విశ్వవిద్యాలయమున అన్ని విద్యలకును, అన్ని యాద్యోగములకును, వర్తమత వివక్షలేకండ, అన్ని తరగతులవారిని దీక్షకొనవలెనని గలదు. కాని, విరాళదాతలు, ఏమైన వరకుల నేర్పరచినయెడల వారు విధించు నిర్ణయముల ప్రకారమే ప్రతేక మొసంగవలసినదని క్లాజు చివర నొక భాగముగలదు. ఆ ర్హదస్యము ఉడయారగారు ఈ విషయభాగమును తొలగింపవలసినదని సవరణ నుపపాదించుచు, ఇట్టి వివక్షలు అన్యోన్య భావము కుదురుట కడ్డుదగునని నుడిపిరి.

ధామనాగారు సవరణను బలపరచిరి.

జె. ఎ. సాల్వానాగార్:—చట్టముపై చర్చను, మూడు సెలవలకు నిలిపియుంచులెనని సవరణను బలపరచుచు, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము వింతటికంటె చాల పెద్దవిషయమనియు అయినను దాని విషయమై మూడు సెలవలకు నిన్ను సభవారు నిశ్చయించిరి. ఈ చట్టము విషయమున కాగుటలన గలగు ప్రమాదమెద్దియను లేదు. విద్యాలయముయొక్క నిర్మాణము అన్నామలై కెట్టిగారి ఆదర్శమేమియో ఎవ్వరికిని స్పష్టముగ తెలియదు. అద్యము తెలియకండగనే చట్టమును గావించుటవలన ప్రయోజనములేదు. సారస్వత విద్యలకై భవమును చెప్పించుట వర్తమత ప్రజలు భావించుచున్నార. ప్రజాభిప్రాయము కడ్డుమునకొని చెప్పించుటకు ముందు అన్నామలై కెట్టిగారి యొక్కయు ప్రజలయొక్కయు అభిప్రాయములను చింతించుకొనవలసియున్నది.

సాల్వానాగారి ప్రతిపాదనను వోటునకు బెట్టుగా పిగిపాడెను. పిమ్మట ఆర్యసామగ్రి ఉడయారగారి సవరణను వోటునకు బుట్టుగా పిగిపాడెను.

మతబోధన

అయిన క్లాజు చివరభాగమున ఈ క్రింది వాక్యములు గలవు. “మత విద్యా బోధనమును నిరాకరించని వారికి, అట్టి కేతుల మొసగుటకు ఎట్టి ఆక్షేపణయు లేదు.”

ఈ వాక్యమును తొలగింపవలసినదని అర్హదస్య సామగ్రి చివరభాగము సవరణను ప్రతిపాదించుచు ఈ దేశమున నెన్నియో మతములు ఎన్నియో సిద్ధాంతములు గలవనియు, వానిలో నొకటికి మరొకటి సరిపడవచ్చుననియు. కనుక మతక్షణమును ప్రతేకపెట్టుటవలన వివాదములు రావచ్చుననియునుడిపిరి.

ధామనాగారు సవరణను బలపరచిరి.

అదేసమయమున సాల్వానాగారు ఉడలేదినసవరణను తీసివేసిరి. మతగవ్యకెట్టిగారు సవరణ తామోడించిరి.

గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమ రావుగారు సవరణ నెదుర్చుచు, పాఠశాలలో మత కేతులను లేకపాటుటచే, వారొసగు విద్యలన ధీరప్రవర్తన విద్యాలయలో వ్యాపించుట లేదనియు ప్రతిపాదన అంగీకరించిన విషయమే ననియు నుడిపిరి. ఈ విషయముల నన్నిటిని గమనించియే సెలవు కమిటివారు ఈ క్లాజు నిలుల రచించిరి. దాని నిపుడు రద్దుజేయుచును మంచిగాదు. ఇప్పుడున్నవారికి మతకేతుల మొసంగవలసినదనియందు విధింపబడినది. ఇందుకు ఎవరికిని ఎట్టి ఆక్షేపణయు నుండవలదు. దక్షిణ భారతదేశము దిగ్విజయమునటి వేదాంతాచార్యుల నుద్ధరింపజేసెను. అట్టి దేశమున సెలవొల్లుటకు విద్యాలయమున మతకేతులను లేకుండుట గౌరవప్రద మగు విషయము గాదు. ఈ సవరణను గీకరించినయెడల దక్షిణభారతదేశపు మహాపురుషుల కన్యాలును జేయుట యగును.

కరంతుగారుగూడ సవరణ నెదిర్చిరి.

గా. ఎస్. మత్తులక్ష్మిరెడ్డిగారు సవరణను బలపరచిరి.

సి. రామసోమయాజులుగారు సవరణ నెదిర్చిరి.

సత్యమూర్తిగారి సమయమున సవరణను వోటునకు బెట్టువలసినదని ప్రతిపాదించగా, సంగీకరింపబడినది.

పిమ్మట సవరణను వోటునకుబెట్టుగా అంగీకరింపబడినది. 47గురు అనుకూలముగను 29గురు ప్రతికూలముగను సమ్మతుల నొసగిరి.

తాజుద్దీన్ గారి చర్చను నిరసించుట

కుదిసవరణపై వోటులు దీక్షకొనుచుండగా, రెండవ మంత్రికార్యదర్శి యగు టాజుద్దీన్ గారు ప్రక్కనున్న సభ్యుని, సవరణ కనుకూలముగ వోటుజేయుటకు లేవవలసినదని మండలిండుచుండి.

అధ్యక్ష:—వోటులు తీసుకొనుచున్న సమయమున తాజుద్దీన్ గారి రిటుల బహిరంగముగ వోటులకొరకు ప్రచారమున ర్హుట చాలకష్టము.

తాజుద్దీన్ గారు వెంటనే లేచి అధ్యక్షుని కుమారులను గోరగా అధ్యక్షుడు దా విషయము సంతటితో పదిలిజేసెను.

మధ్యాహ్నము సభవారు రంతట పలహారములకు లేచిరి.

వి. వి. గిరిగారు

నైజాం రైల్వే కార్మికులు

నైజాంరాబాదు, అక్టోబరు 10:—వి. వి. గిరిగారు శత్రు సికిందరాబాదునుండి బయలుదేరి నల్లూరుకు.

సర్ అక్బరు నైజాంగారిలో పీఠ చాలానేత్ర సంభాషించిరి.

రైల్వే యూనియనునందు సభ్యుల సంఖ్య హెచ్చుచున్నది. [అ. తె.]

వాతావరణ స్థితి

1928 సం. ఆక్టోబరు నెల 11 తేది గురువారము

మొట్టమొదట	గత 24 గంటలలో అత్యధిక	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప	గత 24 గంటలలో సగటు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షపు	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షపు
గోవాల్ పూర్	87	77	0.1	2.7	+ 0.1
విశాఖపట్నం	87	77	0.8	2.9	+ 1.4
కాకినాడ	89	79	...	2.5	+ 0.7
మచిలీపట్నం	88	77	...	1.8	— 0
కర్నూలు	87	78	0.7	1.3	— 0.2
బళ్లారి	90	76	...	2.0	+ 0.3
అనంతపురం	2.2	+ 0.6
కడప	97	77	...	2.1	+ 0.3
నెల్లూరు	92	83	...	1.7	+ 0.5
మద్రాసు	90	78	...	1.8	— 1.1
కడపూరు	89	76	+	5.8	+ 4.1
నేలమ	91	78	0.9	2.1	— 0.6
కోయంబూరు	90	72	...	0.2	— 1.7
తిరుమనాపల్లి	93	78	0.3	1.8	— 1.0
నాగపట్నం	89	78	...	1.5	— 0.1
మధుర	95	77	...	0.4	— 2.1
పొంబన్	87	80	...	0	— 1.1
పొంబన్	0	— 1.7
తిరువేండ్రం	84	75	1.0	1.1	— 1.5
కొచ్చిన్	87	75	0.8	2.9	— 0.7
కాలికట్టు	88	76	0.1	1.3	— 2.1
మంగళూరు	86	75	...	5.1	+ 2.6
బెంగళూరు	84	87	...	8.4	— 0.3
మెర్కాట	75	83	0.1	1.9	— 1.6
కొడైకనాల్	62	62	0.0	1.2	— 2.6
కూనూర్	70	62	2.3	4.7	—

సర్కారులు:—విశాఖపట్నంలో 0.6" గోవాల్ పూర్ రంలో 0.1" వర్షం చెను. మట్టు విస్తారముగ నున్నది.
 డక్కా:—కర్నూలులో 0.7" వర్షం చెను. కడపలో పగటివేడి 8 డిగ్రీలు ఎక్కువ, కర్నూలులో 5 డిగ్రీలు తక్కువ.
 కర్నూటకము:—కడపలో చినుకులు పడినవి.
 వ. వ. నారాయణాచార్యుర,
 సహాయ వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

నోటీసు

తూర్పుగోదావరి జిల్లాలో E. S. 34 of 1927 O. S. 14 of 1927 వారులు (DHs) నిడమర్తి వెంకటకృష్ణమూర్తి కుమార్తె (పరివాది (JD) పండితాద శీతాయమ్మ.
 ప్రతివాది భర్త వెంకటరామేశ్వర రావుగారి తండ్రి యుగములకు ప్రతివాది భర్తగారి అనుబంధ వారుల పాదిన దిక్రి సామ్య రాబట్టుకొనుటకు ప్రతివాది భర్త తండ్రి పెద్దపురం తండ్రి శంభునందగర నున్న వెంకటాపురం యాశాం మొఖాసా గ్రామముకు హద్దులు తూర్పు కొంభవరం పాలిమేర, దిక్రి కొండెపూడి కొత్తలంక పాలి మేరలు, పది కొండెపూడి శృంగవరం పాలిమేరలు, ఉత్తర కొంభవరం పాలిమేర, యాహద్దులుగల సదకు యాశాం మొఖాసా గ్రామం 28-11-1928 తేదీని రాజమండ్రిలో తూర్పుగోదావరి జిల్లా కోర్టువారి క్షేపణమునకు సర్వత్రా యందుమాల ముగా తెలియబర్చడమైనది.

Nidamarti Venkatramayya,
 Counsel for Deereholders.

శాసనసభా ప్రశ్నోత్తరములు

గొల్లపూడి వనైరా గ్రామములకు నీటి సప్లయ పంపింగు విధానము

వ. కాశ్యపరావుగారు
 ప్రశ్న:—(1) బెజవాడ తాలూకాలో ఇథరాంపట్టు చునకు చేరువగానున్న తుమ్మపాలెంపల్లె కృష్ణానది నీటిని పంపింగు మూలమున గొల్లపూడి గుంటపల్లి వనైరా గ్రామములకు పయోగించుకొనుటకు ఆయా గ్రామ రయితలకు ప్రభుత్వము వారు రహమతి నొసగినారా?
 బి. కంపింగు విధానమునకు అనుసరము ప్రభుత్వము రయితలు తమంతట తాము సంపాదించుకొని ప్రభుత్వము వారే సదకు పంపింగు విధానమును నిర్మించి తమ పాలములకు నీటి సప్లయ గావించవలెనని విన్నవించిరా?
 సి. మీరు చెల్లించుట కిష్టపడిన నీటి వస్తు చేటు యెంత? పంపింగు ఖర్చులకు గాను యెంత ప్రభుత్వము చెల్లించుట కిష్టపడిన? (2) పంపింగు విధానమును బెట్టుటకు ప్రభుత్వమువారి కుద్యోగమున్నదా?
 జవాబు:—(1) అవును. (2) అవును. (3) నీటి కన్ను ఎకరమునకు రూ 1-4-0 చొప్పున పంపింగు ఖర్చులకు యెకరమునకు రూ 30 చొప్పున చెల్లించుట కిష్టపడిరి. (4) చీఫ్ ఇంజనీరుగారు రిపోర్టుగావించి గోరబడియ్యవచ్చును. అదిచేరిన పిమ్మట సదకు విషయ ములోచింతపడును.

కృష్ణా తూర్పు జిల్లాలో నీటిపారుదల క్రిందనున్న ఆయకట్టు

వ. కాశ్యపరావుగారు
 ప్రశ్న:—(1) కృష్ణా హెడ్డుస్టామునుగర్భ వట్టర్లు ఎత్తబడుటకు పూర్వము కృష్ణా తూర్పు జిల్లాలో నీటిపారుదలకు నిర్ణయించబడిన ఆయకట్టుయెంత? (2) వట్టర్లు ఎత్తబడుట వలన యిక్కడ కృష్ణానది లభించుచున్న ఆయకట్టు నష్టపడెదయెట్లు ప్రభుత్వమునకు కుద్యోగమున్నదా? (3) అట్లగుచో, ప్రభుత్వము వారు చేయు చర్యదీనికొనుచున్నారా?
 జవాబు:—(1) కృష్ణా తూర్పు జిల్లాలో నీటిపారుదలకు నిర్ణయించబడిన ఆయకట్టు 1924 సం. 480,000 యెకరములు. 1925 సం. నీటి వరదల కాలమునకు ముందుగా వట్టర్లు ఎత్తబడెను.
 బి. సి. వట్టర్లు ఎత్తక పరితము మూడేండ్లవరకు గనికెట్టు బడెను. జూలై మొదలు ఆక్టోబరువరకు పండించుటకు తక్కువ కాలపు కంటకు నుమారు 75,000 యెకరములకు తగిన నీరు లభించుచున్నది. ఇందులో నుమారు 35,000 యెకరములు కృష్ణా తూర్పు జిల్లాలోనికి వచ్చును. ఈ విషయమునకు సంబంధించిన వివరములను తయారుచేయుటకు ప్రత్యేక దృష్టిని నియమించబడవలెనని ఛీఫ్ ఇంజనీరుగారు దరఖాస్తు గావించిరి. ఇప్పుడీ విషయ ములోచింతపడుచున్నది.

అక్రమ నీటిసంపాదనకు శిక్షగా విధింపబడు పన్ను

సి. రామసోమయాజుగారు
 ప్రశ్న:—(1) అక్రమనీటి సంపాదనకు శిక్షగా విధింపబడు పన్ను రయితనుబట్టి గాక భూమినిబట్టియే విధింపబడుచుండుట నిజమేనా?
 (2) అట్లగుచో, భూమినిబట్టిగాక, రయితనుబట్టియే, పన్ను విధింపబడుటకు ప్రభుత్వమువారు జూచెదరా?
 జవాబు:—(1) అక్రమనీటి సంపాదనకు నీటిపన్ను విధించు నిబంధనలు బోర్డు సాదించి ఆర్డరు రెండవవాల్యూము యొక్క 28 వ పుటలో నున్నవి.
 (2) అక్రమ నీటిసంపాదనకు పన్ను విధించుట అట్లు సంపాదించిన రయితను క్షీంతు నుద్దేశముతో గాదు. క్రమముగా పన్నయి కాబడు నీరు అక్రమముగా నుపయోగించబడకంప నాటకంపకుదుటనే నిబంధనలు ఉద్దేశించబడినవి. కాబట్టి, నీటిని అక్రమముగా తీసికొనుచు రెవరయినప్పటికిని, అట్టి నీటితో పండించుటకు భూమినిబట్టియే నీటిపన్ను విధింపబడును.

గవర్నెంటు ప్రెస్సులో డిస్కంస్సుల విచారణ

వ. కాశ్యపరావుగారు
 ప్రశ్న:—(1) మద్రాసు గవర్నమెంటు ప్రెస్సులో కాబడిన డిస్కంస్సుల విచారణకు అధికారకమిటీ నియమించబడవలెనని 6-9-28 తేదీన కాసనపదచే నామోదించబడిన తీర్మానముపై ప్రభుత్వ మేధావ్యు డిగ్రీగారికి?
 (2) గిల్బర్టుగారికి పూర్వపు నూపరింపెండెంటు యెవరు? ఆతడెంతకాలము నూపరింపెంటుగా నుండెను? ఆకాల మంతటిలో జరిగిన డిస్కంస్సులు, సస్పెన్షన్లు, బర్తరపుల సంఖ్య యెంత. డి. 1923 జనవరి నుండి 1928 మార్చి వరకు గిల్బర్టుగారి నూపరింపెంటు జరిగిన డిస్కంస్సులు సస్పెన్షన్లు బర్తరపుల సంఖ్యయెంత.

దేశీయవార్తలు

పశ్చిమోత్తర పరగణాల అఖిలపక్ష మహాసభ
 ఆక్టోబరు 28 వరకు జరుగును
 పిహార్, ఆక్టోబరు 20 నుండి 28 వరకు పశ్చిమోత్తర పరగణా రాష్ట్రముల మహాసభ జరపుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నది. స్థానిక ఖిలాఫతువంతులు మాలానా షేక్ తాలిగారికి ఆహ్వానము నంపినారు. (ఫీ. వె)

చీనా జాతీయోత్సవము

కలకత్తాలోనున్న చీనావారు ఉత్సవమునల్పము
 కలకత్తా, ఆక్టోబరు 10:—20 సంవత్సరముల క్రిందట చీనాదేశములో మాంచూరాజుల నిరంకుశ పరిపాలనమునుండి విముక్తమై జాతీయనాయకుల హస్తకమునందుటకు జాతీయోత్సవమును కలకత్తాలోనున్న చీనావారు ఆత్మంతపైర్లవముతో జరిపిరి. చీనావారిగృహముల, పాఠశాల తోరణములతో దళ, జండాలుతోదళ నంకరింపబడెను. (ఫీ. వె)

బొంబాయి మిల్లులపై

కొన్ని స్ట్రాక్చర్లు ఆదుచున్నవి. కొన్ని ఆదుటలేదు
 బొంబాయి, ఆక్టోబరు 10:—బొంబాయి బట్టలక్షా స్ట్రాక్చర్లలోనుండి పనివాండ్లు తిరిగిపనిచేయుచున్నార. కొన్ని స్ట్రాక్చర్లలో డి. బి. లో ప్రేమ్ వత్సల్ (డి. బి. లో మగ్గుముల పద్ధతి) మూడు మగ్గుముల వద్దతి యేర్పాటుచేయబడెను. ఈవద్దతి యేర్పాటుచేయబడిన స్ట్రాక్చర్లలో పనివాండ్లు పనిచేయుటకు నిరాకరించుచున్నార. సామానుమిల్లులోనే యీవద్దతిగలదు. సామానుమిల్లు జట్టులోచేరిన అలయాన్సులోమాత్రము డిలివరగ్గుముల వద్దతి యేర్పాటులైనప్పటికిని పనివాండ్లు పనిచేయుచునేయున్నార. సామానుమిల్లులలోని పనివాండ్లు స్తంభించి యితర పనివాండ్లనుగూడ పనిచేయవద్దని బోధించి మాన్పించుచున్నార. అందువల్ల పాతీకు సిబ్బందిని రప్పించి స్ట్రాక్చర్లపై పిల్లు అధికారులు పహరా యేర్పాటు చేసిరి. (అ. వె)

లాలాజీద గు ఆనుపత్రి స్థాపించుట

రెండులక్షలు వసూలైనవి. ఒకలక్ష యింకను
 అవసరము
 పహాయముకొరకు విన్నపము
 లాహోర్, ఆక్టోబరు 9—లాలా లజపత్రిరాయ, మరో కొండు దగ్గు ఆనుపత్రికొరకు ధనసహాయము చేయవలెనని దని కోరచు వివరముల నంపినారు. దీనికి లాలాజీదగారు తల్లిపేర స్వయముగా అక్షరూపాయలు కన్వపడి వసూలు చేసినారు. ధనసహాయమునకు, ఇతర అవసరములకు యంత లక్షరూపాయ లవసరము. అందర ధనసహాయము చేయవలెనని లాలాజీ ప్రభువులు కోరచున్నార. విరాళములు పంపాడో శేక్సత్ బ్యాంకుగాని, డాక్టర్ గోపీచంద్ భార్గవ ఎమ్.ఎల్. సి.గార్నిగాని పంపవలెను. ఈ ఆనుపత్రి ముఖ్యముగా స్త్రీలకు పిల్లలకు యేర్పడియుండును. ఇది కాగానే పురుషులకొకటిసాసం ప బడును. ఈ ఆనుపత్రిలో జాతిమత వైషమ్యములు లేక అందర చేర్చుకొనబడుదురు. (ఫీ. వె)

జవాబు:—(1) ప్రభుత్వము సదకు తీర్మానము సంగీకరింపలేదు. దానిపై నెట్టిచర్యయును దీసికొనలేదు. బి. సి. డి. ఫీమరుగారు గిల్బర్టుగారికి పూర్వపు నూపరింపెంటుగా నుండిరి. 20 10 1904 మొదలు 5 4 1919 వరకు నూపరింపెంటుగా నుండిరి. గ్రీకుగారు 2-4-22 మొదలు 1-2-28 వరకును 9-4-27 మొదలు 8-11-27 వరకును ఆక్రింగు నూపరింపెంటుగా నుండిరి. ప్రశ్నలో కోరబడిన సంఖ్యలను తయారుచేయుటకు దీసికొనుట సీసిన శ్రమినుబట్టి ప్రభుత్వమునకు అది యవసరముగా దొరుకులేదు.

డాక్టర్ బెసంట్కు కాకినాడపౌరుల సన్మానము

బెసంట్కు ఉపన్యాసము

కాకినాడ, అక్టోబరు 10:— కాకినాడ పురపాలక సంఘమువారి సమన్విత సన్మాన కార్యక్రమమునకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు శ్రీమతి బెసంట్కు రిట్లు చెప్పిరి.

భారతదేశమునకు ఆచారకాలములోనే స్వాతంత్ర్యము లభింపగలదు. కాని స్వాతంత్ర్యము లభించిన తరువాత వివిధాంగములు సరిగా పనిచేయకున్న స్వాతంత్ర్య నిర్వహణము సాధ్యముకాదు. స్వాతంత్ర్యము ప్రజలహక్కులను సమర్థింపకాదు. తమ బాధ్యతలనుకూడ ప్రజలు బాగుగా గ్రహించవలెను. ప్రజలు అధికారమును సద్వినియోగము చేసికొనవలెను.

బహిరంగసభ

సాయంత్రము కాంగ్రెసువారి యాజమాన్యమున నొక గొప్ప సభ జరిగెను. మూడువేలకుపైగా ప్రజలు వచ్చుటచే కాంగ్రెసు భవనము పట్టుకుండుటచే, సభ బోర్డులో ఆవరణ ములో జరిగెను.

బెసంట్కుగారి యుపన్యాసము

సామాన్యజాతికి తయారుచేసిన సంఘమునకు తత్సాయ కుడైన మోతీలాల్ గారిని శ్రీమతి వసంతదేవి ప్రశంసించెను. సైమన్ సంఘనియామకమునకు భారతీయులు కోపించి బహిష్కారచర్యమును ప్రారంభించిరి. కాంగ్రెసు లీగ్ స్పీష్ నుగురించి చెప్పి, సామాన్యజాతికి భారతస్వాతంత్ర్య పోరాటమున ఆఖరు రంగమునకు ప్రారంభమని యామె నుడిచెను. ఇన్నిజాతులు, ఇన్ని మతములు గల దేశములో భేదాభిప్రాయములు లేవవు. అన్ని విషయములందు వికమత్యము కుదురక పోయినను అల్పజనసంఖ్యాక సంఘముల హక్కులను గమనించవలెను.

సాంఘిక వైషమ్యములు

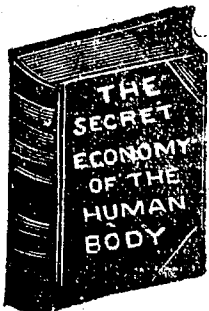
సాంఘిక వైషమ్యములు భారతదేశములో మాత్రమే కాదు. అన్ని దేశములందును ఉన్నవి. విశ్వాఖండములో ప్రాప్తమైయున్న క్యాథలిక్కులును చాలకాలము పోరాడిరి భారతదేశములో గూడ అభ్యంతరము లేమియు లేక ప్రజలు తమ తమ ధర్మముల ననుసరించు రోజులు రాకమానవు ప్రజలలో విద్యపెచ్చుగా వ్యాపించవలెను. ఏలనన, ఆంద్రకు ఓటింగ్ అధికారము వచ్చినతోడనే అధికారము ప్రజలకు సంక్రమించును. అధినేత స్వాతంత్ర్యమునగా దేశీయ వ్యవహారములందు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముండుట. ఇతర అధినేత రాజ్యములు దేశీయ వ్యవహారములందు స్వాతంత్ర్యము గడిచి యిప్పుడు విదేశీయ వ్యవహారములలో తమ మాటకూడ చెల్లుబాది కావలెనని యుడుగుచున్నవి. శాంతియుతముగ సాధనలనల అధినేత ప్రతిపత్తి అభించును. అధినేత ప్రతిపత్తి మొదట లభించినగాని సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము లభింపదు. భారతదేశమునకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును పొందుటకు హక్కుగలదు కాని నేనలు, శానికాదళములు, విమానములు లేనిది సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము లభించజాలదు, అని బెసంట్కుగారు చెప్పిరి.

(ఆ. ప్రెస్.)

మీరు దీర్ఘ కాలమునుండి నెదకిన శాస్త్రమిదియే

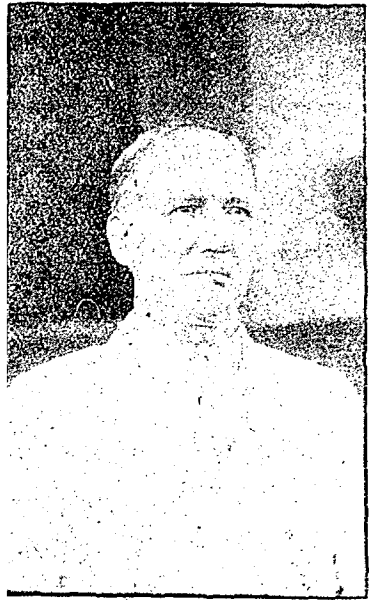
శరీర మర్తశాస్త్రము

ఆంధ్రభాషలో ఇట్టి అపూర్వ రహస్య శాస్త్రము యిదివరకు బహిరంగముగా ప్రచురించబడలేదు. ఇందులో శ్రీ పురుషుల లక్షణములు వారి ఆవయవ విలక్షణము, శృంగార రహస్యములు మొదలగు వివరములు పూర్వము మహా పురుషులు మర్మముగా వ్రాసి పెట్టబడిన పుస్తకములనుండి వ్రాయబడినవి. ధర రు. 1 పి. పి. చార్జి అ. 6.

N B:—ఈ నెల ఆఖరులోగ ఈ పుస్తకము కొనుగోరి కి 3, ఆంగ్ల మైన లేడీ పట్టుము ఇశాం పంపబడును. ఇది వివిధ కూర్పుగాను ఇందున క్రొత్త కొత్త చిత్రపటములు విశేషమైన సంగతులు అనగా మీ ప్రయుక్తాలిని ఏలాగు సంతోషపరచునను వివరములంతయు చక్కగా తెలియపరచియున్నది.

యం. ఎస్. సరస్వతి అందు కంపెనీ, నెం. 11 ఆరుముగంపేటి, మదరాసు.

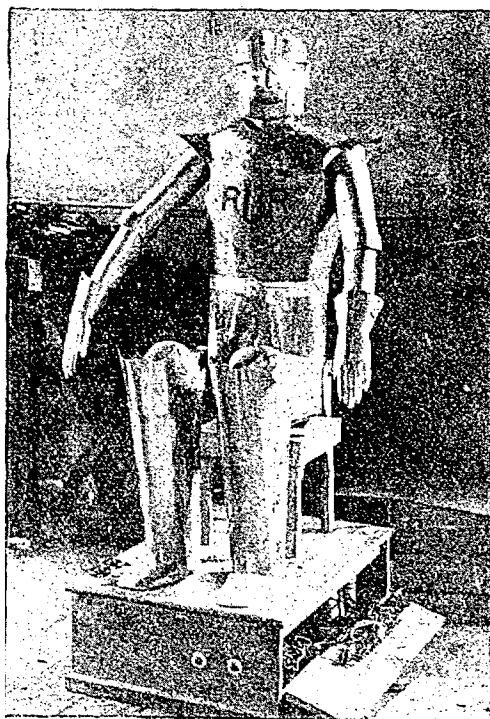

సర్ ప్రెజిడెంటు గాంధీగారు కె. బి. ఇ. సి. ఐ. ఇ. ఇండియా ప్రభుత్వపు ఆశీర్వాదములను దక్షిణ ఇండియా పంచాయతీ కలెక్టరు నుదిరాసువచ్చిరి. (పి. ఎస్. ఎ.)

4½ దినములలో ఇండియానుండి ఇంగ్లాండునకు

కెప్టెను పి. డి. బెన్సాల్టగారు, ఇ. హెచ్. అలియట్ గారు క్రొయిడను పురముకేరగనే తీయబడిన ఛాయాపటము. వీరు ఇండియానుండి లండనుకుగల ౬౦౦౦ మైళ్లు వాలుగున్నర దినములలో విమానముపై వచ్చిరి. ఇంకొక నిదివర కెవ్వరూ సాగిరియుండలేదు. (పెంట్రలున్యూస్)

మాటలాడే మనిషియంత్రము

లండనులో జరుగుచున్న మాటలు ఇంజనీరు ప్రదర్శనము నందు “రాబటు” అను యామనిషి కూకారుగల యంత్రము విచిత్రముగ పనులు చేయును. కుర్చీనుండిలేచి సభ్యులకు విషయపూర్వకముగ తలవంచి ఉపన్యసిండును. “రాబటు” మొదలొనడు వాయువారా యంత్రపరికరములద్వారా స్వప్రముగ మనిషి మాట్లాడునట్లే వినబడును. (పెంట్రలున్యూస్)

కడపజిల్లాలో ప్రాతనాణెములు పొరకుట

సిద్ధాంతి, అక్టోబరు 8:— సిద్ధాంతి తాలూకాలో నొమ్మ నరం కాపురమును చాలా సమృద్ధిగాను భూమిదన్ను మండిగా నొక ఇత్తడిమిదే పొరకెను. అది తాలూకాలో బ్రహ్మగొట్ట బడగా అహమ్మీగుమ, ఖాదర్ ము కాలమునాటిని 36 నాణెములు పొరకెను. ఈ నాణెములు జిల్లా కలెక్టరుగారికి పంపబడినది. (ప్రెస్.)

త్యాగరాజ గానసభ - రాజమహేంద్రవరము

రాజమహేంద్రవరము, అక్టోబరు 10:— శ్రీ త్యాగరాజ గానసభయనుపేర రాజమహేంద్రవరములో రెండు సంవత్సరములక్రిందట గానసభ యొకటి స్థాపితమైనది. గత రెండు సంవత్సరములలోను దసరా పండుగదినములలో మూడు సంగీత సభలు ఈ సభ ఆదర్శమీద జరిగెను. రాజమహేంద్రవరములో గానకళయెడల ప్రజలలో అభిమానము క్రమక్రమముగా వ్యాపించుచున్నది. ఈ సంవత్సరమునూడ శ్రీ త్యాగరాజ గానసభ వారు దసరా రోజులలో గానసభలు జరుపజోవుచున్నారు. ఈ సంవత్సరము దక్షిణదేశమునుండియు, ఆంధ్రదేశములోని వివిధ ప్రాంతములనుండియు గానవిద్యావిశాంసులను ఆహ్వానము చేయుచున్నారు. ఈ సంవత్సరము వాలుగుసభలు జరుగునని తెలియుచున్నది. శ్రీ త్యాగరాజగానసభ స్థాపనయందును, చందాలు సమూహచేయుటయందును సభను అభివృద్ధికి తెచ్చుటయందు విశేష శ్రమపడుచున్న దేశత శ్రీ రామమూర్తిగారి సభిసంధింప కలసియున్నది.

మద్దూరి శివరామకృష్ణయ్య.

డా॥ జి. యూనిథనుగారు

భారతీయునకు అసాధారణ గౌరవము వీరు యురిలో కను ఆను ఇంగ్లీషు స్త్రీ మరునకు క్రధానపర్జునగ నియమింపబడిరి. (ప్రెస్. ఫో. వీ.)

బ్రిటిషు మోటారుబండ్ల సంఖ్య చాల పెచ్చుగ పెరిగి పోయినదట.

భారత సంస్థానాధీశ్వరులు సర్ వెస్ట్ మిన్స్టరుగారితో మాట్లాడుచున్నారు.

ఆమెరికావారు 50 విమానములకు మాంచెస్టరు కంపెనీకి ఆర్డరు నిచ్చిరట.

బ్రిటనులో కనిలేనివారు 8,36,800 మంది యున్నారు.

చీనాలో కాన్సురాష్ట్రమున ముసల్మానులు 200,000 ప్రజలను వధజేసిరట.

సార్వభౌముడు అమానుల్లాజాగారికి చింతగింజ వన్నె గల గుఱ్ఱమును బహుమతిగ బంపుచున్నారు.

ఆస్ట్రేలియా సమద్రకూలీల సమ్మెలో బండివాండ్లు తేరుటకు నిరాకరించిరి.

ఇండియాకు బ్రిటిషుకలాలములు రాయలు అల్పస్వర్గ 9 లేదీని బయలుదేరినవి.

వైనుమీద క్రొత్తగట్టు వంటెనను బార్బి సార్వభౌమ దంపతులు తెరచెదరట.

టీకాలు

శాంతి

1927-28 సంవత్సరపు టీకాల రిపోర్టు విశేషాభివృద్ధిని జాపకున్నది. మొత్తపు టీకాలు 1948062 నుండి 1970382 టీకి పెరిగెను. మ్యూసికాలిటీలలో జరిగిన టీకాల సంఖ్య 202607 నుండి 190478 టీకి తగ్గెను. తగ్గుదలకు కొన్ని కారణములు సూచించబడినవి. వాస్తవీకరణల సంఖ్య దగ్గుల గూడ నొక కారణముగ సూచించబడినది. టీకాల పద్ధతి జయముగాంచుచున్నదని, ప్రభుత్వమువారు చెలుపుచున్నారు. కింగు ఇన్స్టిట్యూటులోని, గ్లినరీను పటిమ ఎక్కువగ నున్నదనియు, టీకాల యుద్యోగులు తృప్తికరముగ బనిచేసిరినియు, ప్రభుత్వమువారు సూచించిరి. పిల్లలకు సంబంధించిన టీకాలు కొంతజయము గనుపఱచినను, ఇందుకు సంబంధించిన అంకెలపై నాధారపడుటకు, ఆరోగ్యపు డైరెక్టరు గారు వెనుదీయుచున్నారు. తిరుపతి మునిసిపాలిటీలోని, మరి ఎనిమిది మ్యూనిసిపల సంఘములలోని అంకెలు సరిగానని, డైరెక్టరుగారు తలచుచున్నారు. ఛత్తూర్ను వాస్తవీకరణల సాధకముగ నియమింపవలయు ననియు, తగిన యోగ్యత లేనివారిని నియమించి ప్రయోజనము లేదనియు, ప్రభుత్వమువారు నలహానిచ్చుచున్నారు.

తొమ్మిది జిల్లాలు అనగ పశ్చిమగోదావరి, కృష్ణ, నెల్లూరు, తంజావూరు, తిరుచనాపల్లి, రామనాథు, దక్షిణకానర, దక్షిణ ఆర్కాటు, బళ్లారి జిల్లాలలోమాత్రము టీకాలు నిర్బంధముగ వేయబడుచున్నవి. రాజధానియం దంతలను, నిర్బంధముగ టీకాలను వైచుట యవసరమని ప్రభుత్వము వారు చెలుపుచున్నారు. జిల్లాబోర్డు లివిషయమై యోచించవలయునని వీరు గోరుచున్నారు. టీకాల నిర్బంధ మున్న మండలములలోగూడ, టీకాలు వేయించుకొననివారు చాల గలరని, ఆరోగ్యపు డైరెక్టరుగారు చెలుపుచున్నారు. మళాచక వ్యాధి వ్యాపించియున్నచోటుల టీకాలను రెండవ మారు నిర్బంధముగ వైచుట యవసరమని, ఆరోగ్యపు డైరెక్టరుగారు గోరుచున్నారు. ఈవిషయమై తమసూచనలను పంపవలయునని, ప్రభుత్వమువారు డైరెక్టరుగారి నిడిగిరి. కాని, రెండవమారు టీకాలను నిర్బంధముగ వైచుపద్ధతిని ప్రవేశపెట్టుట వాంఛనీయుము గాజాలదు. ప్రథమనిర్బంధమునకే ప్రాతికూల్యము గలదు. తంజావూరుజిల్లాలో టీకాలకు ప్రాతికూల్యముగ నాందోళనము జరిగె ననియు, అయ్యది దక్షిణకానరా, బళ్లారి, చెంగల్పట్టు జిల్లాలలో గూడ వ్యాపించె ననియు, తిరునల్వేలి, తిరుచనాపల్లి, పాల్వూరు, కాకినాడ మ్యూనిసిపాలిటీలలో గూడ ప్రాతికూలాందోళనము గలదనియు,

ఆరోగ్యపు డైరెక్టరుగారు నివేదికయందు వ్రాసిరి. ప్రథమ నిర్బంధముపట్లనే యంత విముఖత ప్రబలియున్నపుడు, రెండవ నిర్బంధముపట్ల ప్రజలు సుముఖత జాపబోగు. స్ఫోటకములవలన గలిగిన మరణముల సంఖ్య తగ్గుచున్నదని డైరెక్టరు గారు సూచించిరి. కాని ఇది కేవలము టీకాల మహిమయని చెప్పటకు వీలులేదు. నివేదికబట్టి చూచిన టీకాలపద్ధతి ఇంకను చాల లోపభూయిష్టముగనే యున్నదని విదితమగును. స్ఫోటకము తీవ్రరూపము దాల్చుకుండుటచేతనే ఇటీవల మరణముల సంఖ్య దగ్గెనని చెప్పవచ్చును. టీకాలకు సంబంధించిన అంకెలు పలుతావుల సరిగలేవు. జననముల రిజిస్ట్రేషను లోపభూయిష్టముగ నున్నది. అభివృద్ధికి చాల నవకాశము గలదు.

మద్రాసు కాజీ

మద్రాసు కాజీ నియామకము విషయమై చెన్నపురిలో తీవ్రవివాదములు జరుగుచున్నవి. ప్రస్తుతము నియమింపబడినవారి నియామకమును మహమ్మదీయులలో పలువురామోదింపలేదు. హోం మెంబరుగారు మాత్ర మోమోదించిరి. మహమ్మదీ యాభిప్రాయమునకు ప్రతికూలముగ ప్రభుత్వము వారేల ప్రతినిధులైనో చెలియదు. ఫలిత మేమయినది? మహమ్మదీయులలో తీవ్రమగు అసంతృప్తి ప్రబలియున్నది. కాజీ నియామకమును వారు స్థిర విషయముగ నంగీరించెదరని తోచదు. నిన్నటి దినము అబ్దుల్ హమీదుఖాను గారడిగిన ప్రశ్నలకు ప్రభుత్వమువారు చెప్పిన ప్రత్యుత్తరము లేమాత్రము తృప్తికరముగ లేవు. ప్రస్తుతపు కాజీని నియమించుటకు ప్రభుత్వమువారు రెవరితో యోచించిరో చెలుపగోరగ, వారందు కంగీకరింపకపోయిరి. ప్రభుత్వమువారు కలెక్టరుద్వారా మహమ్మదీయాభిప్రాయమును గ్రహించిరట. హోం మెంబరు గారెట్టి యభిప్రాయము విచ్చిరని యడుగగ అది రహస్యమని ప్రభుత్వమువారు చెలుపుట చోద్యము. ప్రభుత్వమువారు సంప్రదించిన మహమ్మదీయుల నామములను బయ్యెరచుచో, తీవ్రమనస్కర లేర్పడుననుటకు కారణము గనుపింపదు. కలెక్టరుగారు రెవరితో సంప్రదించిరో, వారిపేర్లను లామెంబరుగారు తెలుపరయిరి. కాజీ నియామకమునకు, ప్రత్యేకనియమము, ఏదియు, విధింపబడలేదట. మరియొకవిత ఏమన, ప్రభుత్వముతో సంప్రదించినవారిలో పలువురు, అభ్యర్థుల నుభయులను అభిమానించిరట అటులగుచో, ప్రస్తుతపు కాజీ గారి నేల నియమించిరో చెలియదు. మద్రాసు శాసనసభయందలి మహమ్మదీయ సభ్యులు 13 గురులో పదిమంది ప్రస్తుత నియామకమునకు ప్రతికూలురుగ నుండగ, ప్రభుత్వమువారు వీరి యభిప్రాయముల నేల నిరాకరించిరో తెలియదు. మద్రాసు మహమ్మదీయుల రాయబారము వెడలి గవర్నరు గారితో, ప్రస్తుతనియామకము జరుగగూడదని విన్నవించిరి. మాల్యీ హబిబుల్లాగారే సమర్థులని తేటపరచిరి. అంతియగాని, ఇప్పటి కాజీగారి కనుకూలముగ ఒక్క రాయబారమయినను వెడలి యుండలేదు. ఇకనయినను, ప్రభుత్వమువారు తాము చేసిన పొరబాటును సవరించుకొనుట యుక్తము.

అందుకు వారంగీకరింపరయిరి. ఇదివరకే మహమ్మదీయులలో బెరిగియున్న అసంతృప్తి, లామెంబరు గారి జవాబుల మూలమున, మరింత అధికమగుట నపొజము.

మాంచెస్టరు గార్డియను పత్రిక:

నెహ్రూకమిటీబోర్డు

మాంచెస్టరు గార్డియను పత్రిక నెహ్రూకమిటీ రిపోర్టును నిరసించుటలో ముందడుగువైచుచున్నది. కన్సర్వేటివు పత్రికతోపాటు యీ లిబరలు పత్రికయు స్వపరిపాలనము పట్ల ప్రాతికూల్యమును జూపుచున్నది. రాష్ట్రముల కేదియో రీతి స్వపరిపాలనము నొసగి కేంద్ర ప్రభుత్వమును నిరంకుశముగ నుంచవలెనని యీపత్రిక గోరుచున్నది. కాని కేంద్ర ప్రభుత్వము నిరంకుశముగ నుండునంత వరకు రాష్ట్రములు స్వపరిపాలనము ననుభవింపజాలవు. కేంద్ర ప్రభుత్వమే దేశపరిపాలనా విధానమును నిర్ణయించును. ప్రధాన పరిపాలనా శాఖలను నిర్వహించును. అందుచే కేంద్రప్రభుత్వము నిరంకుశముగ నుండునెడల, హిందూదేశము స్వపరిపాలనము ననుభవించుట కల్గ. హిందూదేశము పట్ల సానుభూతి గనుపఱచు బ్రిటీషువారు కొందరు రాష్ట్రములకు స్వాతంత్ర్య మీయ నంగీకరించినను కేంద్ర ప్రభుత్వమును నిరంకుశముగ నుంచ గోరుచున్నారు. మాంచెస్టరు గార్డియను పత్రిక ఇట్టి కోటిలోనే చేరుచున్నది. కొంతకాలముక్రిందల యీ పత్రికకు ప్రత్యేకవ్యాసములను వ్రాసిన గ్విన్నుగారు ఇట్టి యభిప్రాయమునే సూచించిరి. అందుచే గార్డియను పత్రిక నెహ్రూకమిటీ సూచనలను విరుద్ధములని నిరసించుట వింతగాదు. ఈ పత్రికలకు, సత్వరపరిపాలనసిద్ధి ఏమాత్రము బనికరాదు. వీని విమర్శనలను భారతీయులు పాటింపవలసరములేదు.

దేవదాసిచట్టము

డాక్టరు ముత్తులక్ష్మీరెడ్డిగారు, మద్రాసు శాసనసభలో హిందూధర్మాదాయ శాసనమునకు సవరణగ ప్రవేశపెట్టిన దేవదాసిచట్టమును, నిన్నటి దినము శాసనసభవారు సెలెక్టుకమిటీకి పంపిరి. కళావంతుల స్త్రీలలో పలువురు వ్యభిచార వృత్తిని మాని, గౌరవముగ జీవింప జూచుచున్నారు. అట్టివారికి స్వతంత్ర జీవనాధార మేర్పడుచో, వివాహములను గావించుకొని సౌఖ్యముగ జీవింపగలరు. హిందూ ధర్మాదాయ శాసనమును కొలదిగ సవరించుచో, నిట్టి సౌకర్య మేర్పడును. సర్విసు యీనాములు నేరీలగును. మైసూరులో నిట్టి సౌకర్య మేర్పరుపబడెను. డాక్టరు ముత్తులక్ష్మీరెడ్డిగారి రిట్టిసౌకర్యమును చెన్నరాజధానిలో గూడ నేర్పరుప నిశ్చయించి ప్రస్తుత చట్టమును ప్రవేశపెట్టిరి. సెలెక్టుకమిటీవారు చట్టమునందు అనుకూలమగు మార్పుజేసి కళావంతుల సంఘమునకు జెందిన స్త్రీలు తమ కళంకమును బాపుకొనుటకు తోడ్పడెద రనియు మద్రాసు శాసనసభవారు సవరణచట్టము నామోదించెద రనియు సమ్మతము. కళావంతుల దుర్దశ తోలగుట కెట్టి ఏర్పాటు జరిగినను మేలే యగును. డాక్టరు ముత్తులక్ష్మీరెడ్డిగారి సత్ప్రయత్నములు సఫలమగుగాక!

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయపు సవరణచట్టమును గూర్చిన చర్చను మదరాసు శాసనసభవారు మూడు మాసములవరకు నిలిపివైచిరి. సత్వర పరిష్కారము జరుగవలయునని ఆతురపడుచున్నవారి కీ యాలస్యమువలన విసుగుపుట్టుట సహజమయినను, ఈ మూడుమాసముల గడువులోపల ఆంధ్ర ప్రతినిధులు ఏకీభావము జూపి అనుకూల పరిష్కారము జరుగునట్లు జూచుట యవసరము. స్థలముల తగాదావలన, ఆంధ్రులలో ఐకమత్యము సడలుచున్నది. పట్టుదలలు తెరుగుచున్నవి. అసలు ప్రశ్న ఛెనుకకుబడుచున్నది. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము, ఆంధ్రశబ్దమును సార్థకముజేయవలయును. ఆంధ్రభాషద్వారా విద్యను వ్యాపింపజేయవలయును. సాంకేతిక పారిశ్రామిక విద్యను గలవలయును. పరిశోధనాభివృద్ధి కవకాశముల నొసగవలయును. ఇందుకు మారుగ, కేవలము స్థలములకొరకే తగాదాపడుట వలన, విశ్వవిద్యాలయపు నిజప్రయోజనము మరుగగుచున్నది. ఈలోపుగ తమిళులు ముందడుగువైచుచున్నారు. చిడంబరం విశ్వవిద్యాలయము స్థాపింపబడుచున్నది. ఇదిగాక, తమిళ విశ్వవిద్యాలయము త్వరితముగ స్థాపింపబడుచున్నది. ఆంధ్రులీనమయమున తమతమ విభేదములను మరచి, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయాభివృద్ధికై కృషి నలుపుట వివేకమా. విశ్వవిద్యాలయమునకు ధన సహాయము చేకూరు ఆశగనుపించుచున్నది. ఈవిషయమై తగు ప్రోత్సాహము చేకూరు నని తోచుచున్నది. మూడు మాసముల యనంతరము, సర్వాంగశోభితమగు విశ్వవిద్యాలయము సుస్థిరముగ వెలయు భాగ్యము ఆంధ్రులకు లభించుగాక యని కోరెదము.

సైమనుకమిషను : మద్రాసు ప్రభుత్వము

సైమనుకమిషనుకు మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు పంపిన విజ్ఞాపనగూర్చి, నిన్నటిదినము శాసనసభలో సడిగినప్రశ్నకు, రివిన్యూ మెంబరుగారు ఆకునకం దని పోకను పొందని జవాబిచ్చుట చోద్యము. నివేదికయందలి సంగతులను, శాసనసభవారికి చెలుపుచో, ఏమిసప్తము గలుగునో తెలియదు. సైమను కమిషనుకు పంపినరిపోర్టులు, కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వమువారిచే పంపబడెనని, రివిన్యూమెంబరు గారు చెప్పిరి. ట్రాన్సుఫర్డు శాఖలకు సంబంధించిన విషయములు, మంత్రులచే నామోదించబడెనని మాత్రము చెప్పిరి. దీనినిబట్టి కార్యనిర్వాహకప్రభుత్వమువారే నివేదికనంతను తయారుజేసి రనియు, మంత్రులకు దీనియందు జోక్యము లేదనియు, మంత్రులకు రిజర్వ్ డు శాఖలకు సంబంధించిన విషయములను అనలే జూపలేదనియు, ట్రాన్సుఫర్డు శాఖలకు సంబంధించిన విషయములను మాత్రము జూపిరనియు, అనుకొనవలసివచ్చును. రివిన్యూ మెంబరుగారు చెప్పినసంగతులబట్టి, యాయూహ బలపడగలదు. ప్రభుత్వమువారు పంపిన నివేదికను శాసనసభకు జూప వీలులేదని, రివిన్యూ మెంబరుగారు నుడివిరి. ఇంతరహస్యమున కవసర మేమిగలదో తెలియదు. మొత్తముమీద, మంత్రులు ట్రాన్సుఫర్డు శాఖలకు సంబంధించినంతవరకయినను రిపోర్టును తయారు జేయలేదని చెప్పవచ్చును. మంత్రుల దురవస్థను గ్రహించుట కిది సరిపోవును.

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు

కార్యనిర్వాహక సంఘము
ఆంధ్ర కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘము వారు, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నాదర్శముగ నుంచుకొని, నర్వపక్ష సమావేశ తీర్మానముల నామోదించుచు, వాని వ్యాప్తికై కృషి నలుప నిశ్చయించిరి. సైమను కమిషను బహిష్కారమును సాగింప తీర్మానించిరి. కార్యనిర్వాహక సంఘమువారి తీర్మానములు సఫలమగునని నమ్మెదము. ఆంధ్ర రాష్ట్రీయసభ సంద్యాలలో జరుగు నని తెలియుచున్నది. ఈసభను సవంబరు 16, 17 తేదీలలో జరుపవలయు నని, కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు గోరిరి. ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సర్వపక్షసమావేశమును గూడ అక్కడనే జరుపవలయునని గోరియుండిరి. ఈమారు, జరుగు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సభ చాల ముఖ్యమయినది. ఈసభ తన ఆదర్శమును విడువక, సర్వపక్షసమావేశ తీర్మానములను బలపరచుచు, సైమను కమిషనును బహిష్కరించునని, వ్యక్తపరుపవలసియున్నది. ఆంధ్రసభలు జరుగుట కిదివరకే ఆలస్యము జరిగినది. ఇకనయినను కర్నూలు మండలమువారు చురుకుదనము చూపి, సవంబరు నెలలో రాష్ట్రీయ సభను నిర్వహించి, కలకత్తాలో జరుగనున్న కాంగ్రెసు మహాసభకు ఆంధ్రాభిప్రాయమును వ్యక్తపరచుట యవసరము ఆంధ్ర సభలు జయప్రదముగ నెరవేరుగాక యని కోరెదము.

క్రొత్త బొంబాయి గవర్నరు

క్రొత్త బొంబాయి గవర్నరుగారు నర్ ప్రెజ్డెంట్ సైక్కుగారు, లండనులో నిచ్చిన విందునందర్బమున, తమ యభిప్రాయములను వెలిబుచ్చిరి. సమీప ప్రాచ్యదేశముల సమస్యలు, హిందూదేశసమస్య కన్నను చాల స్పష్టమయిన వనియు, హైదరాబాద్ సమస్య కిష్ట మనియు పలికిరి. ఎక్కుడు క్లిష్ట మెటులనో వీరు చెప్పకబోయిరి. భారతదేశమునకు స్వపరిపాలన మిచ్చునెకల, హైదరాబాద్ సులభపరిష్కార మగును. లేనియెడల, ప్రతివిషయమును ఆటంకముగనే గనుపించును. సైమను కమిషను వారు అన్ని విషయములను, వివిధాభిప్రాయములను పరిశీలించి, నిర్ణయింపవలెనని, సైక్కుగారు పలికిరి. సైమను కమిషనువారయినను, స్వపరిపాలనము నీయవలయునా లేదా యను విషయమును నిర్ణయించుట వ్యర్థకార్యము. స్వపరిపాలనము, ప్రతిజాతికిని జన్మ స్వాతంత్ర్యమయినపుడు, యీవిషయమై విచారణ జరుగవలసిన యవసరము గనుపింపదు. సైక్కుగారు కస్పర్వేటివుపక్షమువారు. వీరు ప్రజాశయములను ప్రోత్సహింపవలసి, వివేకమగుచున్నది.

చెట్టి సర్కారు గార్ల కేసు

సెషన్సుకు పంపబడెను
చెంగల్పట్టు జాయింట్ మేజిస్ట్రేటు ఆగు హుబ్బల్స్ ఐ. సి. ఎన్. గారు ఎం. సింగరవేలుచెట్టి, ముకుందలాలు సర్కార్లుగారిపై పెనులైరు తెలుకాసింగు గేటును తెరచి సిగ్గులు దీక్షములను గత జూలై 21 తేదీ రాత్రి ఆర్పించివేసి నందులకు లేబడిన కేసును సెషన్సుకు విచారణకై పంపిరి.

శ్రీయుత సామినేని
సూర్యనారాయణ రావు
నాయుడుగారు

సామూద్రిక శాస్త్రమునందు నిరుపమాన మగు ప్రజ్ఞగలవారు

వీరి పూర్వము మొదట కృష్ణా మండలమునందలి మచిలీ బండకు పట్టామున విక్కిలి గొప్ప ప్రభుత్వోద్యోగములను చేసియుండిరి. వీరు చాల ఘరానా కుటుంబమువారు, సూర్య నారాయణరావువారయ్యుగా రిపుడు విజయనగరమునం దొక ప్రోకరుగానున్నారు ఈయన పయను దాదాపు 50వత్సరములుండు ఈయన కొంచెము పాడుగుగాను చాలమరుగుగాను యుండును. ఈయన చురుకుదన మంతయును కనులలోగోచరించుచుండును సామూద్రిక శాస్త్రమునందు యీయనకుగల అభిరుచును ఆపరిమితము. ఈయన ధనవంతుడు కాకపోయినను తనవద్దకు వచ్చినవారివద్ద చిల్లిగవ్వయైన పుచ్చుకొనకుండు ఉచితముగానే చేయిచూచి భూతభవిష్యత్సర్వమానములను బహు సీషణగా చెప్పెరు.

ఈయన చేరినయూ మర్రియే విచిత్రముగానుండును. చేరిలో స్పష్టముగా కనబడుచుండు రేఖలనుబట్టి శ్రవణమునం దన్ని దేశములలోను సామూద్రికశాస్త్రవేత్తలవలెనుగల ఫలములను చెప్పమందుగాని యీ నాయుడుగారు మాత్రము స్పష్టముగా కనబడు రేఖలపై శాధారణదీ ఫలములను చెప్పెరు. బొంబప్రేలి (అంగుష్ఠము) మీదను దానికిదడు అరి నూత్నముగా నుండు చిన్న రేఖలనుబట్టియే యీయన భరితములను చెప్పెదడు.

ముందుగా వచ్చినవాని ఆరచేరిని యీయన తన బొంబ ప్రేలితో నొక్కును. అందువలన చర్మము ముడుత లేర్పడును. అదివరకు పరిగా కనబడకుండు నుండు చిన్న రేఖలపుడు తలూలన చాల స్పష్టముగా కనబడును. వానినిబట్టి జీవితచరిత్ర యంతయును ఆయనకు కనులకుట్టిన ట్లగుపడును. ఈ రేఖల ప్రకారము చంద్రునికళలవలెనే కాలానుగుణ్యముగా మారుచుండునని ఆయన ఆ రేఖలప్రకారమునుబట్టియే ఫలములను కట్టుచుండును.

ముందు చాలయేళ్ల తరువాత కలగగల ఫలములను గూడ నాయన చాల నిర్ధారణగా చెప్పెను. కొలదికాలములో జరుగుచున్న పంగతులను ఆయన అవలీలగా చెప్పగలడు. ఏశోజాన యేమిజరుగునోకూడ సరిగా ఆయన చెప్పెదడు. ఈ విషయమున పాశ్చాత్య సామూద్రికశాస్త్రవేత్త లెవరుగూడ యీనాయుడుగారికి యీదుకాబాలురు.

దారిలో నొకమిత్రుడు కనపడి రేపు నేను పూరికివెళ్లెదనని నాయుడుగారితో చెప్పినచో నాయుడుగారు పూరికి ఒకసారి ఆమె కునిచేరిని తరికించిచూచి మూడుశోజాలలోగా నీవు ఒకమైదూరమైన వెళ్లవలసివచ్చుచు చెప్పెను. నాయుడుగారు యీసారి నగ్గదని ఆమెకుడుడవును తనలోననుకొనునగాని ఆప్రయోగమున కేవలయొక అంతరాయము విధిగాకలిగితిమను.

ఒకనిచేయించినపుడు నాచరిత్రలేగాక నాని ఆప్త బంధువుల చరిత్రలనుగూడ నాయుడుగారు చెప్పగలరు. ఇది మిక్కిలి అద్భుతమగువిషయము.

చేరినిచూచి ఆయనజాతకమును వ్రాసెదరు. అదివరకొక జాతకమున్నచో ఆనాయుడుగారి జాతకమునకును జననకాలమునవ్రాయబడిన జాతకమునకును యెట్టి భేదమును కనబడదు. ఎవరికైన జననకాలము నక్షత్రము లేదీ వారము మున్నగునవి తెలియకపోయినచో నాయుడుగారు వానినన్నటిని సిద్ధలుగా తెలిపెదరు. ఆయన తెలిపినదాని కిక తిరుగులేదు.

ఇంత గొప్పసామర్థ్య మీయనకుండినను పైకిచూచుటకు యేమియు తెలియనివాని వలెనే యుండును" అని విజయనగరమునండి ఎం. వి. నగసింహస్వామి, ఎం. పి. గారు వ్రాసిన శేఖ త్రివేణీపత్రిక 4-5 పంచెలు గల పంపుటమున ప్రకటింపబడెను.

అఖిలభారత కాంగ్రెస్ కమిటీసభ

ఢిల్లీలో సవంబరు ౮ తారీఖున కూడును
అలహాబాద్, ఆక్టోబర్ 11:—అఖిలభారత కాంగ్రెస్ సంఘకార్యదర్శి ఈ క్రింది ప్రకటన గానించుచున్నారు. “అఖిలభారత కాంగ్రెసుసభ ఢిల్లీలో సవంబరు 8-న తారీఖునండి 5-న తారీఖునరకు ఢిల్లీలో అన్నారీగారి గృహమున జరుగును. కాంగ్రెసు పర్కింగ్ కమిటీకూడ ఆ తారీఖులలోనే కూడును. (అ. వెను.)

పాతశవార్సులు

దాసు త్రివిక్రమరావుగారు

"పాతశవార్సులకు స్వాతంత్ర్యమున్న నే
అంతర్జాతీయశాంతి న్యాయ మేర్పడును"

(బీముసర్వీసు)

జనీవా, అక్టో 9:—చాలాండు ప్రాపంచిక యువజన మహాజనసభకు ప్రతినిధిగ వీరిన దాసు త్రివిక్రమరావుగారు జర్మను యువజనసంఘసభ కేగిరి. పాతశవార్సులకు స్వాతంత్ర్యముండవలెననిరి. తేనియో అంతర్జాతీయశాంతి న్యాయ ముండవలెననిరి. యూరపుయువకుల స్నేహభావమును జూపుచున్నారని భారతయువకులకు పండకేమును గొంపోలనని ఆశించుచున్నారనియు యూరపు క్రొత్తపంతలిలో ఆవలోకనము చేసినదనియు నడిపిరి.

ఆంగ్లో ఫ్రెంచి బడంబడిక

అందరి ప్రత్యుత్తరములు జేరినవి

(ఆంధ్రప్రతిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, అక్టోబరు 11:—ఆంగ్లో ఫ్రెంచి నాకాడక బడంబడికను హస్తాన్తి అన్ని ప్రభుత్వముల యభిప్రాయములు జేరినవి. త్వరితమున పరిష్కారమును కాగిరవలసివీటిని ఇతర ప్రభుత్వముల సమ్మతిని బొందినవిషయ ప్రకటించెదరు.

బొంబాయి నూతన గవర్నరు

వీడుకొల్పబడినది

(ఆంధ్రప్రతిక ప్రత్యేకతంతి)

బొంబాయి నూతన గవర్నరు దంపతులు సర్ ప్రెజెంటు సైన్యగారి బ్రిటిషుఇండియను యూనియను సంఘమువారు జేర్చొల్పబడినది నొసగిరి.

సైన్యగారి యువన్యాసము

సాహిత్య ప్రాచ్యదేశసమస్యలు ఇండియా సమస్యలు చిక్కులతో గూడుకొన్నవి. సాహిత్య ప్రాచ్యదేశసమస్యలు భారతసమస్యలకు అదృశ్యముగ సంబంధము ఇండియా సమస్యలు చిక్కులతో గూడుకొన్నవి భారతదేశ ప్రేమమునకు యాదాప్తిని వారపోయవలసియున్నది. బొంబాయిలో దీక్షించు 7 తేదీని వివరము, రాగానే క్యాబ్రాంగులకు క్రికెటు వందములకు జోయెదరటం.

చీనా పరిస్థితులు

కాన్సురాప్ర) నష్టములు

(ఆంధ్రప్రతిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, అక్టోబరు 10:—కొంతకాలమునుండి ఆల్లరలు కాన్సురాప్ర)ను హాగుచున్నవి. ముసల్మానులు స్వప్రయోగ తిరుగబడిరి. వావులలోయున్న క్రైస్తవమతప్రచారకుల ఆస్తిని జూలైలో నాశనమొనర్చిరి. కాని అసలుచిక్కులు రెండునెలలక్రిందనే అంతరించెనట.

చేగులో అయిదు అంతర్జాతీయ మేడలో 87 నుండి 80 మంది కప్పటి ప్రాణములను విడిచిరి. 16 శవములను కైకి తీసిరి.

తీగలో రషియాధికారులు 180 లో 121 మంది లంచములను తీసి కప్పలెత్తలను (వాసి ప్రభుత్వమునకు నష్టమును కలుగజేయుచున్నారని కనుగొని 10 సంవత్సరములవరకు బిక్రీకరిం కేషించిరి. 9 నుండి వదలి బెట్టిరి.

నెహ్రూ నివేదిక

హిందూమహమ్మదీయ ఒడంబడిక

అమితకష్టముపై నెహ్రూసంఘమువారు చేసిన ఒడంబడికను స్వార్థపరులగు సాంఘిక పక్ష పాతులు ధ్వంసముజేయ యత్నించుచుండ మహమ్మదాబాదు మహారాజాగారు వలదని స్వసంఘము వారిని హెచ్చరించుచున్నారు.

సంస్థాన ప్రజలు

సంతృప్తులుగ నున్నారు

(బీముసర్వీసు)

లండన్, అక్టోబరు 10:—భూపాలు నవాబుగారిట్లు చెల్లపుచున్నారు. స్వపరిపాలనముగల భారతదేశమునకు ప్రస్తుతము సంస్థానాధీశ్వరులకును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకున్న సంబంధములను ఇచ్చుట కెంతమాత్రము సంస్థానపు ప్రజల కిష్టము లేదు. కొంతకాలములో ఇండియా స్వపరిపాలనముగల దొమిని యనుగా నెచ్చుచుగాని సంస్థానప్రజలకు మాత్రము బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకును తమ ప్రజలకున్న సంబంధములు వారికి చుట్ట కెంతమాత్రము ఒప్పుకొనరు. భారతదేశము నాసామ్రాజ్యమువల్లము రాజుపట్టు స్వావిభక్తిని విశ్వాసమును జూపుచున్నది. సంస్థానప్రజలు తమ ఏలికలను నమ్ముచున్నారు. వారిచుండు అతి విశ్వాసముగలదు. సంస్థానప్రజలు ఎంతలోగూడ వెనుకబడినవారగుట. వారు సంస్థానాధీశ్వరులకును బ్రిటిషు ఇండియాకు గనుక సంస్థానాధీశ్వరులకును యధికారముకంటె ఎక్కువ యధికారమునిచ్చిన అంతకు సహనముగ బ్రిటిషుప్రభుత్వముతో జేసికొన్న ఒడంబడిక ప్రకారము యధికారమును సంస్థానాధీశ్వరులకు గూడ ఇవ్వవలెనని కోరెదరు. ఇచ్చెదరనే ఆశించుచున్నారు అట్లు చేయుటచే సంస్థానములకు భావిభారత దొమినియనుకు సయ్యద్దీ ఏర్పడుననిరి.

దెన్బార్గ్లో ప్రభాకారికి భంగకరముగ నుండురని తోచిన స్త్రీపురుషులను ప్రమాదకరముగ తేకుండు సాధనములను జేయుట కొకచట్టమును ప్రవేశపెట్టెదరటం.

బ్రిస్టరు మోటారుబండ్ల యధికారి గంటకు రెండుఅణాల కూలిని రైల్వేలో అన్నిటిని తుడుచు పనినిజేయుచు 95 ఏండ్లలో కొట్టికొడు దాయెనట. ఇతరుగూడ ఆమెకను వ్యక్తియే.

ఇరాకు ప్రభుత్వమునకు 800 మైళ్ల ప్రదేశమును ఉచితముగ గ్రేటుబ్రిటును ఇచ్చివేసెనని ఆరేబికుత్రిక ఆఫ్ ఇరాకు చెల్లపుచున్నదని ఫ్రీ ప్రెస్ బీముసర్వీసువార్తలు చెల్లపుచున్నవి.

ఆమెరికా పత్రికాప్రచారకుడు హర్రీగారి నిష్క్రమణము కాలనిర్ణయములేకండ అగిపోయినది. ఆంగ్లో ఆమెరికన్ పత్రికాసంఘమువారు క్రకటిండు సంగతులను పోయింకేగు బ్రియండుగార్లు పూర్తిగ ఆలోచించువరకు పోరటం.

ఆర్థరు ప్రిల్వెలు అతామె భర్త 15 శోజులయి చనిపోయెనట. భర్త తేనిచే మనజాలనని ఆమె 12 అంతర్జాతీయ మేడ కిటికీనుండి నేలబడి ప్యరిస్లోదెనని న్యూయార్క్ వార్తలు చెల్లపుచున్నవి.

నెహ్రూ నివేదిక

చుట్ట దాఖలగును"

డెయిలీ తెలిగ్రాపుపత్రిక విలేఖరి

(బీ ము స ర్వీ సు)

లండన్, అక్టోబరు 10:—నెహ్రూ అయ్యంగార్లు భిన్నాభిప్రాయములను కొండంతగజేసి డెయిలీ తెలిగ్రాపు పత్రికా విలేఖరి స్వరాజ్యపక్షముతో తప్పక చీలిక కలుగునని వ్రాయుచున్నాడు. చీలికలు తప్పక కలిగినదనే జెప్పుచున్నాడు. నెహ్రూవిధానమును వారిలో వారే తెంచిజేసికొనెదరనుచున్నారట. మొదలు అయ్యంగారు నెహ్రూ తగాదాతోను, పిదప దానివలన నష్టముగల్గునను వారిచేతను ఆ రాజ్యాంగవిధానము ఎగిరిపోవనట.

నైమనుకమిషను

ఇంపీరియలిజము ప్రతికూలసంఘము

(బీ ము స ర్వీ సు)

లండన్, అక్టోబరు 10:—లండన్లో నైమనుకమిషను పట్ల తమ అసమ్మతిని జూపుటకు ఇంపీరియలిజము ప్రతికూల బ్రిటిషు ఐర్లమువారు సభిలను పబ్బుచున్నారు. లెఫ్టువింగు కార్మికపక్ష నాయకులందరూ ఈ సభిలందు పాల్గొనెదరటం. మ్యాక్స్ నీ సకలత్వాలా సింహ ఎస్సెంటి మన్యువారు ప్రపంగించెదరు. కార్మికపక్షమువారి ఇంపీరియలిజము వైఖరిని తీవ్రముగ బ్రిడ్జి మునుగారు ఖండించెదరటం. నైమనుకమిషను గూర్చి ప్రత్యేకముగ ప్రస్తావించెదరు.

కుక్కల ప్రదర్శనమున లండన్లో పాటియాలముహారాజు, జిండుపాలకుడు తమ కుక్కలను గూడ ప్రదర్శించుచున్నారు.

ఆంధ్ర శబ్దచింతామణి వ్యాఖ్యానము

కర్త.—పారనంది రామశాస్త్రిలుగారు

ఆంధ్రవాఙ్మయమునందలి ప్రథమకవి యగు నన్నయభట్టారకుడు రచించిన ఆంధ్రవాఙ్మయమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించిన నన్నయభట్టు సూత్రములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్రభారత లక్ష్యముల నుదాహరించుచు వ్రాయబడి, అపూర్వముగ వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్దచింతామణి నన్నయశాటకము కాదనువారి వాదము లన్నియు సప్రమాణముగ ఖండింపబడినవి. భాషాసేవకు తెల్లరు ముఖ్యముగా చూడదగిన విశేషము లెన్నియో కలవు.

మల 0-12-0. పోస్టేజీ వేలు. "ఆంధ్రప్రతిక" ఆఫీసు, 7 తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు

బెజవాడ (స్వీయవిలేజిరి)

డాక్టరు అనిబెసెంటుగారు

అక్టోబరు, 1911:—నిన్న సాయంత్రము 6 గంటలకు గాంధీ యుద్ధానవస మంతయు చక్కగ తోరణములతో అలంకరింపబడి జనసమూహముతో నిండియుండెను. కృష్ణ జిల్లా సర్వపక్ష సమావేశమున కధ్యక్షతను వహించుటకు యీ కట్టణము విచ్చేసిన శ్రీమతి బెసెంటుగారికి గౌరవించుటగాను గాంధీ యుద్ధానవసమున సభ జరగబడెను. అప్పుడు పుర పాలకసంఘము, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘము, పట్టణ కాంగ్రెసుసంఘము, పాఠశాల ప్రత్యేకముగ వివరితములను సమర్పించి ప్రముఖులతో అనిబెసెంటుగారి కలంకరించిరి.

సభ సరిగ్ గంటలకు ప్రారంభమయ్యెను. భారత మహిళాసంఘమువారి వినతిపత్రమును సైకొనినవిమ్మల సకాలమున అనిబెసెంటుగారు సభాప్రదేశమునకు విచ్చేసిరి. ప్రార్థనతో సభ ప్రారంభమయ్యెను. అటుపిమ్మట సభాసభ్యులు ప్రసంగించిరి. తదనంతరము వినతిపత్రముల నన్నింటికి అనిబెసెంటుగారు ప్రత్యక్షతరవిచ్చిరి. తమకు చేయబడిన గౌరవమునకు ఎల్లరకు కృతజ్ఞతను తెల్పించిరి. గ్రంథాలయసంఘమును గూర్చి తమ కిషోరకే తెలియుననియు, యీ యుద్ధమువలన దేశమునందు చులకనగ విజ్ఞానము విస్తరించుననియు తెలిపిరి.

మనదేశమున నెలకొల్పబడిన పంపిణీలలో ప్రజోపయోగమైనది మౌనిసిపాలిటీ యనిరి. దేశీయులను స్వపరిపాలన కర్హులగ చేయదగిన పంపిణీ గ్రామపంచాయతీ యని వక్కాటించిరి. ఈదేశమున క్రీస్తుశతాబ్దమునకు పూర్వమునుండియు గ్రామ పంచాయతీలు గ్రామాభివృద్ధికి కృషి నల్పించుచుండెను. దేవాలయము, బడి, సత్రము యీ మూడు కార్యములను నిర్వహించుట పంచాయతీయందే యుండెను. మరల పంచాయతీలు దేశమున నెలకొల్పబడి వాటి పని అవి చేసినగాని మన దేశమున దలి క్లిష్టసమస్యలు కలిగెనందున కావు. బల్లారిలో రంగనాథ మొదలియుగారు పంచాయతీల యేర్పాటుచేయుటకై శ్రమ పడుచున్నారట. అన్ని పనులకంటె ముందు మనము గ్రామపంచాయతీ పనిని చూడవలయును. ప్రతిపాటు పంచాయతీలవలన ప్రయోజనము పుట్టునుగ కన్పించుచున్నది. పన్నులను స్వయముగ విధించుకొని విముక్తైన సామ్యుతో గ్రామాభివృద్ధికరములగు పనులను చులకనగ నెరవేర్చుకొనుచున్నారట. స్వపరిపాలనావిధానము గ్రామ పంచాయతీలములమున దేశమున వ్యాప్తిచెదగలదు. అన్యాయముగ విధించిన పన్నులను గ్రామ పంచాయతీలు ఎదిరించగలవు. గ్రామ పంచాయతీలు యీ దేశమున అనాదినుండి గలవు. ఆకాలమున క్రైస్తవగ్రామమున విధిబడిగలదు. జనులు బలిష్ఠులగు నుండిరి. లింగులకు తగినంత ఆహారము దొరుకుచుండెను. ఇప్పుడది యంతయు మాయమైపోయెను. బ్రిటిషుపాలన ప్రారంభమయిన తర్వాత పంచాయతీపద్ధతి పరిష్కరించినట్లు మనోగారు చెప్పియుండిరి. ఇప్పుడు బ్రిటిషు పరిపాలనలో ఆ పాఠశాల నెలుల మాయమయినో చెప్పజాలము.

పంచాయతీలకు కావలసినంత స్వాతంత్ర్యముండవలెను. కత్తెరుముక్క జోక్యముండరాదు. అట్టి జోక్యములన పరిపాలన సాధ్యమనునకు విఘాతము కలుగును. గ్రామముయొక్క జనుల సౌఖ్యమునకు తర ఏర్పాటుల నన్నింటిని చేయుటకు సంపూర్ణాధికార ముండవలయును. సుపరిపాలనకు గుర్తు దేశమునందలి ప్రజలు సౌఖ్యముగ నుండుటయే, అది స్వపరిపాలన యొక్క ఉద్దేశము మాత్రమే సాధ్యమగును.

ప్రజలలో ఇప్పుడగుపడుచున్న ఉదాసీనతను వివరించు గారు తమ విచారమును వెల్లడించిరి. పరరాజుల పరిపాలనకు యోగ్యులైనంతకాలము స్వరాజ్యము రాదనిరి. పరరాజులు తమ స్వలాభమునకై యత్నించుచుగారి పాలితుల సౌఖ్యమునకై అట్టే ఆలోచించరు. ఎప్పుడు పారితోత్రముపట్ల యాదాకియు. విమళతన గట్టిగ చూపెట్టినటులు బ్రిటిషువారు గ్రహించులో ఆనాడు స్వరాజ్యము ప్రాప్తమగును.

ఇట్టి హిందూదేశముకంటె, స్నేహభావముతో మెలగుచు స్వరాజ్యమును పొందిన హిందూదేశము కలనన ఇంగ్లాండుకు సౌఖ్యము చేకూరగలదు. “స్వరాజ్య మనగా ఇంగ్లాండులో ఇంగ్లిషువారి కెట్టి హక్కులు గలవో, అట్టి హక్కులు భారత దేశమునందు భారతీయుల కుండవలయును.” అని తమ యువశ్యాసమును బెసెంటుగారు ముగించిరి.

పందనముల నర్పించుటతో సభ ముగింపబడెను.

* * *

శ్రీమతి డాక్టరు అనిబెసెంటుగారికి బెజవాడపట్టణ కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు నమస్కరించు వినతిపత్రము

అమ్మా!

ఆసియాఖండమునది యితరరాజ్యములన్నియు స్వయం నిర్ణయ సూత్రానుసారముగ ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వములను స్థాపించుకొని సర్వసౌఖ్యములతో జోభించుచున్న ఈకాలమున ఆదికాలమునుండియు ప్రపంచమునందంతటను నర్వీతియు మగు నాగరికతతో ప్రఖ్యాతి గాంచిన భారతఖండము బ్రిటిషుక్రభుత్వమువారికి హస్తగతమై రానరాదు కృపించుచు, నామమాత్రావశేష మగుననికాడ అన్యదేవుడు నిరాశను కలుగజేయుచున్నది. మీదమిక్కిలి భారతంత్రమునందు తప్ప భారత భూమిదేవుడును మోక్షము లేదని ప్రపంచమును వ్యాపారవలంబుల ప్రభుత్వపు ఉద్యోగీయులచే తీవ్రమగు ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి. అట్టి వానితో ఒకటగు నైమను కవివను విచారణ మన కిప్పుడు అవసరమిచ్చుచున్నది.

అట్టి అపవృత్త భారతభూమి దేవుడును సోకకండజేసి భారతజాతి తోడివారిలో నున్నది కల్పితమను సందేహించుటకు గాను తాము హోమయాని ఉద్యమము స్థాపించి, ప్రవాస శిక్షనుపొంది, అసామాన్యమగు కృషిని సజీవియున్నారట. అంతటితో తాము కార్యక్రమమును ఆపక సర్వజనసమ్మతములగు నూతనముల చేర్చి రాజకీయప్రజాశక్తిను నిర్ధారముల అత్యవసరమని తాము నిశ్చయించుకొని మిక్కిలి జాగరూకతతో శ్రమజేసి కావనో వెల్లు అన్వేషించి మిల్లును నిర్ధారించి యున్నారట. అందువలన ఇప్పటి కాలమున శ్రీయుత మోరీలాలు నైహూ ప్రభుత్వములను సవివాగగణ్యముల సర్వతత్వములకు సమ్మత పగునట్లు భారత రాజకీయప్రజాశక్తిను నిర్ధారించిరి. దీనియొక్క జనుప్రదత్తమునకుగూడ తాము సర్వవిధముల కృషి చేయుచున్నారట.

భారత వర్షములకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యాశ్చర్యము సర్వసిద్ధి గూడ తమనిరంతరకృషివలన సమూహ్యమగునను తమకు శ్రీపరాత్మకు ఆయురారోగ్య దాక్కి, మేధాసంపత్తులను ప్రసాదించు గాతయని ప్రార్థించుచున్నారము.

పట్టణ కాంగ్రెసుసంఘసభ్యులు,

* * *

దివ్యజ్ఞాన సమాజ స్వాగతపత్రము

బెజవాడ దివ్యజ్ఞాన సమాజ సభ్యులమగు మేము మీకు నుస్వాగత మొసంగుచున్నాము. బానిసత్వమున నున్న ప్రజల స్వాతంత్ర్యము కొరవడు, ప్రజలలో నైకమత్తమును కలుగజేయుటకును పోరాట మొనర్చుచున్నవిమ్మ మే మొక ప్రపంచ క్షత్రిగా భావించుచున్నాము.

ఇట్లు,

దివ్యజ్ఞాన సమాజ సభ్యులు,

ఆంధ్ర లైబ్రరీ సంఘ స్వాగతపత్రము

కృష్ణ జిల్లా అఖిపక్ష సమావేశమున కధ్యక్షత వహించ, మాపురమునకు విచ్చేసినమీకు ఆంధ్ర గ్రంథాలయ సభ్యులమగు మేము స్వాగత మొసంగుచున్నాము.

ఈ దురదృష్టమగు మాజన్మదేశపు విమక్తికారకు మీరు గానించుచున్న యమూల్యమగు నేవకు మీయెడల కృతజ్ఞత నే భారతీయుడును తెలుపకయింపజాలదు. మేము నిరపుచున్న స్వాతంత్ర్యపోరాటమునందు మీరు మాకు చేదోడువాదోడుగ నున్నారట. పాశ్చాత్యదేశములందు భారత దేశముయొక్క ఉత్సాహమును నాగరికతను దెలిపి పాశ్చాత్యుల కేత్రములను తెరచిన వారిలో మీరే ప్రథములు. మీరు మామొక్క ప్రేమను సత్యమగు గౌరవమును దెలుపుచున్నాము.

ఇట్లు,

ఆంధ్ర గ్రంథాలయ సంఘ సభ్యులు.

డా॥ బి॥ సెంటుగారికి స్వాగతము

బెజవాడపాఠశాల స్వాగతపత్రము

ఈనెల 9 తేదీ రాత్రి అనిబెసెంటుగారి కీర్తిని స్వాగత పత్రమును బెజవాడపాఠశాల సమర్పించిరి. మాకు జన్మమువలనను మీకు దత్తతనవలనను మాతృదేశమైన యీ దేశమునకు మీరుగావించిన యఖండమున నేవలను గుర్తించుచు మీకు మేము స్వాగతమొసంగుచున్నాము.

గత 40 ఏండ్లనుండియు మీరుగావించిన సేవలచే స్వాతంత్ర్యమునగోరు దేశములు స్వాతంత్ర్య సంపాదనవిషయమున

కృతసిక్త్యులై యున్నయెడల విదేశీప్రభుత్వము చిరకాలముండజాలదని పుష్టమగుచున్నది. ఇప్పుడు మాకు అత్యంతప్రియమగు పరమావధి కనమాపుమేరలో నున్నందులకు మీరుచేసిన కృషియే చాలవరకు కారణమగుచున్నది.

మీరు ఇటీవల లక్నోలో గావించిన పని మిగులప్రశంసనీయమైనది. మీరు మరొకసారి సంగిరాయ చారి న తెలుపింపిరి.

మీకు దీర్ఘాయువుగ గాక! ఇట్లు బెజవాడపాఠశాల.

* * *

కాకినాడ పురపాలక సంఘసన్మాన పత్రము

కాకినాడ పురపాలకమున కాకినాడ పురపాలకసంఘ సభ్యుల మగుమేము మీకుగౌరవపూర్వకముగ స్వాగత మొసంగుచున్నాము.

విద్యా విషయమున మీరు భారతదేశమున గావించిన ప్రయత్నములు ఏర్పాటులు సాంఘిక మతవిషయములందును మీరు గావించిన సేవమును విమ్మలను మాకు అత్యంతప్రియతములగు చేసెను.

విద్యావిషయమున మీరు కాకినాడ స్థాపించిన సెంట్రలు హిందూకాలేజి కాకినాడవిశ్వవిద్యాలయముగ మారుటయు ఆంధ్రదేశమున మనపట్ల కాలేజీయు అదయాకాకాలేజీయు మీయొక్క ఉత్సాహమేవను విజయమును దెలుపుచున్నది.

భారతదేశ స్వాతంత్ర్య పోరాటమునందు మీ రొనర్చిన సేవలందు నొనర్చుచున్నటువంటియు ఘనకార్యములకు భారతదేశమునందు మీకుకృతజ్ఞులముగ నున్నది.

ఆంగ్లము సర్వతోమఖాభివృద్ధి గాంచుటకు ప్రత్యేక ఆంగ్లరాష్ట్రము అవసరమైయున్నది. గావున ఆవిషయమున మీయొక్క సాహాయ్యమును మేము గోరుచున్నాము.

మీకు దీర్ఘాయువుగ గాక! భారతదేశ స్వాతంత్ర్యమునకు మీరు సలుపు సత్ప్రయత్నములు సఫలమగు గాకయని దేవుని ప్రార్థించుచున్నాము.

కాకినాడ, 10-10-18. ఇట్లు,

పురపాలక సంఘసభ్యులు.

పోలీసువారిపై రెయిల్వేవారిపై దావా?

నారిమనుగారి బెడరింపు

బొంబాయి, అక్టోబరు 11:—గురువారము ఉదయము పూనాకు జాతీయవాదనాయకులను బొంబాయినుండి గొంపో శ్రీలంక ప్రత్యేకరయలు నడపించుటకు రయిల్వే అధికారులు ఆక్షేపతను వెల్లడించిరి. కావున వెళ్లదలచినవారు నేటిరాత్రియే బయలుదేరుచున్నారు. కవిమనరు వారికి సభాసమొసంగి అనుకూలభోగములుచేయు కొద్దిమంది ప్రజలకే సౌకర్యము లొసంగబడు నని పూనాజిల్లామూపర్వేంటుగారు ప్రకటించుట శ్యామవిరుద్ధమనియు, వారి అధికారమును దుర్వినియోగపరచుటయగుననియు నూచించుచు కె. ఎఫ్. నారిమనుగారు సూపర్వేంటుకు జేఖవాసిరి. ఆయు తక్షణము ఉపసంహరించుకొనకుండినచో శ్యామసానుములకు ఫిర్యాదుచేయవలెనని స్థానిక నాయకులకు నూచించిరి.

జి. వి. పి. రైల్వే ఏజెంటుగారికి నారిమనుగారు యీ విధముగ లేఖవాసిరి:—“పూనారైల్వేస్టేషనుకు నైమనుకవివనువారు వచ్చునపుడు బొంబాయి ప్రభుత్వకార్యదర్శి అను మతించినవారిచే ప్లాటుఫారములోనికి రానిచ్చుటకు నిశ్చయించినట్లు తెలియబచ్చినది. ఇది రైల్వే చట్టమునకు విరుద్ధము. రైల్వేప్లాటుఫారములోనికి రానిచ్చు అధికారము రైల్వేసిబందలను తయారుజేయు ఉద్యోగులకే కలుగుగాని పోలీసులకే కల్పించబడదు. గిండుట శ్యామవిరుద్ధము.

మౌనిసిపలు కమిషనరు పోకుండుట నిశ్చయము

నైమను సభాసకార్యక్రమము మార్చబడవలెనని ప్రభుత్వమువారు గజెటులో ప్రకటించిరి. అందు మునిసిపలు కమిషనరు శేవునర్థ సభాసమనందు పాల్గొనరాదని కార్యోక్తమువారు నిశ్చయించినందున, వారుకష్ట యిదివరకు ప్రకటించబడిన ఉద్యోగులందరు పాల్గొందునని ప్రకటించబడెను. (ప్రెస్)

మదరాసువార్త

రాకపోకలు:—ఎ. జె. హేమలగారు బెంగళూరు నకు జయపురం వహారావాడు జయపురమునకు, పర్వతేశ్వర గాంధీలుగారు మదరాసునకు గతరాత్రి మద్రాసునండి వయనమైరి.

జగన్నాథ భక్తసభ:—ఈ సభవారి యజమాన్యమున ఈ నెల 18 తేదీ సాయంత్రం 4-15 గంటలకు ధనం తృప్తికంచే గానసభ జరుగబడును. 14 తేదీ సాయంత్రము 4-15 గంటలకు శ్రీమతి పరస్వతీబాయిగారిచే పల్లీపరిణయ హరికథ చెప్పబడును.

చింతాద్రిపేట నాటకాలక్షేపసభ:—ఈ సభవారి యజమాన్యమున ఈ నెల 18 తేదీ సాయంత్రము 4-15 గంటలకు ఉ. కె. వి. బ్రహ్మశ్రీ శకటాచారిగారు (శ్రీరంగం) విభిక్షణ కేరళాగతి యను హరికథను నె 1/106 స్వామి నామకన్ విధియందు చెప్పెదరు.

మద్రాసు సైమనుకమిటీ:—మద్రాసు సైమను కమిటీవారు నిన్న మధ్యాహ్నము కానసభలో సమావేశమై పర్వతేశ్వర, పాత్రోగారిని అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనిరి. కార్యక్రమ యాగూర్చి కొంత చర్చ జరిగెను. ఈ కమిటీవారి సభ తిరిగి సాధ్యమైనంత త్వరలో జరుగును.

పచ్చయ్యప్ప బ్రహ్మభాగ్య:—ఈ భాగ్యము మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ హిందూపర్వతమున ఈ నెల 8 తేదీ సాయంత్రం 4-15 గంటలకు రోక సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి. ఇదివరకే సానమున ఎ. రంగస్వామి అత్యుంగారు ఉండిరి. అత్యుంగారు రాజీనామా యిచ్చినందున వారిస్థానే సాయంత్రం 4-15 గంటలకు చెన్నుకొనబడిరి.

సైమనుసంఘ బహిష్కరణసభ:—మద్రాసు మహాజనసభవారి యజమాన్యమున 12-10-28 తేదీ సాయంత్రము 8 గంటలకు మద్రాసులో గోకేలహాలునందు ఎ. పి. నీవాస అయ్యంగారి అధ్యక్షతకీర్త సైమనుసంఘ బహిష్కరణ విషయమున నోకబహిష్కరణసభ జరుగను. ఎస్. పర్యయార్థి మత్తరంగమొదలియారు, బహిష్కరణమ్యూర్ కె. నాగేశ్వరరావు, గోవిందరాజు మొదలియారు, పి. వెంకటపతిరాజు, సి. ఎస్. రంగ అయ్యరు మున్నగువారులు అవసరమైనచేదరు.

మద్రాసు అఖిలపక్షసభ

డా. పి. వరదరాజులుగారి ప్రకటన
డా. బిసెంటుగారు కాంగ్రెసు పక్షమువారితో సంప్రదించియే మద్రాసు అఖిలపక్షసభను సమావేశపరచుమన్నారని నేను నమ్మి ఆ సభయందు హాజరుటకు నేనంగీకరించితిని. తమిళ, ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కమిటీలతోద్భాటులననే అఖిలపక్ష సమావేశమును జరపవలెనని డా. అన్నాగారు డా. అనిబిసెంటుగారి కొనసాగిన తంతివార్తలవలన ఈ నెల 6 తేదీ ఉదయమునకు గాని వెల్లడికాలేదు. అప్పుడైనను ఉత్తర హిందూస్థానపు ప్రతికలవలన మాకుదలిసెను. డా. బిసెంటుగారి తంతిసేట ప్రకటనలతో తెలియదు. పర్వతేశ్వర సి. రామస్వామి అత్యుంగారి వలెవారి సాహాయ్యమున గోరుటవలన తమపక్షపు బల మధిస్థితిపరచుకొనుటకే యట్టి సభ జరపవలయున్నదని కాంగ్రెసుపక్షమువారి కనుమానము కలిగి వారు సభకు హాజరుకాలేదు.

నేను అధినివేశన స్వార్థంత్రయన కంగీకరించెదను. మనకు కేత్రపులకు క్రభ్యక్షమువారిని సైమనుసంఘమువారిని ఎదురించుటకు నేను అఖిలపక్షములవారితోడను కలసి పనిచేసెదను. మద్రాసు అఖిలపక్షసభ నిజమగు అఖిలపక్ష సభ కాదని వాదించుట మన బాధిత ధర్మమునకు విరుద్ధము. కాంగ్రెసు ప్రముఖులలో ఆసీకలు ఆసభకు హాజరు కాకపోయినను ఆసభవారు సెహూనివేదిక నామొంది విశాలభావమును గలపరచిరనట సత్యము. (శ్రీ. ప్రెస్.)

సెహూగారి శపథము

రంగయ్యరుగారి నిందలకు జవాబు

“సి. యస్. రంగయ్యరుగారు గౌరవహీనుడగు అబద్ధకుడు నామామణ వాక్యములకై నామూద వారియిష్టమైనచర్య వారు జరుపవచ్చును. నా మామణవాక్యములను ప్రకటించుటవల్ల వ్యక్తిక యైనను రంగయ్యరుగారికి నష్టపరిహార మొసంగ వలసిన వచ్చినయెడల ఆమొత్తమును నేను ముదరా ఇచ్చెదను.”

అని పండిత మోతీలాలు సెహూగారు రోష పూరిత తీవ్రప్రతిజ్ఞ జేసిరి.

ప్రకటనార్థము శ్రీ ప్రెసు ప్రతినిధితో పండిత మోతీలాలు సెహూగారు యీ క్రిందివాక్యములను చెప్పిరి:—

సామ్రాజ్య కానసభ్యులగు సి. యస్. రంగయ్యరుగారి కారావార్తాపంపు ప్రతినిధితో మాట్లాడుచు తెలియజేసిన యభిప్రాయముల ప్రకటనయొక్కటి నేను నలు మారలు వ్యక్తి యందు ఆక్షోభం 5 తేదీని ప్రచురించగా నేను చూచితిని.

అందులో మూడు విషయములు గలవు

(1) గవర్న మెంటు అధికారాలచే జరపబడు విచారణ అసంబంధములగు కాంగ్రెసు పార్టీవారు బోగూడదనియెడి అంతును తొలగించుట విషయములో నేను కలంకజేసికొనిన ప్రసక్తి.

(2) గత ఫిబ్రవరి నెలలో నేను యూరోపుఖండ యాత్ర ముగించి బొంబాయిచేరినతోడనే బొంబాయి క్రానికలు ప్రతినిధిపక్షములను కలవ నేను ప్రత్యేకించి సంభాషించి నా యభిప్రాయముల నెరింగించుట.

(3) నే సభ్యత్వమును వీలవచ్చునట్టి రిపోర్టు తయారుచేయుటయందు సైమను సంఘమువారితో నాకు ఆ న్యోగ్యతపరమైనవిషయములు ఆతరంగిణిద్వేషములను గలవని ఆశాపించబడెను.

మొదట పేర్కొనిన (1), (2) విషయములు కేవలము దురుద్దేశపూరిత కృత్రిమపూర్వక సత్యవిరుద్ధవికారకల్పనములై యున్నవి.

రెండవ విషయము—కుత్సిత కుశంతాబద్ధముల కుట్టయొక్క యున్నది.

(1), (2) విషయములకు సంబంధించిన రికార్డు కాగితములు ఇచ్చుచు నావద్ద హాజరుగాలేనందున అందుకొనగలవని బ్రతుకైతరమును తరవాత ప్రకటించెదను. అందులకు నలు యు కాగితముల రికార్డులను తెప్పించుచున్నారు. అది తేరిననెంటనే నిజమైన సందర్భములను వెల్లడించెదను.

ఈ తొపుగా ఒక్కనివయము తెలిసికొనదలంచితిని కాంగ్రెసుపార్టీ సభ్యులకు గల అంతును తీసివేయుటకు రంగయ్యరుగారు తీర్మాన ముతపాడించియుండుటకు పూర్వము అతిథులు ప్రేక్షకులుగా వచ్చెడివారు సంతకములచేయుటకై వైస్రాయిగారు ఏర్పరచిన పుస్తకములో రంగయ్యరుగారు దస్మకు చేసియుండినమాట అబద్ధమని రంగయ్యరుగారు వాదించెదరా?

పై జెప్పిన రెండవ విషయమును ఖండించుటకు ఏవిధమున కాగితముల రికార్డులను అనవరములేదు. గవర్న రంగయ్యరుగారు అందులో సన్నగూర్చివెట్టియుండినమాటలు కేవలదుర్బద్ధిపజనితముగు నిరాధారమైన అబద్ధమని నిరూపించెదను.

మఖ్యముగా ఈ క్రిందపేర్కొనబడు విషయములన్నియు తుచ్చ దురుద్దేశకల్పిత సత్యములని నిరూపింతుముగా చెప్పుచున్నాను.

(1) సైమను సంఘమునకు లాభకారియగుటకై సెహూనివేదిక తయారుచేయబడెను.

(2) సైమను కమిషనువారితో సంవర్గమున కూర్చుంటు యీ నివేదిక యుద్దేశపరిపరిచినది.

(3) సెహూని కమిటీయందును సైమను సహాయోజ సంఘమునందును సభ్యత్వముగల పర్వతేశ్వర గౌరవహీనుడగు యీ రెండుసంఘములను కలిపెడి లంకవలెనెన్నెదను.

(4) ఒకనోక కాంగ్రెసు నాయకుని సోదరుడు గవర్న మెంటు అధికారపరమితో నున్నాడనియు ఆ సోదరుని శంకరస్వామయరు కమిటీకి (సైమనుకమిటీ సహాయోజ సంఘము కు కార్యదర్శిగా నియమించబడినదని శంకరస్వామయరుగారికి మనవిచేయబడినదియు, యీ మనవి మోతీలాలు సెహూగారే చేసియుండకపోయినను వారి కోరిక ననుసరించి సిమ్లాలోని యొక కాంగ్రెసు ప్రముఖుడు మనవిచేసి యుండెననియు.

5 సెహూగారు కోరినన్ని పర్యాయములు సర్వపక్ష సమావేశములను (అధికారపక్షముతో సహా) శంకరస్వామయరుగారు ఏర్పాటుచేయుటకై దైన యొడంబడిక యిద్దరికిని జరిగియుండును.

6. సైమనుకమిషనువారితో తోడ్పడి సమావేశమై యున్న పార్టీవారితో యాదవ్వా ర్తయలు ను యొకే భావులై యుండలేదను విషయమును సైమను కమిషనువారి కెరిగించుటకు యీ యభిల కత్తుమహాసభయే కాంగ్రెసు సంఘమున కన్న యొక్కవ ప్రయోజన కారియని యెంచి పండిత మోతీలాలు సెహూగారే వ్యయముగా యీ యభిలకత్తు మహాసభను సృష్టించిరి.

(7) పర్వతేశ్వర సైమనుగారికి సమయానుకూలముగా యీ సెహూనివేదిక తయారు చేయబడినది.

పై జెప్పిన వాక్యములను రచించియుండిన సి. యస్. రంగయ్యరుగారు తాను గౌరవ హీనుడగు అబద్ధకుడని తెలియజేసికొనినారు.

[రంగయ్యరు గారిని గూర్చి సెహూగారు పై జెప్పిన వాక్యమును కల్పిత తోడనే యీ మాటలను కాగితము మీద వ్రాసికొని ప్రతికా ప్రకటనార్థము యిచ్చుటకు శ్రీ ప్రెసు ప్రతినిధి సంకీర్తించెను.]

శ్రీ ప్రెసు ప్రతినిధియొక్క సంకీర్తనమును చూచి సెహూగారు తిరిగి యిట్లు చెప్పి:—పై జెప్పిన వాక్యమును నేను చెప్పుటలో నా బాధ్యతను పూర్తిగా గుర్తించియు చెప్పితిని. ఈ వాక్యములను నేను ప్రకటించినందులకై రంగయ్యరుగారు తమకు సలహా యిచ్చబడినరీతిగా నామీద వ్యాజ్యము దాఖలుచేసి యన్యువచ్చినచర్య జరపవచ్చునని సహించియు నున్నాను. ఈ నిందావాక్యములను ప్రచురించినందులకై వార్తాపత్రికాధిపతులెవరైనను రంగయ్యరుగారికి నష్టపరిహార విషయవలసినవిషయంబుల ఆమొత్తముల నన్నిటిని నేను ముదరా యిచ్చుటకు ఒప్పుకొనుచున్నాను.

రెడ్డియువజన సంఘము
సెలూరులో యీమాసాంతమున 31 తేదీన జరుగనున్న రెడ్డియువజన సంఘముయొక్క వార్షికోత్సవ సందర్భమున శ్రీ కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు అధ్యక్షతవహించ సంకీర్తించిరి.

మాయామయి (రెండవభాగము)

గ్రంథకర్త-శ్రీయుత కోడూరి రంగయ్యగారు
సంపాదకుడు, శ్రీ విచిత్రనవలా గ్రంథమాల,
నరసాపురం, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా

శ్రీ విచిత్ర సమగ్రగ్రంథమాల ద్వితీయ పుష్పముగా మాయామయి యను విచిత్రనవల రెండవభాగము వెలువడినది. దీనిని కృత్ జితతో నందుకొంటిమి. ఈగ్రంథముల మొదటిపుష్పముగా యీ మాయామయి ప్రథమభాగమే. రెండవభాగమైన ప్రకటించబడును. రైకాల్పనకవి అంగభావయందు (వాసి లండనుగర రహస్యములు (మిస్టరీసు ఆఫ్ లండను) అను నవలను రైకే యీ నవల గూడ ఆ పాఠముగ నున్నది. ఇంత పెద్దదిగా నున్నను దానినంత చదివినను యొక చదువవలెననియే. అవక్తి కలగునగాని కొంచెమైన వినుగు జరింపదు. మొదటి భాగమును గూర్చి మేమివివరకే మా అభిప్రాయమును వెల్లడించియుంటిమి. ఆంధ్రప్రతికా పాఠక మహాశయులు దానిని చదివియే యుండురు. ఈ రెండవ భాగము దానికంటెను అద్భుతముగా నున్నదనట కెట్టి సంతోషమును లేదు. ఈ రెండవ భాగముతో గూడ నీయపూర్వార్థాద్భుత కథ ముగియులేదు. ఇంక నెన్ని సంపుటములు వెలువడవలెనో తెలియదు. ఇందు విశితమగుచున్న విచిత్రసృష్టి చూచిన నీతడొక విచిత్ర కథకుడనియే చెప్పవలసి వచ్చుచున్నది. శైలి అత్యంత మృదులముగా నున్నది. (తత్కృతివర్ణన లపరిమితముగా నున్నది. అద్భుత సంఘటనలు (ద్రిబ్యు అండు సెన్సేషన్సు) యిన్ని యిన్ని యని చెప్పవలసియేగాదు. సినిమాలను చూచుచుండు వా రేసినిమా యందును గూడ నీట్టి మహావిచిత్ర గాధను చూచి యుండరు. దీనియందు ప్రధానమైనది అయ్యాదులు (డిటెక్టివు) అద్భుత సామర్థ్య ప్రకటనమే. ఈ మాయామయి మొదటి భాగమివివరకు జ్ఞానప్రకాశిగ్రంథమాలయందు ద్వితీయ పుష్పముగా వెలువడినది. 10/20 ప్రతులు మాడించుటకు మాత్రమే ఆగ్రంథమాల వారి కవు డధికార వియ్యబడెనగాన మొదటి భాగము నాంధ్ర మహాశయులు విక్రలిగ నాదరించిన కతమున దానినే మరల నీవిచిత్రనవలా గ్రంథమాల ప్రథమ పుష్పముగా ప్రకటించ నున్నామని యీ గ్రంథమాల సంపాదకులు తెలుపుచున్నారు. కథాంశము లివట వివరించుటకు సాధ్యముగాదు. దీని వెల రు 1-8-0 నలయువారు పైని తెలుపబడిన అడ్రెసుకు వ్రాయవలెను.

నైమను బహిష్కారోత్సాహము

పండిత నైమనుగారి అన్వయత-పూనా పౌరుల ఆశాభంగము

నైమనుగారు అర్ధరాత్రియే బొంబాయినుండి వెడలిపోవుట

పండిత నైమనుగారి అన్వయత

దీర్ఘ, ఆట్టోబరు 10:—దా! ఆస్సాగారు, కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు, యాదవర కనుకొనినట్లుగ బొంబాయికి పయనము కాలేదు.

బొంబాయి, ఆట్టోబరు 10:—పండిత మోతీలాలు నైమనుగారు రేపటికి రాజాలని తెలియపెట్టెను. నైమనుగారికి దింగాజ్వరము వచ్చినందున బయలుదేరలేదని వార్తలు చెబుతున్నవి. వారి సంచారము నిలుపుచేయబడుటవలన ప్రజలందరూ చాల ఆశాభంగులై యున్నారు.

అలహాబాదు, ఆట్టోబరు 10:—పండిత మోతీలాలు నైమనుగారు బొంబాయిలో రేపుజరుగనున్న పెద్దబహిరంగ పథంలో హాజరుగలకే నేడు బయలుదేరవలసియుండెను. కాని ఆకస్మికముగ దింగాజ్వరము వచ్చినందున, జ్వర మింకను విడవకుండునని, పయనము కాబాలపోయిరి.

నైమనుగారు బొంబాయినుండి రాత్రియే వెడలిపోవుట

బొంబాయి, ఆట్టోబరు 10:—నైమను కమిషనరువచ్చుచున్న స్టీమరు "మలోజ్" అనుకొన్నదానికన్న త్వరగవచ్చుచున్నందున వారి సన్మానకార్యక్రమము యందుకే ముగిసినది. ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. బొంబాయిలో గురువారంరాత్రి 9 గంట బాలార్జునీయరునందు స్టీమరుగగగనే, అచ్చట కలెక్టరు మున్నగువారి సన్మానము బడసినపిమ్మట వెంటనే 11 గంట ప్రత్యేక రైలుపై నైమను బృందము పూనాకుబయలుదేరి, శుక్రవారం 12 లేదీ ఉదయం 8 30 గంట కు చేరెదరు.

పూనాలో 12 వ లేదీ న జరుగ నుండిన నైమను సంఘ సమావేశము, సభ్యులు సన్మానపు హడావిడిలో నుదురున కారణమున శుక్రవారం 9 గం. మార్చబడెను.

బహిష్కార సన్నాహములు

పూనా, ఆట్టోబరు 10:—ఉత్సవములు, ఊరేగింపులు పూర్తిగ నిషేధించుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయింపలేదని తెలియుచున్నది. బహిష్కారసంఘమువారు ఊరేగింపు విషయమున దరఖాస్తుపెట్టగా ఊరేగింపు టుత్సవము స్టేషనుకు నాలుగు ఫర్లాంగుల దూరముననున్న సెన్సుయ ఆస్పత్రివరకే రావచ్చునని ఆధికారులు ప్రత్యుత్తరమొసంగిరి. నేడు మధ్యాహ్నము 2 గం. జిల్లా నూటరైంటు కలెక్టరు, ఊరేగింపు సన్నాహకర్తల కలసి యొచింతురు. అప్పుడు స్టేషనువరకు పోసిచ్చుట కనుమతి చేసుదురనియు, వారసుమరింపకున్నచో స్టేషనుకు విలంబనంత చేరవగ ప్రాయశ్చింతపడమనియు రాష్ట్ర కాంగ్రెసుకార్యదర్శి తెలిపెను.

బహిష్కారసభలు-సాక్షులకు పోరాదను

హెచ్చరిక

సింధు, గజరావు, మహారాష్ట్ర కర్నాటక కాంగ్రెసు సంఘములకు రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమువారు తాకిడులనప్పిరి. వివిధపురములలో సభలుజేసి సాక్షులు పూనా బోయి నైమనుకమిషనరువారి సాక్ష్యమొసంగకుండ హెచ్చరింపెను. ౨నది కోరిరి. పూనాలో జనమునకు చెడు మూఱు సభలు జరుగుచున్నవి. శారీరుకముగ మోతాలిగారు బహిరంగసభలలో నువన్యమిందిరి. మహమ్మదీయులు ప్రత్యేకముగ సభజేసి బహిష్కారముజేయవలెనని తీర్మానించి సహకారమునకు గడంగిన జాను మహమ్మదుగారిని నిరసించిరి. నేడు చెడు సభ లేర్పాటు జేయబడినది. (ఫీ. (పె.)

సహకారము నిష్ప్రయోజనము

బరిద్ర మునిసిపాలిటీ తీర్మానము

బొంబాయి, ఆట్టో 10:—నైమనుకమిషనుకు సహాయము జేయుటకు బుద్ధిమంసిపాలిటీయందు తగు యత్నములు నిన్న సాయంత్రము గానింపబడెను. కాని చివరకు నిష్ప్రయోజన

మయ్యెను. నైమను కమిషనరువారి సహాయముజేసి బొంబాయిలో వారిని కలిసికొని మునిసిపాలిటీకి సంబంధించినతరతు తోడ్పడ ఒక ఉత్తరం ఘనము నియమితగోరుచు తీర్మానము ప్రతిపాదింపబడెను. ఈ విషయమున జిల్లా ఖర్చు పెట్టుటకు మునిసిపాలిటీ వారి కధికారము లేదనియు, సాక్ష్యము లొసంగుటకు గడువు వాటి ప్రాయండున ఇచ్చెను విషయము చర్చించి లాభము లేదనియు ఆక్షేపణలు నూచింపబడెను.

కమిషను వారికి తోడ్పడుటవలన యా మునిసిపాలిటీ కట్టి ప్రయోజనము లేదని నిర్ణయించుచు అన్వయతు తీర్మానమును రద్దుజేసెను. (ఫీ. (పె.)

అభిప్రాయము మార్చుకొనుట

లాహోరు, ఆట్టోబరు 10:—కాసురు మునిసిపాలిటీ వారు ప్రకటించుచు నైమను బహిష్కారమున తీర్మానించిన యాంధీరి. ఈమధ్య సభలో ఆ తీర్మానమును రద్దుజేసి, కమిషను వారు లాహోరు వచ్చునపుడు తమ విషయము చెబుకొన సంకీర్తించుచు తీర్మానించిరి. (అ. (పె.)

శంకరనాయరుగారు - నిమ్నజాతులు

నర సి. శంకరనాయరుగారు కేంద్ర ఉత్తరసంఘాధ్యక్షులు 9 లేదీ సాయంత్రము బొంబాయినుండి పూనా చేరిరి.

బొంబాయిలోనుండగ, వీరు కొంతమంది ఆలస్యసంఘా సంఘ ప్రతినిధులను పార్టీ, నిమ్నజాతులు, మహమ్మదీయ, క్రైస్తవులకు, సహవారమువారు తాజమహల్ హోటలులో జూచి వారితో భావిరాజ్యాంగవిధానముగూర్చి చర్చించిరి. అన్ని విషయములు వివరముగ మాట్లాడుకొనిరి. ఆలస్యసంఘాధ్యక్షులకు ప్రతిపాదనకు నుండు వాదము లన్నిటిని దెప్పి వారిని సంజాయిషీ చెయ్యగోరిరి. వారివద్ద తగు సహచారము చెలిసి కొని చివరకు వారి యభిప్రాయమును నైమను కమిషను వారికి చెలిపెదమని వాగ్దానము జేసిరి. (ఫీ. (పె.)

సర్వపక్ష మహాసభ

రెండవ సమావేశము

కార్యదర్శి ప్రకటన

అలహాబాదు, ఆట్టోబరు 10:—రాఫీఅహమ్మదు కిద్వా యిగారు, సర్వపక్షమహాసభ కాన్ఫిట్యూషను కమిటికార్యదర్శిగారు యిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—సర్వపక్ష మహాసభ రాజ్యాంగవిధాన నిర్ణయ ఉపసంఘ సమావేశము సోమవారము నవంబరు 5 వ లేదీ సాయంత్రము 3-30 గంట దీర్ఘ, దారిగంజి యందు దా! ఆస్సాగారి యింటియందు జరుగును.

మహాసభ

రాఫీ అహమ్మదు కిద్వా యిగారు యిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—సర్వపక్షమహాసభమువారు రాజ్యాంగవిధాన నిర్ణయోపసంఘమునకు, అధికముగ సభ్యుల చేర్చికొనుటకున, సభకు ప్రతినిధులనంపిన అన్ని సంస్థలయొక్కయు, రెండేండ్లజీవితము గల యితర కార్యక వాటికాన్ఫిట్యూష సంస్థలప్రతినిధులయొక్కయు సమావేశము జరుపుటకు ఆధికారమొసంగి యిం దిరి. అందు చేసినదరు సమావేశమునకు ఎవరిని ఆహ్వానింపవలసినదియు నిశ్చయించి ఒక బాబితాను ఉపసంఘమువారు త్వరలో ప్రకటించునన్నారు ఆ తోడ సభకురాని సంస్థ లేమయిన యాసభకు రాదలచినచో ఆ విషయమును కార్యదర్శిపేస ఆట్టోబరు 30 లేదీలోపుగ తెలిపినచో బాబితాయందు వారిపేరులు చేర్చబడునూర్చి ఉపసంఘమువారు యొచించి ర్ణయింతురు. కమిటీవారు ప్రతినిధుల సంఖ్యనుగూడ నిర్ణయింతురు.

ఉత్తరప్రత్యుత్తరములన్నియు కార్యదర్శి కాన్ఫిట్యూషను కమిటీసర్వపక్షసభ 52 హిస్టుకోడు ఆనామద్ అని ప్రాయపరెను. (అ. (పె.)

బాపట్ల తాలూకాబోర్డు కొత్త ప్రెసిడెంటు

(స్వకీయవిలేఖరి)

బాపట్ల, ఆట్టోబరు 11:—బక్ష్మి ఇన్స్పెక్టర్ కంటెనీ కార్యదర్శియగు పి. బి. కృష్ణయ్య చాదిగారు నేటి ఉదయం బాపట్ల తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగా యెన్నుకోబిరి.

దేవదాసీల సంస్కరణము

(జోశ్యుల నారాయణమూర్తిగారు)

దా! శ్రీమతి మత్తులక్ష్మీరెడ్డిగారి దేవదాసీ సంఘసంస్కరణ బిల్లునుగురించి శ్రీస్వామి ధర్మావంద సరస్వతీగారి పగిన యభిప్రాయ ముమూల్యమైనది. స్వామిలవాని యభిప్రాయ మింక 6 లేదీ కని వారము ఆంధ్ర పత్రిక యందు ప్రకటించబడెను. అందు దేవదాసీలనుపేర బాలికలను దేవాలయములందు సమర్పించు దురాచారము వరదీక్షదముని స్వామిలవారు నెలవిచ్చిరి. కాని మనలో కొందరు మరీమును గాపాడుటకే యాయాచారము నిర్ణయము ఉండవలెనని వాదించుచున్నాడు. దీనికి స్వామిలవారే 'సంఘమునందు దుష్పీఠిని, సంకరతన పెంపుజేయు మతము మరేమీ గాదు.' అని ఖండితముగ దెబ్బపుచున్నారు. మతమున నీతిసమృద్ధముగనున్నదియే మరియు గాని నీతిబాహ్యముగనున్నది వరమెట్లును? అట్టితఱిని దేవదాసీలనుపేర బాలికలను దేవాలయములందు సమర్పించుటయు, తన్మూలమున సంఘమునందు వ్యభిచారవృత్తిని పెంపుజేయుటయు హిందూమతాచారమని చెప్పటకంటె అనితేకమును దోర్ల యమును వేరొక్కటియుండదు. వ్యభిచారవృత్తివలన జీవితకల యునని యొక తెగవారిని సంఘమునుండి ప్రత్యేకించుట కంటె ఆస్వామిలమును ఘోరపాపమును కలదా!

ఈ దేవదాసీ సంఘసంస్కరణమునకు అగ్రజన్ములనిలవ బడు బ్రాహ్మణులలో కొందరు విముఖులై వ్యతిరేక వాదనలు చేయుట వనము చూచుచున్నాము. అట్టివారికి దేవదాసీలు దేవాలయములందు నేపథ్యములు మానివేయుటయు, వారును తడితర సంఘ స్త్రీలవలె వివాహములను గావించుకొని మామూలు గృహములలై తమ జీవితములను గడపుటయు కూడ అనిష్టముగనున్నది. ఇట్టివారు శ్రీ ధర్మావంద స్వామిలవారు చెప్పిన యొక యమూల్యముగు వాక్యార్థమును పూర్తిగ గ్రహించి దాని సనుసరించి ప్రవర్తించిన మేలుకలుగును. "మనో వాక్యాయ కర్మలచే నిజమును బ్రాహ్మణులనిపించుకొనుటకు బ్రాహ్మణులైలెదరు తమ సంఘమునే గాక తడితర సంఘములను గూడ ఆధ్యాత్మికముగను నైతికముగను అభివృద్ధి పొందజేయుటయే వారికి సర్వోత్కృష్టమైన కర్తవ్యమని గ్రహించవలెను" అని స్వామిలవారు నెలవిచ్చిరి. కావున దేవదాసీ సంఘ సంస్కరణమును గోరుచున్న దా! శ్రీమతి మత్తులక్ష్మీరెడ్డిగారి బిల్లును యీ సంఘసంస్కరణమునకు యొక ముఖ్య రాష్ట్రీయ కాపనసభలో గాని భారత కాపనసభలో గాని ప్రతిపాదించబడు బిల్లులను హిందూ సంఘోదరణమును గోరువారెల్లరును ఆమోదించవలెననియు, యీ సంఘసంస్కరణమునకు సర్వవిధముల తోడ్పడవలెననియు కోరుచున్నాను.

మత్తులక్ష్మీ రెడ్డిగారి బిల్లు నెత్తుకొనివేసి నిన్నటి జనమున వద్రానుకాపనసభవారిచే పంపబడెను. కావున నెత్తుకొనివేటి సభ్యులుపయోగకరముగు మార్పులను గావించిన పిదప బా బిల్లును కాపనసభ వారేగ్రహింపగ సంకీర్తించుట వారికర్తవ్యము. పైబిల్లు దేవదాసీల ఈనాములను కేరీలుగ మార్చవలెనని కోరుచున్నది. అట్లుమార్చినచో దేవదాసీలు వ్యతంత్రముగ జీవించుట కవకాశములు తక్కినయి వారు వ్యభిచారవృత్తిపైని ఆధారపడవలసినవచ్చును గావున దేవదాసీ సంఘమునందు ప్రస్తుత మే వరి యాధీనానుభవములతో నున్న యానామధేయములను వారికి విడచిపెట్టిన గాని యానాంఘ సంస్కరణమున కవకాశము కలుగనేరదు.

మత్తులక్ష్మీరెడ్డిగారి బిల్లువలన దేవదాసీ సంఘమునం దవపరముగు సంస్కరణలన్నియు జరుగనేరకపోయినను ఈబిల్లు సంఘ సంస్కరణమునకు మార్గదర్శియగుచున్నది స్వామిలవారు తమ యభిప్రాయమును జెల్లడించిరి. ఈ బిల్లు మద్రాసు కాపనసభ వారిచే నామోదించబడి చట్టమైనపిదప నింక నెన్నియో యిట్లు వంటి కాపనములను గావించి యీసంఘమునుదర్శించుట యెల్లరథ్యముఖ్యకర్తవ్యమని నాసోదర సోదరీమణులకు విన్నవించుచున్నాను.

నేత్రాంజనము

డబ్బీ 1-కి రు 0-4-0 వి. పి. సహా 0-7-0

ఈ కాటుకను విడువక కొద్దిదినములు పెట్టుకొనిన కంటిమంటలు, ఎఱుపులు, పుసికట్టుట, కండ్లుఅంటుకొనుట, కంటి దురదలు, కండ్ల ముసకలు మొదలగునవి మానును. డబ్బీలో పావులాయెత్తు కాటుకమాత్రమే యుండును.

గజ్జికితైలము

వెల డబ్బీ 1-కి రు 0-4-0; వి. పి. సహా 0-9-0,

ఈ తైలమును నాలుగు పూటలు రాచిన పిద, గజ్జికితైలము, జీల మొదలగునవి వలెను. తత్వక కనితేయును. అమ్మతాంబలం దివో, బొంబాయి-మదరాసు

1928 వ సంవత్సరపు నె 14 రు బిల్లు

1920 వ సం॥ పు 5 వ దశ మదరాసు డిస్ట్రిక్టు మునిసిపాలిటీల అక్టును సవరణ చేయుటకై న బిల్లు

కొన్ని విషయములలో, 1920 వ సం॥ పు 5 వ అక్టు అను మదరాసు డిస్ట్రిక్టు మునిసిపాలిటీల అక్టును సవరణ చేయుట యొక్క ముగిస, అవసరముగను కనుగొనబడినందున ఈ క్రింది విధముగా ఇందులను కానించడమైనది:-

1. ఈ అక్టుకు 1928 వ సం॥ పు మదరాసు డిస్ట్రిక్టు మునిసిపాలిటీల సవరణ అక్టు అని చెప్పవచ్చును. మరియు ఇది ఆలోచన పథంలో కూడిన గవర్నరుగారు ఫోర్టు సెంటు బార్న్ గెజిట్టులో ప్రకటించగలగట్టి విధముగను, అట్టి లేదని అనుబంధించి రావలెను.

2. డిస్ట్రిక్టు మునిసిపాలిటీల అక్టుయొక్క 12 వ సెక్షను లో (8) వ పలు సెక్షను తరువాత, ఈ క్రిందిదానిని చేర్చవలెను:-

"(9) ఎల్లప్పుడూ చేయబడిన చేర్పును విషయములో, ఆయన యందు విశ్వాసములేదను తీర్మానము ప్రవేశపెట్టబడి, ఎల్లప్పుడూ ద్వారాగాని నామినేషను (నియమనము) ద్వారాగాని కాన్సిల్లో ఉండుటకు అనుమతించబడిన కాన్సిల్ల సంఖ్యలలో మూడు వంతులలో రెండువంతులనుండిచే ఆమోదించబడినయెడల, ఆయన ఉద్యోగములో నుండిక నిలిచిపోవలెను.

3. "(10) చేర్పునందు విశ్వాసము లేదను తీర్మానము ఒకసారి ప్రవేశపెట్టబడి, కిగియినయెడల, అట్టి ఫలితము సంభవించిన లేదనుండి పండ్లందు నెలలలోగా అట్టి తీర్మాన మేదియను ప్రవేశపెట్టబడకూడదు "

4. 8 వ సెక్షనులో, 4 వ పలు సెక్షను తరువాత, ఈ క్రిందిదానిని చేర్చవలెను:-

" 5. ఏదైన వార్డుకు ఎల్లప్పుడూ చేయబడిన కాన్సిలరు విషయములో, అట్టి కాన్సిలరుకూడ ఈక్రిందిసంవత్సరములో ఉద్యోగములో నుండిక నిలిచిపోవలెను:-

ఎ. అతడు దేశీ కాన్సిలరుగా ఎన్నుకొనబడినో ఆ వార్డుయొక్క వోటర్లలో అతడు వంతులలో ఒక వంతు నుండిక అతనియందు విశ్వాసము లేనియెడల, సలబుధముగల వార్డుయొక్క అభిప్రాయమును తెలుసుకొనగలదులకు చేర్పునుకు ప్రాతములక మైన ఒక అర్జీని పంపుకొనవచ్చును.

అట్టి అర్జీ అందిన పదునెడు రోజులలోగా చేర్పును గాని, ఆయన లేనప్పుడు నైను చేర్పునుగాని, అట్టి కార్యము నిమిత్తము మూడు పూరాదినముల నోటిరు నిమిత్తము చేర్పునుచే నిర్ణయించబడునట్టి రోజునను, గలయందును మునిసిపలు ఆఫీసులో ఆ విషయమై వోట్లు తీసుకొనబడునని ఆ వార్డుకొరకైన ఎన్నికదారుల పట్టిలో రిజిస్టరు చేయబడిన వోటర్లకు ఒక రిఫరెండము (అభిప్రాయమును కోరే పత్రమును) పారీ చేయవలెను.

బి. ఆ ప్రకారము వోట్లు ఇచ్చుటకు పోజైన వోటర్లలో మూడు వంతులలో రెండువంతులనుండి సంఖ్యను గల కాన్సిలరుయందు విశ్వాసము లేదని తెలుపుచు తమ వోట్లను రిజిస్టరు చేసినయెడల అతడు తక్షణమే అఫీసులోనుండిక నిలిచిపోవలెను. మరియు ఆ వార్డుకు ఒక క్రాత్త ఎల్లప్పుడూ జరిగించబడవలెను.

సి. ఆ ప్రకారము వోట్లు తీసుకొనబడునప్పుడు, అట్టి తీర్మానము చేయబడినయెడల, అట్టి తీర్మానము అట్టి కాన్సిలరుకూడ ఉద్యోగకాలపరిమితిలో రిగిగ్ ఉపబాధించబడకూడదు.

ఉద్దేశములయొక్కయు కారణములయొక్కయు వివరణము

చేర్పుయొక్క ఉద్యోగ కాలపరిమితి విషయమున అభిప్రాయభేదము ఉంటూఉన్నది. ఆకాలము ఒక సంవత్సరమువరకు మాత్రమే యుండవలెనని కొంతమంది గట్టిగా చెప్పుచున్నారు. ఒక మునిసిపాలిటీయొక్క కార్యనిర్వాహకాధికారిని ఉద్యోగములో చాలినంత ఎక్కువ కాలమువరకు ఉంచడము మూలముగా తరిపాలన సరళియందు యేకత్వము అనిల్పిస్తున్నగా నుండవలెనను కారణముపై ప్రస్తుతపు మూడేండ్ల కాలపరిమితిని అయిదు సంవత్సరములవరకు పొమ్పుచేయుటకు పరిశోధనకుండ్ల ఇవ్వవలెననుచున్నారు.

గవర్నరు సెంటుబార్న్ గెజిట్టు కాలపరిమితికే అనుకూలముగానున్నారు. మరియు కొన్ని సంవత్సరముల క్రింట డిస్ట్రిక్టు మునిసిపాలిటీల చేర్పును ఉద్యోగకాలపరిమితి ఒక సంవత్సరమువరకు మాత్రమే ఉంటాయుండి, సవరణచేయు ఒక అక్టుయాలముగా పూర్వకాలపు మూడు సంవత్సరముల కాల పరిమితికి రిగిగ్ తీసుకొనిరావలెనని.

ఈ తరపున విధిద్దాభిప్రాయములలో ప్రతిదాని తమ ముగిస ఎక్కువగా వాడింపబడినవచ్చును.

ఏదో యొకవిధముగా కాన్సిలరుకూడ తమ ఎన్నిక దారుల సంఖ్యలను బాధ్యులై యుండుదురును, తమ ఉద్యోగకాలములో వారు ఎన్నికదారుల అభిప్రాయము ననుసరించి

నడచుకొనవలెనని ఉద్యోగమునుండి తొలగింపబడుదురును అవసరముని సామాన్యముగా తలంపబడుచున్నది.

(ప్రస్తుతము అక్టులో ఇందుకు చాలినంత నిబంధన యేదియును లేదు. ఈ అభిప్రాయములను అరిగి, అవసరమైన సౌకర్యములను తగిన అనువులతోను, న్యాయములతోను కలగ చేయుటకును, మునిసిపాలిటీల చేర్పును, ఎన్నుకొనబడిన మొదలను వారివారి ఎన్నికదారుల సంఖ్యలను అభిప్రాయము ప్రకారము నడుచుకొని, వారికి బాధ్యులై యుండునట్లు చేయుటకు ఈ బిల్లు ప్రయత్నించుచున్నది.

పి. ఆంజనేయులు,
1928 వ సం॥ అక్టో 19 వ తేది. ఫోర్టు సెంటుబార్న్ గెజిట్.

తూర్పు గోదావరి జిల్లాబోర్డు

శ్రీమతి బిక్కని వెంకటరత్నం చాదరి యమ్. యల్. సి. గారు యాదినువక్రత్వము తూర్పుగోదావరి జిల్లాబోర్డు యధ్యక్షులకు పంపిరి.

1. రాజకుపేంద్రవరం తాలూకాబోర్డునుండి తూర్పు గోదావరి జిల్లాబోర్డుకు సభ్యులయెన్నిక ఎప్పుడుజరిగెను?
2. అయెన్నిక పర్యవసానము జిల్లాబోర్డు యధ్యక్షులకు ఎప్పుడు తెలియబర్చబడినది?
3. గెజిటులో ప్రచురణము అసభ్యుల పేర్లను ప్రభుత్వమునకు తెలియబరచినారా?
4. తెలియబరచినచో ఎప్పుడు?
5. తెలియబరచినచో ఎందుచే?
6. ఎన్నికొనబడిన సభ్యులపేర్లను గెజిటులో ప్రచురింపకుండ నిలుపుతేయుటకు జిల్లాబోర్డు యధ్యక్షులకుగాని, ప్రభుత్వమునకుగాని యధికారమున్న నిబంధన యేమైనగలదా?
7. ఈవిషయమైన యుక్తప్రత్యుత్తరములను ప్రచురించెదరా?
8. రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డునందు 1.6-28 లేదని నియమిత సభ్యత్వస్థానము తెన్ని భాగిగానుండె? అని యెప్పుడు భర్తీ చేయబడినది? ఆవియమితసభ్యుల పేర్లు?
9. అద్దరు ఎన్నికసభ్యులు క్రియాయుండగా రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డుకు జరిగి క్రియయిన నియమించిన సంగతి నిజమే? నిజమైనచో కారణమేమి?
10. జిల్లాబోర్డు యధ్యక్షులు తమ బంధువు నొకరిని రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డుకు నియమించినసంగతినిజమే?
11. నిజమైనచో తాలూకాబోర్డు విస్తీర్ణములో ఆ సభ్యుని కలమువారి జనసంఖ్య యెంత?
12. అధికరాలము క్రింటు పెద్దాపురము తాలూకాబోర్డులో నాలుగు నియమితస్థానముల భర్తీ చేయవలెను అది ఆంధ్రుని నియమింపకుండుట నిజమే? నిజమైనచో కారణమేమి?
13. పెద్దాపురము, కాకినాడ తాలూకాబోర్డులకు చెరియొక సభ్యులను, నియమించినసంగతి నిజమే? నిజమైనచో ఆయా తాలూకాబోర్డుల అవరణలో ఆ కలమువారి జనసంఖ్య ఎంత?

రామచంద్రపురం తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుని ఎన్నికకు ఒకగంటకుపూర్వముమాత్రమే, మూడునెలలనుండి భాగిగానున్న నియమితసభ్యత్వస్థానములను భర్తీ చేసినసంగతి నిజమే? నిజమైనచో కారణమేమి?

15. జిల్లాబోర్డు యధ్యక్షులలో నున్న ప్రతిభాభిమాను భాగిభయిన యుద్యోగస్థానములను, అందుకు నియమించబడిన యుద్యోగస్థుల పేర్లను, వారి వారి జాతివర వివరముతోను, అర త వివరణముతోను అధ్యక్షులు జిల్లాబోర్డు యెడల ప్రచురించురా?
16. గంగారం వెంటూరుబోర్డుపై కంకర యెప్పుడు వేయబడును?
17. దాని నెవరు చెక్కుయెజకు చేసి?
18. గత అయిదారు మాసములలో అధ్యక్షు లారోడ్డును లెకించినారా?
19. కంట్రాక్టుకు ధనము యిచ్చబడినా?
20. ఇప్పుడైననూ అధ్యక్షులారోడ్డును వరీక్షచేసి, పరిక్షాపర్యవసానమును తెలుపుదురా?
21. గత సంవత్సరమే కంకర వేయబడిన యీ రోడ్డు చాలా ప్రదేశములో అధ్వానముగానున్న సంగతి నిజమేనా? ఇందుకు కంట్రాక్టరులేనా కారకులు? అయినచో అధికారులేమి చర్య తీసికొనిరి? లేనిచో ప్రబాధనవ్యయమునకు పూచీ యెవరిది?
22. అధ్యక్షుల సభ్యులనా వివరాలట్టిగను, యావరలో వలెనే, బోర్డుయెడల నుంచెదరా?
23. రామచంద్రపురం తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుని యెన్నికకోజు జిల్లాబోర్డు యధ్యక్షుల చచ్చుటకు వెళ్ళి? వెళ్ళినచో, ఏవనిమిద దయచేసియుండిరి?

24. సీతావగరములో రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు జిల్లాబోర్డు సభ్యుల నెన్నుకొనిననాను జిల్లాబోర్డు యధ్యక్షులచచ్చుటికి వెళ్ళిరా? వెళ్ళినచో యేవనిమిద దయచేసి?

25. 1-9-28 కొండకు రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు సభ్యుల సహితముగా, జిల్లాబోర్డు యధ్యక్షులు వ్యవహరమిద సీతావగరము వెళ్ళినసంగతి నిజమేనా?

26. జిల్లాబోర్డు యధ్యక్షులపై కాకినాడలో నొక మోటారుబస్సు యజమాని దావాచేసెనా? దావాకాగితములను దయచేసి బోకునకు చూపించెదరా?

శ్రీమతి బిక్కని వెంకటరత్నం గారు యీ విషయప్రశ్నలను తూర్పుగోదావరి జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులకు పంపిరి.

(1) 1927-28 సంవత్సరములకు అనులాపురం బోలుగేలు పాటదార్లపల్ల పాటమొత్తముంతయు వసూలెనదా? లేనియెడల బాకీ యెంత? అది వసూలుచేయుట కట్టివర్య తీసుకొనబడినది?

(2) ఈ సొమ్ము వసూలులో పాటవరతులు అనుబంధపడినవా? లేనియెడల ఎందుచే?

(3) 1918-29 సంవత్సరము తాలూక అనులాపురం బోలుగేలు పాటదార్ల కిస్తీలు పరిగా చెల్లించి బామినపల్లము(వాయించి యివ్వవలెన 1928 సెప్టెంబరు నెలలో ఆ బోలుగేలు రిగిగ్ వేలముచేయబడినదా?

(4) అయితే ఆపాట భూయవరచుటాని నిజమేనా? భూయవరచకపోతే పాటదార్ల యేమైనా సొమ్ముయచ్చెనా? యచ్చినచో ఎంత?

(5) జిల్లాబోర్డులో 1-1-28 లేదాటికి యెన్ని నియమితసభ్యత్వస్థానములు భాగిగానుండెను?

(6) ఆ భాగిలు భర్తీ చేయుటకు యెప్పుడు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు ప్రభుత్వమునకు తెలియపర్చి?

(7) బోర్డులలో సభ్యత్వపు భాగిలను పూర్తిచేయుటలో కాలనియమమునుగురించిన నిబంధన లేమి?

పాపట్ల సబార్డినేట్ జడ్జి కోర్టులో

వి. పి. నెం 34/27 లో వి. ప. నెం 476/1928

పెటిషనరు:—పీడెల్ల జనార్దనం కొమారుడు శేషయ్యగ వక్రత్వము, వరకజీవనం, పొందూరు, ఒంగోలు తాలూకా.

రెస్పాన్డెంట్లు:—పువ్వాడ కొలయ్య ముగింకండు.

1920 సం॥ 5 వ ప్రావిన్యల్ ఇన్ సాల్యెన్సీ అక్టులోని 41, 27 కేసుల నకుపరించి పైన తెలుపబడిన పెటిషనరు విడుదలకై ఒక దశభాగమును దాఖలుచేసికొని యున్నాడు. నడున అర్జీ విచారణనిమిత్తమై 7.11.23 తేదికి నాయదావేయబడినదని తెలియచేయబడినది.

సబార్డినేట్ జడ్జి కోర్టు } సి. వరదరాజులు, వి. పి. వి. ఎల్. రాజులు 101-0-28 } అడిమనల్ సబార్డినేట్ జడ్జి.

తెనాలి డిస్ట్రిక్టు మునసిపల్ కోర్టులో

బి. ఎస్. నె 528/28 రు

వాది:—కోటంరాజు కామేశ్వరరావు.

ప్రతివాది:—మల్లంపల్లి సుబ్బారాయుడు

యీనెంబరు వాది ప్రతివాదిమీద ప్రాంతరీ నోటును బట్టి యీనెంబరునదావాచేయగా కోర్టు వారు ప్రతివాది ఆక్షేపణనిమిత్తం 18-10-23 తేదికి వాయిదా దయచేసినారు. గనుక ఆరోజున వగలు 11 ఘంటలకు ప్రతివాదికిగల ఆక్షేపణలు కోర్టు వారికి విశదపరచుకోవలెను.

తెనాలి } కొండముది శ్రీరాములు
5-10-28 } వాదిపక్షము.

కనిగిరి డి॥ ము॥ కోర్టులో

O.P. 33/1928

పెటిషనరు:—తుమ్మపూడి శాయమ్మ.

కొంటరు పెటిషనరు:—తుమ్మపూడి వెంకట సుబ్బయ్య.

తెలు తుమ్మపూడి సుబ్బరాయలకు తాను భార్య యున్నా వాడున్నా అనిల్లి అతని తాలూకాబాకీలు రాబట్టుకొనటకుగాను తనకు పక్కాపరిశీలేలు యిచ్చించుమనిపిటి నను పెట్టుకొన్నయెడల 6.11.1928 తేదికి వాయిదావేయబడి యున్నది. అవిషయమై ఆక్షేపణలు పున్నవారు ఆరోజు హాజరై కోర్టువారికో ముగిచేసుకొనవలెను.

కనిగిరి } వెన్నెలగంటి గోపాలరావు,
4-10-28 } పీడెరు.

విభవనంవత్సర భారతపదమాన బహుళ త్రయోదశి (౧౧-౧౦-౨౮) గురువారము

ఆంధ్రప్రబోధము

[సో. సూర్యనారాయణశర్మగారు]

దేశం బేక్రియ నున్నదో ఘనులనం
దేశంబు లెట్లున్నదో
దేశారాధక బృంద ముందుకొను నం
దేశాంబు లేలాటివో
దేశీయోద్యమ మొత్తంవలెతమై
తెల్వొండెనో నీదు హృ
త్కోశంబుదునఁ జిత్తగింపు గుణసిం
ధూ ఆంధ్రసత్పుత్రకా.
ధీరోదారులు నిర్వికారులు లన
ధీసారు లుద్యత్తుదా
చారులనంతత భవ్యసత్య పథసం
చారు లృహోదారులకా
పేరుం గాంచిన యాంధ్రవీరుల మహా
ద్వికాంతి నేఁ డేసితికా
గూరకా దేటియుఁ బాఠఁజూడు మటుసిఁ
గ్గో ఆంధ్రసత్పుత్రకా.
అన్నంబందునఁ బానమందు గృహశ
య్యాయాన పీఠంబులం
దెన్నక వేనమునందు వానమున దే
యే లింక బాసందు నో
యన్నా చిన్నము సందు గానకయె దా
స్యం బుగ్గనం బాలఁ జే
కొన్నా మిప్పటి కేనిఁ గన్దెఱవ వా
క్కో? ఆంధ్రసత్పుత్రకా.
సకలాశాగత ప్రావీరతతి ని
చ్చాశక్తి శాసించి ను
ప్రకటానగ్రథ దోర్విభూతిమెయి నే
లం జాలి యీనేల సా
రకశారినదమమై విరాజలిన యాం
ధ్రాదిత్య తేజంబు నేఁ
టికి దాస్యాంబుధరంబు మాటినది కం
టే? ఆంధ్రసత్పుత్రకా.
ఇనునికా గప్పిన వెల్లమబ్బు లవి య
ట్లే యుండ వే జాము నం
దునో ఝంఝుల ముద్భవించుటనె తో
డ్రోనే దిగంతంబులకా
గనఁదోలుకా బుధు లాప్రభంజనుఁడు వే
గకా రేగి బిట్టూచు సా
కును గల్పింపఁ దపించు టీ వరయవో
క్కో? ఆంధ్రసత్పుత్రకా!
కడుపారం దనుఁ గన్నయమ్మయుగనం
గా జన్మదేశమ్ము నె
క్కుడు స్వర్గమ్మున కన్నమిన్నయని వా
కొన్నారు విద్వాంసు లా
నుడి లోఁ తెంచియు మాతృభూమిత
వ్రతా నుష్ఠాత వై యొప్పి మేల్
కొడుకు ల్గించు పదమ్ము సమ్మదము గై
కొమ్మోద్రసత్పుత్రకా!

గ్రంథ విమర్శనలు

అభినవ భారతచరిత్ర

ఈ పుస్తకము హిందీభాషలోని “భారతీయ విద్రోహ” అను గ్రంథము ననుసరించి వ్రాయబడినది. గుంటూరునందలి వాఙ్మయమండలి పత్తమున నిది వెలువడినది. వాఙ్మయమండలి సంవాదకులగు తూములూరి శివరామయ్యగారే యాంధ్రానువాదకులు. ఇది క్రొనునైజున 160 పుటలు గలిగియున్నది. వెల చందాదారులకు రు 0-12-0, ఇతరులకు రు 1-0-0.

ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారు దీనికి పీఠిక వ్రాసినారు.

1885-వ సం॥మున భారతజాతీయ మహాసభ స్థాపింపబడిన నాటినుండియు గొప్ప రాజకీయసంచలనము జనించి పలుదారుల ద్రోక్కి దేశము నలుగడల గ్రమ్మివైచినది. ఒకవిధమగు నసంతృప్తి నాటుకొని పోయినది. ఈసంచలనము, ఈయసంతృప్తి నానాటికి మరింతమరింత తీవ్రముగ విజృంభించుచున్నవే కాని, యణిపోవుట లేదు. తుదకు నేటికి ఒకవిధముగ నీరాజకీయ మహాోద్యమము మిగిలిన యుద్యమముల నన్నిటిని-సంఘసంస్కరణము, విద్యాభివృద్ధి మున్నగు సమస్యలకు సంబంధించిన యుద్యమములను—గబళించివైచి తనయ స్తిత్వము మాత్రమే వెలువెఱచుకొనుచున్నది. ఇట్లేల కావలయుననునది గొప్ప సమస్య. ఐన రాజకీయాందోళనమున కీ సర్వతోముఖప్రాముఖ్యము లభింపజేసిన త్రోసివేయరాని ప్రబలకారణము లనేకములు.

అందుచే భారతీయులకై రకు, నందు ముఖ్యముగ రాజకీయోద్యమమున బనిచేయువారలకు—ఈమహా ప్రవాహ మేయేకాలముల నేయేదారుల బట్టుచున్నది నట్టి యాఘాతముల నెదుర్కొనుచున్నది, అనునంతముల దెలిసికొని తమ కార్యవిధానము జక్కబరచుకొనుచుండ వలసిన యావశ్యకత కలదు.

ఇట్టి యీ పెద్దచెట్టునకు ఈ ‘విప్లవోద్యమము’ ఒక పెద్దకోమ్మ. హింసామూలకములగు ప్రయత్నములచే నీతెల్ల దొరతనము గూల్చివేయవలయునను నాశయ మాధారముగా గల యుద్యమమే యీ విప్లవోద్యమము. పీఠికలో పంతులుగారు రన్నట్లు “ఈ భరతఖండమున నీయుద్యమము శాశ్వతముగ స్థిరపడినది.” మరియు “ప్రభుత్వమువారి దౌర్జన్యపద్ధతులే దీనికి మూలకారణము.”

మనదేశమున గల యీ విప్లవోద్యమమును సంక్షిప్తముగ బాఠకుల కెఱుకపఱచు చరిత్రగ్రంథ మీ “అభినవ భారతచరిత్ర”. మొదటినుండి తుదివఱకు నిందు విషయోద్ఘాటనమే కానవచ్చును. మూలలేఖకులయొక్క కాని, అనువాదకులయొక్క కాని స్వీయాభిప్రాయములు, పాక్షిక విమర్శనములు నెందును గన్పట్టువు. “ఈ గ్రంథమును బ్రకటించుటలో విప్లవోద్యమమును తిట్టుట కాని, దీవించుట కాని మాయుద్దేశ్యము కాదు. జరిగిన చరిత్రను జరిగినట్లుల పాఠకుల సముఖమున నుంచితమి.” అని యనువాదకు లుపోద్ఘాతమున వ్రాసినారు. ఈపద్ధతి గ్రంథముయొక్క యుపయోగమును స్థిరపఱచినది. అనువాదకు లనలంబించిన సులభకైలి గ్రంథప్రయోజనమును కెట్టించినది. (ప్ర. రం.)

వివిధకుసుమావళి (ప్రథమ గుచ్ఛము)

క్రొనునైజున 106 పుటలు గలిగియున్న దీప్తస్తకము. రచయిత కవిగోండల వెంకటరావు గారు, బి. ఏ.,

బి. యల్. దీనివెల విద్యార్థులకు రు 0-8-0, ఇతరులకు రు 0-12-0. కావలసినవారు ప్రకాశకులైన గాడిచర్ల రామమూర్తిగారిచేర రాజమహేంద్రవరమునకు వ్రాయవలయును.

ఇందు గ్రంథకర్తగారు ఇరువదిఐదు శీర్షికల క్రింద తమ మనసు నాకర్షించిన యాయావిషయములను గూర్చిన తమ యభిప్రాయములను పద్యములలో వెలువఱచినారు.

ఆదినుండి తుదివరకు నేకధారగ బ్రవహించుచున్న వీరికైలి చదువరుల మనసు నాకర్షింపజాలదు పద్యరచన పెక్కుచోట్లు చిరపరిచితములై శిశిలములై యున్న ప్రాతదారులనే పట్టినది. పదములక్షూర్పలోను, భావచిత్రణమునను, పాఠకుల నానందోత్సాహముల బంధించు మధురత, గభీరత యిం దంతగ గానరావు. (ప్ర. రం.)

Jasmines (ఆంగ్ల పద్యములు)

గ్రంథకర్త: సోమిన వెంకయ్యగారు, కాకినాడ (For Private Circulation.) ఇందు అచ్చటచ్చట మెఱపు మెఱసినటు లొక్కొక భావము విలసిల్లినను కవితాధోరణి ఉన్నతముగ లేదు. భావయందును లాలిత్య గాంభీర్యములుగాని, నుడికారముగాని తక్కువ ఇంకను ఆవయవస్థానవ మేర్పరువఱకు వీరి కవితాకన్య యింట పోషణ గాంచిన, ముందుముందాక్షరక సౌందర్యము బడయవచ్చును. కవి తనయుత్సాహమును కనెన రీతి శిశితముగ నడపుకొన యత్నించుగాక.

కలికాలపు కథలు (మొదటిభాగము)

గ్రంథకర్త: కలగ సత్యనారాయణ గారు, వీరభద్రపురము, రాజమండ్రి. క్రొనునైజు ౧౭౨ పుటలు. వెల ౧౨ అణాలు.

శ్రీ కన్యకాదరమేశ్వరీ శతకము

గ్రంథకర్త: దోమా వేంకటస్వామి గుప్తగారు, పండితుడు, క్రిస్టియన్ కాలేజి, మద్రాసు. నిలయువారు గ్రంథకర్తకు అణాచీటి పంపవలెను.

శ్రీ సత్యానంద్య పురుషత్వము

శ్రీ వివేకానందస్వామి ‘ది రియల్ అండ్ అప్పేరెంట్ మ్యాన్’ అను ఉపన్యాసమునకు జ. వేంకటేశ్వర రావుగారి ఆంధ్రానువాదము. శ్రీ వేంకటేశ్వర గ్రంథమాల 3-వ ఖనుమను — గార్ల, నైజాం. వెల తెలియదు.

౧. శ్రీ వేణుగోపాల కళామాలికా

౨. శ్రీ రామలింగేశ్వర రుద్రస్తుతి:

ఈ రెండు సంస్కృత గ్రంథములను కర్త: గొ. కృష్ణమాచార్యులు గారు. బెజవాడ, వాణీముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రితము.

వేశ్యాచర్యాదర్శన నక్షత్రమాలిక

కీ. కే. పరవస్తు జియ్యరు సూరిప్రణీతము. బెంగళూరు, విచారచర్మ ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రితము. వెల ౦-౧-౬.

శ్రీ విద్యారత్న సూత్రాణి

‘శ్రీ శంకరాచార్య శ్రీ వాసుదేవ పరబ్రహ్మపండితాభ్యాం విరచిత వ్యాఖ్యాన్యాయ సంయుతాని’ (సంస్కృతము). ప్రకాశకులు: క. మార్కండేయశర్మ గారు, స్వధర్మప్రకాశినీ సంపాదకులు, పూనమ్మి హైరోడ్, కీల్ పాపూష్టు, మదరసు.

హిందూదేశము - ఆంగ్లేయుల ప్రభుత్వపరిచయము

[గోగినేని వేంకటప్పయ్యచౌదరిగారు]

లండను విశ్వవిద్యాలయము,

పదునైదవ శతాబ్దములో ఐరోపాఖండమున హిందూ దేశము పొవుటకు క్రొత్తమార్గము కనిపెట్టవలయునని కోరిక కలిగినది. కాని అంతకు పూర్వము చాలాకాలమునండి యాజి ప్రమాదగాను లేక మధ్యధరా సముద్రమువీడగా నేలమీదకు మార్గమున్నట్లు చరిత్రకారులచే చెప్పబడియున్నది. కానిరాజ కీయ విభేదములచే యామార్గమునకు కొన్ని అంకురములు కలిగినవి. వర్తకము నిరాలంబుగా సాగించుకొనటకు వీలులేక పోయెను. అందుచే నూతనమార్గము కనిపెట్టక తప్పదయ్యెను.

పదమూడవ శతాబ్దమున మత్రాచారకులు (Papal Envoys) ఐంగ్లేయుల రాజుగరులు టెంటినియను మార్గము పోతలవానలను ప్రస్తుతపు పెకింగ్ మొదలగు వానిని చూచియుండుటచే తూర్పుదేశములను పరికించవలయునని ప్రజలకు కోరికకలిగినది. కాని మధ్యధరాసముద్రము దగ్గర నున్న భూవంధు దీనిని చాలా అంకురపరచెను. బర్బరీ పరిషియా అధిపతిసామము మారుగా కన్యకపడి నేలమీద బాంబులయొడ ను, 1497 సంవత్సరములో వాస్కోడిగామా కేప్ ఆఫ్ గుడ్ హోప్ మీదుగా హిందూ సముద్రములోనికి నూతనమార్గము కనిపెట్టవలయు సముద్రవ్యాపారము విస్తరించుచుండలేదు. కాని యానూతనమార్గపురతియు హిందూ దేశము పాశ్చాత్యుల చేతులలో పడుటయే, పోర్చుగీస్ చక్రవర్తియగు ఆల్బర్క్వెజు హిందూ దేశములో రాజ్యము స్థాపించెను. యారాజ్యము పదునాల్గవ శతాబ్దమునందు ఉండెననియే చెప్పవలయును. కాని వారు దానికి రాజ్యము (Empire) అని నామమిడిరికాని వర్తకవసతియనియే నునము తలంపవలయును. వారిఉద్దేశము కూడా అంతే. పోర్చుగీస్ వారితిర్యక్త దచ్చివారును ఇంగ్లేషు వారును పదునాల్గవ శతాబ్దమునందు వచ్చిరి. దచ్చివారు పశ్చిమతీరమును విగిలినవారలకు వదిలి తూర్పుదిక్కునకు వెళ్లిరి.

ఇంగ్లేషువారు ఆకాలములలో పరిపాలించుచున్న మొఘలు చక్రవర్తుల దగ్గరకు వర్తక విషయములలో సహాయముకోవటకు వారిరాజసభలకు వెళ్లిరి. ఇదియే ఆంగ్లేయులకు హైదర్ అలీ కును ప్రభుత్వ సంపర్కము. ఇది వారి దేశచరిత్ర యందును మన దేశ చరిత్రయందును ముఖ్యమని ఐనము భావించవలయును. అంతకు పూర్వము ఆంగ్లేయులకు హిందూదేశమును వ్యాపారము విగిలిన పోర్చుగీస్ దేశములవలె నుద్ధి చేయవలయునని అభిలాష లేదు. అట్టి అభిలాష కలుగుటకు అప్పుడు వచ్చిన వర్తకల ఉత్సాహమే కారణము. పోయినకొలది ఆదమరీ ఉత్సాహమే దేశభాగికగా మారినది. మనకు కాన్పూరు నూతనలను పట్టి కేవలం తామస స్త్రీలను ఎన్. జె. గారే హిందూదేశములో నవసించిన ప్రభువు ఆంగ్లేయుడని తెలియుచున్నది. అతడు ప్రఖ్యాతి చెందిన ఆక్సుఫర్డు విశ్వవిద్యాలయములోని న్యూకాల్ జలో దివి 1579 వ సంవత్సరములో నాల్ సెట్టిలో రెక్క గా నుండుటకు కేసులు ఆర్డరులో చేరెను. కాని ఆతడు కోమలు కారికతో అంబుచే విగిలించుటకు బాంబులకు బాంబుల చేరిన ఆంగ్లేయులకు సహాయముచేసెనో లేదో తెలియదు కాని తాను మాత్రము పోర్చుగీస్ దేశమునుకాడమాత్రము తెలియచేసి ఉండవచ్చును. ఆకాలమున ఇంగ్లేషువారు పశ్చిమ హిందూదేశమున తదితర ఐరోపాఖండములవలె ప్రఖ్యాతి గాంచుచుండలేదు. ఈను ఇండియలో ఆంగ్లేయులు వర్తకము 1591 సంవత్సరములో కేమ్బ్ లాన్ కార్పొరేషను వచ్చినప్పటినుండి నుద్ధి చెందుటకు ప్రారంభమయ్యెను. ఫిచ్చి ఆంగ్లేయు చక్రవర్తి దగ్గరనుండి మొఘలుచక్రవర్తికి ఒక లేఖనుకొనితెచ్చెను. అతడు మొఘలు రాజసభలో కొంతకాలముండెను. అతడు, అతని స్నేహితులు వ్రాసిన వ్రాతలు ఆకాలపు, మొఘలు పరిపాలన, ప్రజల స్థితి తెలుసుకొనుటకు చాలాఉపయోగములు. ఇరువదిసంవత్సరములకు తిర్యక్త బాన్ విలిక్ హోల్ మొఘలురాజధాని కేగెను. అతడు ఫిచ్చివలెకాక చిట్టత్రోవలు క్రొక్కెను. ఎరిజెలితో చక్రవర్తి దగ్గరనుండి రాయబారిలె ప్రవర్తించెను. 1603 వ సంవత్సరములో ఆగష్టు నందు విలియం హీక్స్ ను హిందూదేశము వచ్చెను. అతడు తన చక్రవర్తియగు కేమ్బ్ దగ్గరనుండి జవాంగీరను ఉత్తరము తీసుకొని వచ్చెను. ఆ ఉత్తరములో ఇంగ్లేషువారికి వర్తకములో స్వాతంత్ర్యమిచ్చి కొన్నివసతులను కలగచేయ వలయునని జవాంగీరను కోరిరి. అతడు మొఘలుచక్రవర్తిచే బాగుగా ఆదరింపబడెను. పోర్చుగీసువారు దచ్చివారు ఎంత విరోధులైనను జవాంగీరుగారు చక్రవర్తి స్నేహభావమున చూచెను.

సంవత్సరమునకు 8200 పానులు అనగా నుమారు 45000 రూపాయల వేతనమిచ్చి 'మాన్యుటార్' గా నియమించెను. అంతియకాక ఒక ఆర్మీనియ క్రైస్తవుని కమర్సిచ్చి పెండ్లి చేయించెను. అతనితో ఫిచ్చిగారు అచ్చటనే ఉండెను. అత

డు అచ్చట ఉన్నది స్వల్పకాలమైనది (వజ్రసింహినిగూర్చి రాజ్యపరిపాలననుగూర్చి సవిస్తారముగా వ్రాసెను. వైస ఉదహరించినవాడును, తదితరులు ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమునకు హిందూ దేశములో విత్తనములు చచ్చిరిని చెప్పవలయును. ప్రాపంచిక రాజకీయ కార్యములలో ఇంకెంతయే నిరుపమానమున అంతేమీ డియు లేదనియే చెప్పవచ్చును. అప్పటి మొఘలు సామ్రాజ్యమునకున్న ఎన్నియోరెట్లు గొప్పనగు యీ ఆంగ్లేయ సామ్రాజ్యము స్థాపించిన వారికి త్రోవమాపినది వారేకదా?

ఆ కాలపువారికందరికి ఒక్కటే ప్రధానోద్దేశముకలదు. అది ఏమన వారివారి వర్తకములను హిందూదేశములో అభివృద్ధి చేసుకొని ద్రవ్యము సంపాదించుకోవలయునని యే. అదియే కదా వర్తకల ముఖ్యోద్దేశము. కాని హిందూ దేశమును జయించవలయునని గోరికాని, ఉద్దేశముకాని! తలంపుకాని ఉన్నట్లు కనడదు. వారిలోవారు ఒకరికన్న ఒకరు హైందవి చక్రవర్తుల ఆదరణ సంపాదించుకొనవలయునని పోట్లాడుకొనిరి. ఆకాలపు హిందూదేశమును తదితర తూర్పు ఖండవాసుల కన్న విజేతయింట్లు బాగుగా ఆదరించిరి. ఆదరించుటయేకాక తమదేశములోనికిరమ్యురిస్సాగత విచ్చినట్లుకూడా తోచుచున్నది. ఆస్వాగతమే వితిమితి తమదేశమును పరిపాలించుమని (ప్రాగనలోనికి మారినట్లున్నది. పాశ్చాత్యులందరు ఒక సంవత్సరము యములో వచ్చిరి. ఆకాలమున హిందూదేశము పరదేశీయులగు మొఘలులచే జయింపబడెను. ఆప్రభుత్వ మొఘలు చక్రవర్తులు ఉదార స్వభావులు. చిత్ర న, పరమ తీర్థ స్థులు కాక పోవుటచేత ను బాగుగా ప్రజాపరిపాలన గావించుటచేతను హైందవులకు పరదేశీయులను భయముగాని ద్వేషముగాని లేకపోయెను. అందుచే వారికి క్రైస్తవమతముకూడా ద్వేషభావము లేకపోయెను. కాని ఆకాలములో క్రైస్తవులలో కాలిక్యును (పాట్యెంటులు) ఘోరముగా వారిలో వారు పోట్లాడుకొనుచుండగా పరమతి నులును పరదేశీయులును అర హిందూదేశమును ఆదరించిని చెప్పుటచే హిందూదేశపు వైజ స్వభావమును గుర్తంగవచ్చును. హైందవుల సమర్థియు. సోమభావము ఇది యవశ్య నిజ వాగరికత లక్షణములును అన్నియు తెలుసుకొనవచ్చును. హిందూదేశమును అడినందు మత కలహములు లేనియెడల యీ క్రైస్తవ కొట్లాటలే విగిలిన మొఘలుచక్రవర్తులకు పరమత ద్వేషముగాను వివిధమతములవారిని పోట్లాడుకొనునట్లుగాను చేసినవి చెప్పవచ్చునా?

పోర్చుగీస్ కేసెట్టును రోముచర్చికి చెందిన తదితరులును క్రైస్తవమత ప్రచారము గావించుటకు సంకల్పించిరి. కాని రెండవకత్తును చెందిన దచ్చివారికి ఇంగ్లేషువారికి ఆతలంపులేదు. వారి క్రైస్తవ మతప్రచారోద్దేశములే సంపూర్ణముగ నెరవేరిన యెడల మనదేశమును గొప్ప మార్పు కలిగియుండెడిది. ప్రస్తుత భేదములు మతకొట్లాటలు లేకపోయెడివి. దేశచరిత్ర యంతయు సంపూర్ణముగ మారిపోయి ఉండెడిది కాని అట్టి ఫలితములు సంపూర్ణముగా ఉపాంపవలయు.

మొదట భూమార్గమునను తదుపరి నీటిమార్గమునను వచ్చి యీ పాశ్చాత్యులు మనదేశమును గూర్చి తెలిసికొన్నదేమి? ప్రభుత్వమున వారు తెలుసుకొన్నది హిందూదేశము ఒక గొప్ప భాగ్యవంతమైన దేశమని; చక్రవర్తి సౌందర్యములకు తమదేశములను విందినదని ఒప్పుకొనిరి. తమ దేశములకు హిందూదేశమునకు ను ముఖ్యభేదము భూ సస్యఫలితములయందు తీరిక స్థితియందును వారికి కనపడినది. తమవలెనే హైందవులకూడా వాగరికత చెందియుండినీ తలంచిరి. హైందవుల ఉదార స్వభావము చమయించువారికి మంచి అభిప్రాయముండెడిది. విదేశీయులు విదేశీయులలో ప్రజలనురాగము కన్న రాజాదరణ పొందవలయును కదా. ఇంగ్లేషువారు యీ ఆదరణ ఇతర ఐరోపాఖండవాసులకన్న పెక్కువగా పొందిరి. మొఘలులదగుమొఘలు చక్రవర్తులు వర్తక స్వాతంత్ర్యములు వీరికి ఇచ్చుటలో తమ రాజభ్యాతి పరదేశీయులయందు ప్రదిద్ది చెందుచున్నదని పిచ్చి ఊహతోకూడా ఇచ్చినట్లు కనపడుచున్నది. కాని ఆకాలపు ఆంగ్లేయవర్తకులు వారి స్వస్వర్థములను సంపూర్ణముగా మాత్రము మరచలేదు.

ఆ కాలములో ఉన్న మొఘలురాజ సభలనిర్మాణము, గాంధీర్యము చక్కదనము చూచి వారాశ్చర్యపోయిరి. మర్యాదలోను మాట్లాడుటలోను భేదించినను బంగారము చెండితోనిండియున్న రాజమందిరములు రత్నములు వజ్రములతోనిండియున్న రాజసీతములు,వీరిని ఆకరింపకుండా ఉండలేదు. వారు తమ దేశములోకూడా మొఘలు సామ్రాజ్య సౌందర్యమును, హైందవిచక్రవర్తుల భాగ్యోన్మత్తుల గూర్చి ఎక్కువ చెప్పుకొన్నట్లు తెలియుచున్నది. మహాకవియగు ఎల్లను మహాకవియును వారి దగ్గరనే విని ఇట్లు వ్రాసియుండవచ్చును.

Where the gorgeous East with richest land;
Showers on her Kings barbaric
Pearl and gold, (Milton)

మొఘలు చక్రవర్తులకు విదేశీవర్తకులకు తమ దాంబి కము,గొప్పతనము చూపింపవలయునని అభిలాష. లేకపోలేదు, కాని నూత్న గ్రామాలను ఆపాశ్చాత్యులు చక్రవర్తుల గాంధీర్యము రాజసభల సౌందర్యమునే కాక చక్రవర్తుల దౌర్బల్యములు రాజసభలలోని అంతఃకలహములు బాగుగా గుర్తెరింగిరి. అదియే ఆంగ్లేసామ్రాజ్యస్థాపనకు ప్రభుత్వ విత్తనము.

మొదటి మొఘల్ చక్రవర్తులు సారస్వతాభివృద్ధికి సహాయభూతులైయుండిరి. రాజకీయ వేరినములు పొందినవారిలో పరికియన్ పండితులనేకురు అరవిక్ భాష ఆంగ్లిషోయి పరికియన్ భాష ప్రసిద్ధిలోనికి వచ్చెను. ఆక్సురు చక్రవర్తి కాలములో అదిబాగుగా నుద్ధి చెందెనని చెప్పవచ్చును. గొప్ప చరిత్రకారుడు అబ్దుల్ ఘఫర్ ఆక్సురు చక్రవర్తియొక్క ముఖ్య కార్యదర్శియే. ఆంగ్లేయులు యిట్టికాలములో మొగల్ చక్రవర్తులలో పరిచయము చేసుకొన్నను, హీక్స్ నుగాని, రోగాని ఆకాలపు గ్రంథరాజమును అయిన ఆక్సురు వినిపట్టుగాని, ప్రస్తుతకాలములో వలె ఆప్రసిద్ధ గ్రంథమును తమ చక్రవర్తియగు ఒకటవ కేమ్బ్ దగ్గరకు బహుమతిగా తీసుకొని వెళ్లినట్లుగాని కనబడెను. ఆకాలపు ఆంగ్లేయుల వ్రాతలు అంతముఖ్యములు కాకపోయినను వారు తమ స్వతంత్రాభిప్రాయములను వెల్లబుచ్చుటచే చాల ఉపయోగకరము లని చరిత్రకారులు తలంచెదరు. మఱియు వారు పరదేశీయులగుటచే మనల కెల్లు భావించికో తెలుసుకొనుటకు ముఖ్యసాధనము. అంతియే కాక, వారు తదితర కేసుటోపాదిరుల (Jesut Fathers) వ్రాసిన వ్రాతలు ఆకాల ప్రముఖుల చక్రవర్తుల పరిపాలన హిందూదేశస్థితి సంపూర్ణముగా గ్రహింపవచ్చును.

పరిక్ష

(అనువాదకుడు)

[వెలువోలు సీతారామయ్య చౌదరిగారు]

దేవగడ్ యెట్టేటు దివానుగారైన నుజనసింహునకు వృద్ధాప్యం రాగానే పరమాత్మ జ్ఞాపకంవచ్చాడు. వెంటనే రాజాగారిదగ్గరకెళ్లి "మహాదేవ! ఈ దాసుకు నలుబదివత్సరాలనుండి తమ సేవచేస్తున్నాడు. ఇప్పుడు అవస్థ కూడా మారిపోయింది. రాచకార్యాలు నిర్వహించే కీ తగిలించండి. ఏమైనా తప్పిదం జరిగినట్లయితే ఇంతవరకూ ఆర్జించిన నా గౌరవమంతా నాశమగులే కాకుండా వృద్ధాప్యంలో కళ్ళెం కూడా అపొదిల్లుతుంది. ఇప్పుడు కొన్ని రోజులు పరమాత్మ నారాధించిన సే యభిలాషకలిగింది. కాని తమరు ఆజ్ఞ నొసంగవలసినది" అని విన్నవించాడు.

రాజాగారు తన ఆశీర్వాదాలతో నీతికళలదూ ఐన దివానుగారిని ఎక్కువ గౌరవిస్తూ ఉండేవారు. వారికి తెలియచెప్పి ఎంతో వారించారు. కాని లాభం లేకపోయింది చివరకు చేసేదేమో లేక నూతనానుభవర్యుని తమతేయస్వేషించినియమించాలని నుడివి వారి ప్రార్థన స్వీకరించారు. మరునాడు దేశమునందున్న సమస్త పత్రికారాజములందూ దేవగడ్ కు యోగ్యులగు దివానుగారపరచునీ అర్జులమని యెంచవారందరూ ప్రస్తుతం దివానుగారైన నుజనసింహుని దగ్గరకు విచ్చేయవలసిందనీ, గ్రామ్యయెట్టతో నూకేమిపనిలేదనీ, బాగుగా అంగసాక్షనముగల్గి యుండవలెననీ, బహిష్కరినవారిచ్చటకు రాననిపిలేదనీ, ఒక మాసంకోజాలవరకూ వారి ఆచారవ్యవహారములు నిరీక్షించబడుననీ, విద్యనుగూర్చి స్వల్పముగనూ కర్తవ్యతలనను గూర్చి విస్తారముగనూ విచారించబడుననీ, ఈ పరీక్షలో ను తీర్చుడైన మహాకవియుడు అత్యుత్తమును నమాత్య పదవి నధిష్ఠించుననీ, విజ్ఞప్తి ప్రకటించారు.

ఈ విజ్ఞాపనల దేశముకంటా గగ్గోలుపుట్టింది. ఇట్టి యున్నతపదవి లభింపుట ఎంతో అదృష్టమైయుంది. వందలకొలది జనులు తమభాగ్యమును పరీక్షించుకొనుటకై సంసిద్ధులయ్యారు. దేవగడ్ లో క్రొత్తక్రొత్త మనమ్యులు కనుపించసాగారు. ప్రతిరైలులోనూ పంజాబు ప్రాంతము నుంచి కొందరూ మద్రాసు నుంచి కొందరూ నవీననాగరికతోపాదకులు కొందరూ ప్రాచీన సాంప్రదాయములతోనే ప్రాకులాడేవారు కొందరూ అబ్దుల్ గుంపులుగుంపులుగా ఉత్సవముతో యన్నట్లు దిగుచున్నారు. పండితులూ మోక్షవులకూ కూడా తమభాగ్యదేవతను పరీక్షించుకోవడానికి సమయం లభించింది. పాపం నాటికొక్కడేమో యావత్వకతలేకపోయినా యోగ్యతాపత్రాలకై కొంతమంది ఏడుస్తున్నారు. కొంతమంది చిత్రవిచిత్ర దుస్తులు ధరించి తమ అట్టహాసమంతా దేవగడ్ లో జూపించసాగారు. కాని అందరికంటే ఎక్కువగా డిగ్రీధరదాలు కప్పుకొని గ్రామ్యయెట్టు మాత్రం చాలమంది దయచేశారు.

సర్దారు నుజనసింహుడు ఈమహాకవియుల ఆదర సత్కారాలకు మంచియెర్పాటు చేశాడు. అందరూ తమతమ గదులలో కూర్చొని ఉపవాసవ్రత మహరించు ముసల్మాను సోదరుని వలె మానమునకు రోజులు లెక్కిస్తున్నారు. ప్రతివాడు

తనసత్వనర్తనను చూపించుకొనుటకై కొద్ది ప్రయత్నం చేస్తున్నాడు. ఉదాహరణగా తొమ్మిదిగంటల వరకు గుట్టు నెట్టే మహాశయ్యను నేడు దానివలన పదారు చేస్తూ ఉన్నాడని రసం చేస్తున్నాడు.

మొక్కాకలవాలు పడ్డ మనోహరుడు నేడక రాత్రిప మయం అంధకారంలో తలుపులు బిగించుకొని సిగరెట్ పీచుస్తున్నాడు. ఇంటిదగ్గర నాకలకు వేసేందుకొని తిరిగి పజ్జనులు నేడు 'తమరు ఏమండి' అంటే తుండా నాకలతో సంభాషించుటే లేదు. నాస్తిక మతోపాదకుడైన మహామూడు పూజారి కం చేకూడ ఎక్కువ భక్తిగ్రహంగా ప్రవర్తిస్తున్నాడు. గ్రంథాలలో కనము చేసి నందనే యదవ్యాపకు మహాపండితులు పెద్ద పెద్ద గ్రంథములను విప్పి పఠించుచూ పారవశ్యం చెందుచున్నాడు. శిర్డీ గారి ఎల్లప్పుడు వేసమంత్రాలే బారాబార చేస్తున్నాడు.

మాతాపితామహులగు నమాజులు తక్కువేరే ఏవని ముట్టలే లేదు. ప్రతివాడూ 'ఈ జన్మకాలమునా ఒక మానవునిగా దానిలో విధంగా గడపివేద్దాను. కార్యశిధి పొందిన తర్వాత మననదీగేదవ్వను' అని తలచుకొన్నాడు. కాని మన మనవి తీవాడుగా ఈ సమాధిలో పొంది ఎవరూ మన మత్రము మరుగున కూర్చోని ముప్పు చల్లుతున్నాయన్నారు.

3

ఒకాడు నవ గాగరికులు కొందరు హాకిలు ఆది పతననే యభిలాష పుట్టింది ఇది ఆందరియెడలూ పెట్టారు ఇది ఒకవిధమైన యుద్ధం దీని దాచియుంచటం కూడా ఆత్మ మంచి ది కాదనీ అటు ఆటలానికి తీర్మానించారు. అటు ప్రారంభమైంది. ఒంటి ఆక్లింబుంట్లో తులగా ఆటాయిలు బిరుదుతుంది. దేవగడ్డలో యాటలు చాలా ఆశ్చర్యం గలిగించింది. ఇప్పుడు పదుపుకొన్న పెద్దలందరూ చవరంగమూ, చీట్లాలు మొదలై యాటలాడుతూ పడుకొత్తదం దూకడం యివన్నీ చిన్నపిల్లల చేస్తున్న తల మూయుండేవాడు. అటుగాళ్లకు మంచి ఆకలికలిగింది. సముద్ర ముప్పొంగినట్లు బంతి అతి వేగంగా జలగూరాలతో నడుస్తుంది. రెండవ దైపు అటుగాళ్లకూడా ఆతరంగాలను లోపా పుగోడవలె అడ్డగిస్తున్నాడు. సంధ్యాసమయం దాకా ఈ గడదీని జరిగింది. అందరూ అరిచేసినా చెమటతో తడిసిపోయారు. శ్యామలీకులూనికీకూడా శక్తిలేకపోయింది. కాని జయపజ యాలు మాత్రం నిరారగ కాలేదు.

బాగా చీకటిపడింది. ఈమెదానమునకు కొద్దిమారంలోనే కావ్యప్రపంచాన్ని దానివైపంతన ఏమీలేదు. అటు విరమించి మనవాళ్లు అటుపు తీర్పుకొంటూ అచ్చటే కూర్చున్నారు. ఒకకాపు బండిపై ధాన్యపుబస్తాలు వేసుకొని అప్పుడే కాల్య లోకి వెచ్చారు. బుంద బాన్సిగావుంది. అద్దరికట్ట చెడట అతి కష్టం. ఒకసారి యెద్దులను బాగా అడిగిస్తూ ఇంకోసారి బండి చక్రముల పట్టుపట్టుచూ శక్తికొద్ది ప్రయత్నించాడు. ఎక్కువ బరువు నేయటవల్లా, యెద్దులు బలహీనంగా ఉండుటవల్లా బండి వెకి చేరలేకపోయింది. కొంతదూరమెక్కి క్రిందికి జారటం మొదలైంది. కాపు ముగ్ధుడొద్దులన బాగా ఆడలించి చూశాడు. లాభంలేకపోయింది. వాపం నిరాశకండి అటుయిటూ పుష్టి సారించాడు. కంటికి ఎవరూకన్పించలేదు. బండినోటరిగా ఎవరి వెళ్లజాలకున్నాడు. పెద్ద చిక్కుసంభించింది. ఇంతలో మన అటుగాళ్లు చేతులతో కట్టులుపుచుకొని ఊగులాడుకొంటూ అక్కడినుండి బయలుదేరారు. భీతచిత్తుడై కాపు వారివైపు చూచాడు. కాని సహాయమేమీచేయడానికి సాహసించ లేకపోయాడు. అటుగాళ్లకూడా కూన్యదోదార్య వాత్సల్యసహజభూతులవేత, మర మత్సరములవేత మూరికొట్టే కన్నులతో వాని వైపుచూచారు.

4

కాని చాళ్లలో దయావృద్ధయూ, సాహసవంతుడూ, ఐనవాడొకడు లేకపోలేదు. నేడు వాని కాలికి అటలో మంచిదెప్పు తగిలింది. అందుచేత కుంటుకుంటూ నెమ్మదిగా వెనుకనడుస్తున్నాడు. అకస్మాత్తుగా వానిదృష్టి బండిమీద పడింది. స్తంభితుడయ్యాడు. కాపువాని ముఖవీక్షణంతోనే విషయమంత గ్రహించాడు. కట్టుకట్టపై పడవేసి కొటుతీసి కాపుగర్వకుల్లి నీ బండి వెకిచేయమన్నాడు. కాపు యెదుట బలిపుడైనమనిషి నిలొన్నాయందుకు చూశాడు. అయ్యా తమతో ఏమని చేపుతానని భయపడి అన్నాడు. నేను గ్రహించాను. పాపం నీవు చాలానేపటినుంచీ ఇచ్చట చిక్కిని యున్నావు. పరే బండియెక్కి యెద్దుల నడిలించు. నేను చక్రంకట్టు పడుతాను. బండి ఇప్పుడే వెకినల్లి పోతుంది. అని యవకుడన్నాడు. కాపు బండిమీద కూర్చొన్నాడు. యవకుడు ఆ శతపూరితుడై చక్రాలు పెట్టగించాడు. బురద చాలాబాస్తిగా ఉండి, మోకాళ్లవరకూ ఊరిలో దిగిపోయింది. కాని ధైర్యం మాత్రం త్యజించలేదు. మరల ఆవేశపూరితుడయ్యాడు. కాపు యెద్దులనడిలించాడు. వాటిసహాయంకూడా లభించింది. బాగా ధైర్యం చిక్కింది. భుజములతో పట్టుపట్టాడు. బండి కట్టవేసి

వెళ్లింది. మహారాజా, తమరు నేడు నన్ను రక్షించారు. లేనట్లు యితే రాత్రంతా యిచ్చటే గడవవలసి వచ్చేది. అనిచెప్పి కాపు చేతులు జోడించుకొని యవకునియెడల నిలబడ్డాడు. అయితే యేమేనా బహుకరస్తావా? యని యవకుడు చిరు నవ్వుతో అన్నాడు. భగవంతునిరయ యంతే తీవానువదలి తమకే లభిస్తుందిలే యని గంభీరభావంతో కాపు జవాబుచెప్పాడు. యవకుడు కాపువైపు ధ్యానంతో చూచాడు. ఆతని వ్యా దయంతో ఈయన నుజనసించుకుంటాడని యనే సందేహం కలిగింది. ఆతే ధ్వని. ముఖాకృతీ అదే. కాపునూడా ఆతనివైపు తీవ్రదృష్టిప్రసరింపజేశాడు. బహుశా ఆతని మనసులోని సందేహం తెలుసుకొని యుండవచ్చు. అత్రేస నీళ్లలో ప్రవేశిస్తేనే మత్స్యములు లభిస్తవని నవ్వుతూ అన్నాడు.

5

మాసం గడచిపోయింది. ఎన్నికడివచ్చింది. అభ్యర్థులందరూ ప్రాతఃకాలం కాగానే తమ ప్రారబుల తీర్పు వినుటకు ఉత్సుకులయ్యారు. అసోజ గడపడం ఆతికష్టమైపోయింది. ప్రతిముఖంపైనా ఆకానిరాళ్లు తొండవూతుకున్నాయి. నేడు అవృష్టదేవత యెవనివనిస్తుందో, లక్ష్మీ యెవనిపై కృపావృష్టులు ప్రసరింప చేస్తుందో యెరుగక.

సంధ్యాసమయంకాగానే రాజుగారి సభా మండపం తా చిత్ర విచిత్ర కన్యపులతో అలంకరించాడు. పట్టుములూ మాన్యులూ ధవాళిపులూ భృత్యవర్గమూ మన ఆభిర్భా సమూహమూ అందరూ వివిధ భూమికావ్యలంకారాలతో సభావేదిక సలంకరించారు. అభ్యర్థుల గుండెలు ఆదుకున్నాయి. ఇంతలో సర్దార్ నుజనసించుకు నిలబడ్డాడు. 'బీ అమాత్య పదవి నభ్యర్థించు మహాశయులారా! నేను తమ కొరకైన కష్టమునకై క్షమింపును. నా యీ పదవి నభ్యర్థించుటకు దయా వూదయ్యదూ దానికితోడు ఆత్మబలమూ ఉదార స్వభావమూ గలవాడు అవడమైయున్నాడు. ఆత్మబల సాహాయ్యంతో నావత్తుల వీరత్వమున నెదుర్కొనజాల విహానుమంతుడూ నా యీ దేవగడ్డ సాభాగ్యవశమున ముకు లభించిచాడు. ఇట్టి గుణవీరు ప్రపంచమున చాలా అరుదు. ఉన్నవాడు యింత గౌరవముల యత్కున్నతేజురముల నభ్యర్థించియున్నాడు. వారి దగ్గరకు మనము చేరజాలము నా యీ దేవగడ్డ యెట్టువలె పండిత బాసకీ నాధునివంటి దివానుగాక లభించినందులకై నేనభినందించుచున్నాను.' అని చెప్పాడు.

ఆ యెట్టు భృత్యవర్గమూ మాన్యులూ బాసకీ నాధుని తేరిపారమచాడు. అభ్యర్థుల దృష్టికూడా ఆటే ప్రసరించింది. కాని వారి దృష్టిలో నెక్కారం. వీర దృష్టిలో భూవ్యవస్థార్థగాదు మరల లేచారు. 'ఎవడు గాయపడియున్న పుట్టికే పరీక్షకారణమై వీరకాపువాని బరువు బండిని ఊచితోకండి నెలుపలకు చేర్పించెనో, ఎవని వ్యూహము ఆత్మబలసాహసా దార్యములకునీకీ అట్టి సునని యమాత్యులవలెగా సంగీకరించుటయందు మనకెట్టి విపత్తులును ఖట్టిల హానియును ఇట్టి జనుడెప్పుడూ వీరజనుల బాధింపజాలవనియూ ఎవనికి చిత్త శైలియు లభించునోవాడే వ్యక్త సంకల్పుడనియూ వాడు మూఢ ప్రజలచే మోసగింపబడినపుట్టికే దయాభగ్యములనుండి ఎప్పటికీ యడుగుతప్పడనియూ అన్నాడు. (నేను చందునివీడినాంబి)

పరిశోధనా ఫలితములు

పేరిశోధనా అప్రావధానము

భోజమహారాజు ధారాసగరమున బరిపాలించుచు కవుల కక్షర లక్ష లియ్యకాలములో పేరిశోధన అను నైతిక ప్రామాణ్యము 1 కోటిసేను అమలాపురంబలోనా కా శేఖరు గ్రామవాస్తవ్యుడు చల్లగా కాళిదాసు నాక్రయించి, భోజనం దేహిరాజేంద్ర

... ..

శరచ్చంద్ర చంద్రికాధరవేంద్రుః

అను నుప్రసిద్ధులకమును జరివి చివరపాదమున కక్షరలక్షలు గ్రహించుటాదిగాగల స్మృతాంతము (అతి కాళిదాసుని ప్రతీతి భండార్కరు ఆభిహాయము) జరిగినవీరవ ముఖాదు పేరిశో ట్టు మహారాజుపథలో అప్రావధానము చేయుంపుచు కాళిదా ను తనవిశ్రుండన నుబ్బిల్లను ఆ పనికి నియోగించెను. * 2. కాళి వాహనశకము 964 నకు పరియయిన హూ.శ.జులై మూడవతేదీ న అప్రావధానము పేరి శో ట్టు చే జరిపించుటకు నుబ్బిల్ల నిశ్చయించుకొనెను.

పేరిశో ట్టు ఆసమానశేముషీ దురంధరుడని బాలకళా నిధియని తర్కవాక్యకరణ మిహాంపములయం దనగ్గర పొందితీ ధురీణత గలదని తనవిశ్రుట తెలిసిగించెను. విశ్రులు వెంకట అ బ్బిల్ల, కంకుభోట్టు, నాల్గవవారి నామము ప్రక్షిప్తము. వీరిను నుబ్బిల్ల వన్నగమునకు పొందుచేయసాగిరి. నుబ్బిల్ల మఱిత ఆత్మసాప్రాత్సామములు కలిగినవాడై అప్రావధానములు గావించెను.

పేరిశో ట్టు అప్రావధానములను త్కుముగా వల్లెవేసికొని ఆసానమంటపమునకు పోయెను, ఎవరో ఆంధ్రప్రామాణ్యమును మఱియు వండితుడు తిరిగి చిరుదాంకితుడు విశేషించి ఆశే ను

బహుమాన స్వీకృతుడని ఆసానవండితులు, శిష్టులు, బుధులు, మంత్రులు సామంతులు ఆశేషప్రజ విచ్చేసిరి. పేరిశో ట్టు పట్టములు లోలోన లుప్తులు గాతుండ వల్లెవేసికొనుచుండెను * 3

* 3 పేరిశో ట్టుగారికి శ్రుతిపొందిత్యమేగాని అన్యము ప్రా ప్యమేగాన ఆపద్యములు వారివ్యవస్థయకావని పాత్ ఇండియన్ ఇన్ స్టిట్యూషన్సువారు చక్కనిధారగల కవులు వారినేయని బెం డమూరి రాగిశాసనము ఖండించుచున్నది.

మహారాజసన్నిధిని పర్యమ నాయత్తమైనది. ఒకవం డితుడు సిద్ధమై అప్రావధాన విషయములను బాటితా బ్రాసెను.

- 1. వర్ణన:—శరచ్చంద్రుడు
2. చతురంగము
3. శేకాట
4. పులిజాదము
5. నవ్యము
6. గంటలు
7. పువ్రయ్య
8. సమస్య

శిల్ల "స్వప్నములొ కవుల గతులు పభిక్షల కల్లె"

నుబ్బిల్ల చూచుచుండినవికి స్కూలు మరచి తున్నాడు. వారు కొన్ని పదావ్యయ, నర్తనలు ఇచ్చిరి. బిక్కుచెట్టున ప్రోక్షిత సేను. అబ్బిల్ల వర్ణన అడిగెను. మిగిలినవారును నుబ్బిల్లనుత్రుతే.

అప్రావధానము

పేరిశో ట్టు అప్రావధాన ప్రాంభించెను. తేనెద్రాక్షిణిని పలికి, భుజగట్టున పద్మములు వివిధ విపరీతివృత్తివృత్తి, సన్నిధి విరుగులతో, వీరేంద్రుని కందుమోత. తంబూతీవనత చదివి చదివి సభ్యుల నానంద పయనమున నుబ్బిల్లన ప్రోక్షితసేను. పథలో నానంద లక్ష్మీ గృహము కట్టుకొని వర్తించినది. ఆహా! ఏమి అప్రావధానము, ఏమి ఆకుపు, ఏమి ధార, ఏమి సుధ్ధి, ఏమి పొందితీపటిమ, ఏమి భంవోజ్జానము అనిపించినది.

భరతములు

- 1. వర్ణన:—శరచ్చంద్రుడు
నీలి చీకటి రాక్షసు చెడి దైతెడు వొర

చాంధ జనాశిలై దైది జన్మ
తొగకన్నె బుగ్గులు మాటి గిల్లెడు రాజు
తురక సలమైరి ఎలలు నామి
విడిచికోరితల వేడి సీసపువ్వు

నిలులాపు నడినెల్లి నెక్కుబంబు
శేకాడు బుధులకు చెన్నిన నట్టంబు
బుడబుక్కు జంకాల భూతిమూలు
గీ. పాలసంప్రంపుపట్టి విభావన పతి
అవ్వల బువ్వ తేమ్మకు లబ్ధికెయ
కేరి రిక్కుచెలల గిల్లెంతలిడును
కాన్య మొనరించు నీశ్వరద్రాక్షులందు
(సభలో 'హాయి, హాయి, హాయి' అను కేకలు)

- 2. చతురంగము:—ఆదినవోక యాట
చచ్చిన జంతువులు 6
బంట్లు 7

- 3. శేకాట:—ఆదినది ద్విష్ట: మూడు ఆటలు
ఓటమి మూడు గేములు

- 4. పులిజాదము:—బిక్కుడే ఆట
రెండుపులులు కట్టినవి, మూడవది
కొండమీది నుండి మోకినది

- 5. నవ్యము:—ఇచ్చినవి 310 చిటికెలు
చెప్పినవి 22

- 6. గంటలు:—కొట్టినవి 36
చెప్పినవి 4

- 7. పువ్రయ్య:—విపరీతవి 800
చెప్పినవి 19

- 8. సమస్య:—
కంలి శిష్టులు తేరిన పథలో
ద్రష్టత్యము దాదవలసి ఇచ్చినయపుడు
కష్టము ప్రాప్తించున గద
స్వప్నములొ కవులగతులు పభిక్షల కల్లె
పేరిశో ట్టుకు జయ జయ అను కేకలు వినబడిన.

అప్రావధానియను చిరుడు కటాక్షింపబడినది. ఆతడు లచ్చి పాటలు వ్రాయదలచెనని సభలో ప్రకటించిరి. వ్రాసేరేమో శాసనములు పరిశోధించి బయటపెట్టవలసిన బాధ్యత నవీన యువజన పరిశోధకులదై యున్నది.

పరిశోధక:

* 1. See Indian Antiquary Vol. 93
2* ఈవిషయము దేవదత్త రామకృష్ణ భండార్కరుగారివ్యాస ములో కూడ నున్నది.

ఆంధ్ర దేవభాగవత గ్రంథకర్తయగు డా. సుశ్రీ రామపండితుని జీవితచరిత్ర సంగ్రహము

వీరు 1846 వ సంవత్సరమున కృష్ణాజిల్లాగుడివాడతాలూకాలో జేరిన కూరాడయను గ్రామముందు మేనమామలయందు జన్మించి 1908 వ సంవత్సరములో గోదావరిజిల్లా ఉప్పు యేలూరులో స్వగృహమున మృతినొందిరి. ఈయన ఆ ర్ష్య ల నయోగి బ్రాహ్మణుడు. పాఠశాలలో తోడ్పడుచు, తండ్రి కన్నయమంత్రి, తల్లి కామంబ, కృష్ణాజిల్లా కైకలూరు తాలూకా అల్లూరు అను గ్రామము వారి పూర్వులకు ఆపట్టి ప్రభువు లాపంకిత యాగ్రహారములు తేడంద్రుల పాలనలో నుండుట చే వీరికి జీవనము నుభయము జరుగుచుండెను. మరియు తలిదండ్రులకు వీరొక్కచే సంతానమునకు జన్మాది వీరిని తలిదండ్రులు విడువక తమయొద్దనేయుంచి మిగుల గౌరవము చేపెంచుకొనుచుండిరి. బాల్యమున నాయూర లభించిన విద్యను సంపాదించిరి. పిమ్మట తొమ్మిదవయేట నాంగ్లేయ విద్యాభ్యాసము కొంతు చేయవలసివచ్చినందున మచిలీపట్నమునకు బంపబడిరి. అప్పుడు నోబిలు పాఠశాలలో నిగ్గివును నిండియున్న పాఠశాలమును జరుపుచుండ పదిమూసములు గడచెను. ఈదినన్ని వాని కుశాగ్రముదియు సర్వ స్రవన పాఠశాలాధ్యక్షులగు నోబిలు దొరగారి మనస్సునకు కడుపంతుప మొనర్చుటచే నీపిల్లవానిని దొరగారు తన గృహమున కప్పడవ్వకు గొంపోయి చిన్న ప్రశ్నకములనిచ్చియు ఘోషముల నొసంగియు కడుగౌరవముతో నాడరించుచు వచ్చిరి. ఆదినములలో గొండువిద్యాధ్యులు క్రైస్తవమతాలంబనము చేయుచుండుట తలపించెను. ఈ యాదంతములన్నియు క్రమక్రమమున వారి మాతృపితరుల యెడలవచ్చినవి. వెంటనే తల్లిగారు మచిలీపట్నమునకు వచ్చి యాచిన్నవానిని ఆకస్మికముగా సుగ్రామమునకుమరల్చుకొనిపోయెను. కాని యంతటితో నీ పిల్లవాని విద్యాభ్యాసము యంతమాత్రమును తగ్గలేదు. ఆ యూరనున్న వీరి మేనత్తకుమారుడగు ఉప్పులూరి కనకరాజుగారి సహాయమున కొన్ని యాంధ్ర గ్రంథములును, చండన్నున బలిచి కవితారచనయందు నేర్పరచిరి. జ్యోతిశ్శాస్త్ర సాంప్రదాయములను బాలవరకు గ్రహించిరి. 12 వ యేట సోమలింగేశ్వరశతకమును ప్రాథమికముగా వ్రాసిరి. అష్టావధానము, వ్యస్తాక్షరి, శతఘంటాకవనము భారతముగ నొసర్చు గౌరవ ముచ్చివడి.

అంతట గీర్వాణభాషాభ్యసన కతూహలము పొందిన ము నెంతయు గలగించుటచే తలిదండ్రుల యొడక లేకుండ నొక నాటిరేయి నూరుబడిచి జమించారి పాఠానము నుపదేశమును జూపిరి. అప్పటిపంపాన విద్వాంసులగు శ్రీమదాచార్యకామాధిపాషి వెంకటాచార్యులగారు ఈ పిల్లవాని విద్యాబుద్ధిలను బ్రశంబించి "పదిరెండేడుల యీడునం గలత జ్యోత్సంజ్యోచ్చి వ్యస్తాక్షరి" యను బహుమతి నాకువుచ్చి జరిపి వీరి ననేకభంగుల గౌరవించి కొన్నిమాసము లచ్చలనిల్పిరి. తండ్రి సహవాసమునలన గీర్వాణముందు కొంచెము ప్రవేశము గలుగజేసికొనిరి. అంతట స్వస్థలమగు అల్లూరునకు తిరిగిగొంపోబడి యచ్చలరెండు సంవత్సరములుండిరి. ఆంధ్రగీర్వాణజ్ఞానము క్రమక్రమముగ వికసించెను. సామ్రాజీవీలసన నును యాత్రగానము రచించిరి. ఇందలి కవిత్వము మిగుల లావణ్యమును ప్రాథమమునై యొప్పె. ఇప్పుడు వీరి వయస్సు 14 వత్సరములు. ఆదినములలో అల్లూరు సంస్థానాధిపత్యులగు రాజా నాగన్న నాయుడుగారు నవరాత్రి తృవములు కడు వైభవముతో నొసర్చుచు పండితసంభావనానుభవములచే విద్యలను బోషించుచుండిరి. తనవృత్తాత్మన సందర్శన కతూహలముచే నీ బాలకవి వైభవభరిత సంస్థానమున కేగి యాస్థాన పండితేశ్వరముడియగు శ్రీమంతుకుమర్తి నరసింహ శాస్త్రిగారిచే నొసంగబడిన సమస్త నొకదాని నవలీల బూరించి యా పండితుని మనము నెంతయు సంతసించజేసెను. అందరితోపాటు ఈ చిన్నవాడును బరిక్షింపబడి యాగ్రహారమున బడసెను. ఈ యేటనే వీరు తమ పెద్దమేనమామ పుత్రికయగు బానకిని శర్మిగా గైకొని వివాహము నొందిరి. పిమ్మట నాలుగైదు సంవత్సరములు స్వగ్రామముననే నిలచి స్వయంకృషిచే ఆంధ్ర గీర్వాణ గ్రంథముల సాధించి విజ్ఞానమును గాంచిరి. కొన్ని గ్రంథములనుగూడ రచించిరి. తన స్వ సేవాత్రయ, కుకరంభా సంవాదము, కృష్ణార్జున సంకరము, సారసంగ్రహ గణితము, వానిలో చేరినవ.

మరల 18 వ యేట నిండియున్న నెవ్వరెవం గ కుండు

నొక స్నేహితుని వెంట దోడ్కొని "గీర్వాణ విద్యాపితమని నుతికెక్కిన ఆ గీరి పల్లికి బోయియుచుండ పండితసహాయమున గొన్ని సాహిత్య గ్రంథములను, సిద్ధాంతకాముని గొంత నరకును జదివీరి. పిమ్మట గొంతకాలమునకు స్వగ్రామమువేరి నుభయగ గాలముగడపిరి. మువ్వకు మునుపుబుట్టిరి అంత గొందరు స్నేహితులవలన బ్రోత్సహించబడి తాలూకాపట్టణమును గుడివాడకుబోయి యాచరి పాఠశాలలో ప్రధానాంధ్రోపాధ్యాయులగ వేరి యాంగ్లేయవిద్యాభ్యాసముజేసి రెండేండ్లలో మెట్రిక్యులేషన్ కౌతురగరికి దగిన జ్ఞానమును సంపాదించిరి. ఇది యంతయు స్వయంకృషియే. చెన్నపురియందు ఆంధ్రులలో నున్నదిగాంచిన శ్రీ రెంటాల వెంకటసుబ్బారావు పంతులుగారు వీరియాంతరంగిక కిష్టులలో ప్రథములు.

గుడివాడ పాఠశాలలో వీరు కనుపరచిన బోధనాప్రజ్ఞ కడుప్రశంసనీయమని తోడుటచే తత్సహితగ్రామము లగు కాతరము, దోకిపరగ్రామము వాస్తవ్యులలో బ్రముఖులగు గొందరు కన్యవారు వీరికి వారి గ్రామములకు రప్పించి పాఠశాలలను స్థాపించి యనేకులు బాలరస విద్యార్థులుగ వేర్పరి. ఆంధ్ర గీర్వాణాంధ్యములు మూడుభావలయందు విద్యను గలభుచుండిరి. గవర్న మెంటు వారు మొదటి సంవత్సరమును 100 రెండవ సంవత్సరమును 1000 గ్రాంటుపంగిరి. సంవత్సరంపాఖ్యాన మను కావ్యమును, లక్షణావిలాస మను యాత్రగానమును ఈదినములలో రచించిరి. తెలుగుభాషలో, నెకండు గ్రేడు ప్రిడరు పరీక్షకు గావలసిన గ్రంథములను జదివించి యుండు తీర్పులేరి. అంతట వీరు న్యాయవాదిగ మచిలీపట్నము పోవలసివచ్చెను. అప్పు డాగ్రామనివాసులు వీరియెడల జూపిన విశ్వాసమును గౌరవమును అసమానములు. వెండిపూలచే బాదములను బంగారుపూలచే శిరమును బూజించి సామ్రాజనముసాగరము లొనర్చి పల్లకిలో నెక్కించి ఇరుపార్వములను జ్యోతులను వెలిగించి తమభుజములపై నల్లకినిమోసికొని పీఠుల నూరేగించిరి.

వీరు దోకిపరగలోనున్న కాలముందు జరిగినయొక విషయముమాత్ర మొసందర్శమున నుదహరించవలసియున్నది. దానివలన వీరి పట్టుదలయు, బకీరకారబుద్ధియు, విద్యాభిమానమును వెల్లడియగుచున్నవి. నూరి సీతారామశాస్త్రియను నొక పిన్నవయసుగల వైయాకరణి ధనాధియు వీరికడకువచ్చెను. ఆశాస్త్రి నాయూరనే నిలిపి తాను ఆయనకు అన్నవస్త్రములిచ్చి ఆంగ్లేయభాషను గొంతవరకు గలపెను. మరియు తెలుగు ప్రిడరీకి గావలసిన గ్రంథములను బలిపించెను. పిమ్మట రెండుసంవత్సరములు ఆశాస్త్రి కృషిజేసి ప్రిడరయ గుంటూరుజిల్లా కారెంపూడిలో న్యాయవాదిగనుండి ధనమార్పించి నుభుజీవియయ్యెను. ఆశాస్త్రిగారియొద్ద వీరు సిద్ధాంతకాముని, శబ్దేందు శేఖరము మొదలగు గ్రంథములను జనువుచువచ్చిరి. బందరులో న్యాయవాదిగనున్న కాలమున వీరివయస్సు ముప్పదిరెండు ఆరుగరు మునుపును నొక కుమార్తెయు గల్గిరి.

వీరి యూహలను ఆదేశములను కాలానుసారముగ మార్చుకొందుచు వచ్చెను. సంఘసంస్కరణ విషయములో వీరు చాలకృషిచేసిరి. 1880 సంవత్సరములో "కల్పవల్లి" యను నొక పత్రికను బ్రకటింపుచు విభవానివామము, నాకాయానము మొదలగు విషయములను జర్పించుచు ననేక యువశ్యాసములొసంగిరి. అంతట మునబుట్టు ప్రిడరీతో వీరికి దినివీరి రక ల్లాకోర్టులో న్యాయవాదిగ నుండవలె నను గుతూహలము బలమైనది. వెంటనే యింగ్లీషు జనరల్ బెక్ స్టుపరీక్షలో గృహకాలే పిమ్మట సివిల్ హాయింగ్, క్రిమినల్ హాయింగ్ పరీక్షలలోగూడ విజయసాందిరి ఇదియే జిల్లాకోర్టు ఎక్సలెన్సు గావలసిన పరీక్షలు పట్టాను పొందుటకు సిద్ధముగనున్న పయమున దొరతనము వారు మరెయొక కాసనమును బ్రకటించిరి. అదువలని మూడుపరీక్షలు పూర్తైనను, "ఘనైక్ష్మి" యను న్యాయపరీక్షనుగూడ సాధించినగాని జిల్లాకోర్టున కథకారముగలగదు. కావున నీ శాస్త్రపరీక్షకు కృషిచేయవలసివచ్చెను. దీనికి కర్ణయంపబడిన గ్రంథములు సంఖ్యకెక్కుదును, కఠినములునైయుండెను. 1893 సంవత్సరములో దీనినిగూడ సాధించిరి. అప్పటికి వీరిపుత్రు లార్డులను పాఠశాలలో జనువుచున్నార.

వీరు ఘనైక్ష్మి ప్రిడరుపరీక్షకు మిక్కిలి పట్టుదలతో గృహిజేయుచున్న సమయమున వీరి సామర్థ్యమును బరిక్షింపగోరి స్నేహితుడొకడు వచ్చి "మిత్రమా! నీవు ఆంధ్రగీర్వాణముల పరిశ్రమనది కొన్నియేండ్లయినది. ఇప్పుడు ఆంగ్లేయ గ్రంథపఠనము ఉద్యోగ కార్యనిర్వహణమును నీకవశ్యకర్తవ్యములైయున్నవి. ఇట్టి సందర్భమున వెనుకటి నీ ప్రజ్ఞను బరిక్షింపవచ్చితి. నాసారాసమును మన్నింపుము. నాకొరక దీర్చుము. ఏమన "అపూర్వమైన నూతనకథ నొకదాని గల్పించి యభివర్ణనముల నుండరమై పట్టపరీక్షకు జకువు విద్యార్థులకు బరసీయమై యొప్పుదానిని గద్యమున నేడునాళ్లలో నలనది పుటలలో ముగించుడు". మిత్రుని వచనములకింతుకయించించి వల్లెయని యుత్తర మొసంగెను.

"కం! ధరణిని లేనిది యెప్పుడె
వ్యరివలనను వినని దఖిల
దరమగు చరితము గద్యము
న రచించవె నేడునాళ్ల
అట్లే యేడవనాటికి గ్రంథమును బూర్తిచేసి మిత్రుని కొసంగిరి.

1884 వ సంవత్సరములో జిల్లాకోర్టు పట్టాను పొంది ఏలూరు సబార్డినేటు కోర్టులో పండ్రిండు వత్సరములు ఆచిచ్చిన్నముగ నుద్యోగమును నిర్వహించిరి. అప్పటి న్యాయవాదులలో గొప్ప ఖ్యాతిపొంది చాల ధనమార్పించిరి. కాని యాథనమునంతయు ధర్మకార్యములయందే వినియోగపరచిరి. చాల వరకు వారుచేసిన దానములు గుప్తములు. సంగీతముందు వీరికి మిగుల యభిరుచి. వీరిపోషణలో గానపాఠశాలయొకటి యుండెను. డేటియాటిక్ మిడిల్ స్కూలు ఏలూరులో వీరిచే స్థాపింపబడి బోషింపబడియె సామాన్యముగ పకలశాస్త్రములయందును వీరికి బ్రవేశముగలదు. సంగీతముందును ఆభినయముందును వీరు వ్రాసిన గ్రంథములు చాలగలవు. గాయకులతో కులు వీరివలన సన్మానముల బడసిరి. జ్యోతిషముందు వీరికిగల జ్ఞానము అసాధారణమని యీక్రిందివిషయములనుబట్టి గ్రహించవచ్చును. 1901 సంలిలో శ్రావణమాసమధికమా అనాథమాస మధికమాయన చర్మ రాజమహేంద్రవరములో జరిగెను. దీనిని బరిమర్చించుటకు మువ్వకు తీర్మానకర్త లేర్పడిరి. అందులో శ్రీరామ పండితులొకరు తుదకు వీరివాదనయే సిద్ధాంతికరింపబడియె. తర్కశాస్త్రముందు న్యాయబోధయను గ్రంథమును వ్రాసిరి.

వైశ్య ధర్మములను చర్చించి ఇప్పటివైశ్యులు శివబాలని యు నేడో కకర్మల కర్మలనియు సిద్ధాంతపరచి యనేక యువశ్యాసములనిచ్చి టుడకు "వైశ్యధర్మదీపిక" యను గ్రంథమును వ్రాసిరి పండితి సన్మానముందు వీరికి ఉత్సాహమధికము. తిరుపతి శేకేశ్వర కవులు మొదలగు మహానీయులు గొందరు వీరివలన గొప్ప సన్మానములను బొందిరి.

సంఘసంస్కరణ, మతాచారములు, ధర్మములు, లౌకిక నీతులు మొదలగు విషయములనుగూర్చి అనేక గ్రంథములను వ్రాసిరి. పత్రికలు ప్రకటించిరి ఉపశ్యాసములిచ్చిరి. 1 ఆచార నిరక్షి 2 దురాచార విశాదభింజని 3 పతతి సంస్కర యాత్మిత్వోపశ్యాసము, 4 విగ్రహారాధన 5 వైశ్యధర్మదీపిక 6 నాకాయానము 7 పాశ్చాత్య విద్యాప్రశంస 8 త్రిమరములు 9 పునర్నివాస విచారణ 10 నమస్కారవిధి 11 శ్రావణశివయిచ్చేన 12 ఆంధ్రపీఠి 13 ఆభినయ దర్శనము 14 కృతులు 15 స్వరజతులు 16 పదములు 17 బాసకీపరిణయ నాటకము 18 మనోఃక్లి విలాసనాటకము 19 అచ్చ తెలుగు అభిజాన కాకుంఠల 20 రత్నావళి 21 మాలవికాగ్నిమిత్రము 22 మద్రాక్షనము 23 మాలతీ మాధవీయము 24 ఉత్తర రామచరిత్ర 25 మహావీరచరిత్ర 26 కురంగ గోరీశంకర 27 మంజురీ మధుకరీయము 28 సంగీతి రసపరింగిణి యను బుద్ధనాటకము 29 తర్కశాముడియను న్యాయబోధి 30 అభినవ గద్య ప్రబంధము 31 సామ్రాజీవిలాసము 32 లక్షణావిలాసము 33 ఆంధ్ర దేవభాగవతము మొదలగు గ్రంథములను రచించి. వీరికుమార్తెలలో నిరువురు వైశ్యావకీశ్యము వచ్చుటచే తిరు యుద్యోగభారమును పుత్రులవైమోపి వీరువలికి దోలగి.

వీరిసంతానములో గడగొట్టుగు శ్రీమతి కాంచాంబ 1899 వ సంవత్సరములో మృతినొందుటచే మనమింతుక కలగి వీరికి ప్రాపంచిక నుభయములందు విముఖ్య మేర్పడెను. కారణాంబ ఆంధ్ర గీర్వాణముల యందును సంగీతముందును, విశావాద్యమందును ఎవరురాలె. ఈమెచే రచించబడిన నాగ్నజీవీపరిణయము మొదలగు గ్రంథములు కొన్నిగలవు. శ్రీరామపండితులు ఆన 1903 సంలి మార్చి నెలలో దేవభాగవత తాంధ్రీకరణమును పుకమించి యెదుమాసములలో బూర్తిచేసి యారవమాసమున పుద్గ్రహిని లిఖించి ముద్రణ కొసంగిరి.

పిమ్మట స్వస్థలమగు అల్లూరునకు బోయి సోమేశ్వర స్వామికి ఆలయమును గట్టించిరి. తరువాత కొలకొలము ఉత్తర పర్వతలయందును, నైజాము రాష్ట్రముందును పర్యటన మొనర్చి యనేక విషయములనుగూర్చి యువశ్యాసముల నిచ్చి 1908 సంవత్సరము మేసెలలో యేలూరులో కాలధర్మము నొంది దివికేగిరి.

శ్రీభగవద్గీత

శ్రీ బెల్లంకొండ రామారాయకృత భాష్యరక్త ప్రకాశ న్యాఖ్యానిలీల కాంకరభాష్యము గలది.

(సంస్కృతము)

అత్యుత్కృష్టమయిన గ్రంథము.

ప్రథమవట్కము (1-6 అధ్యాయములు) రు 2-0-0

ద్వితీయవట్కము (7-12 అధ్యాయములు) రు 2-0-0

తృతీయవట్కము అచ్చగమన్నది.

ఆంధ్రగ్రంథమాల,

7, తింబిరెటిపల్లి, మద్రాసు.

విద్యలో ఆహింస

ఒకవిలేఖరి గాంధీమహాత్మునకు వ్రాసిన లేఖ

“సెప్టెంబరు 6 వ తేదీన జరిగిన ఎంపయిండియా పత్రికలో విద్యలో ఆహింస అను విషయముగూర్చి మీరు వ్రాసిన వ్యాసమును నేను చదివితిని. న్యూమెనుగారు వ్రాసిన “విశ్వవిద్యాలయశయము” అను గ్రంథమునందు ముజును (జంటిలుమెన్ అనుకల్పమున కారడు చేసిన నిర్వచనము మీ వ్యాసమును చదువగానే నాకు స్పష్టము వచ్చినది. మీరును న్యూమెనుగారును చాల విషయములలో యేక భవించుచుండరని నేనిదివరకే గ్రహించియుంటిని. విద్యలో ఆహింస యని మీరు తెలిపిన విషయమునే న్యూమెనుగారు మరియొక రూపమున తెలిపెను గాని భావములో నెట్టి భేదము నులేదు. హింసావిరోధములకు పరిసితులలో నే గాని న్యూమెనుగారు నూచించినట్టి ముజును యేర్పడజాలదు. “ఎవరికిని యెన్నయును యెట్టిబాధయును (కారకముగ గాని మానసిక ముగగాని) కలిగించనివాడే ముజును” అని న్యూమెనుగారు నిరూపించిరి. ఈభావము చాల శాశ్వతముగాను నిశలముగాను కూడనున్నది. తనసమీపమున నున్నవారు స్వేచ్ఛగాను యెట్టి యిబ్బందియును చేందకుండను తమపనులను సాగించుటకు అభ్యంతరములుగా నున్న వానిని తొలగించుటయే ముజునులకు ముఖ్య కర్తవ్యమైయుండును. ముజును తానే ముందుగా కార్యారంభమునకు గడంగడు. గాని యితరులు ప్రారంభించిన యుద్ధము ములకు మాత్రము చేయుత నొసగుచుండును. వడక కుర్చీ లేక పోయినను విక్రాంతిజయములకును నిష్కర్ష లేకపోయినను జంతువు వృక్షమును బడయుటకును ప్రకృతి యేర్పాటు చేసియుండినను గూడ అలసటను తొలగించుట యందు వడక కుర్చీయును చలించు బావులును నిష్కర్షయే టుల తమ నిధిని సేరవేర్చుచుండునో ముజునుగూడ నటులే ఇతరులకు సౌఖ్యమును సదుపాయమును కలుగజేయుటకు నిరంతరమును ప్రయత్నించుచుండును. తనకెవరితో సంబంధము లేని సింహునో అట్టివారి మనసులకు లేకమైన నొప్పి కలిగింపకుండుటకే ముజును దీక్షబూనియుండును. భావసంఘర్షణము, అభిప్రాయభేదము, అనుమానము, విచారము, ఆగ్రహము, స్వేచ్ఛాని లోభము మున్నగు నవి తనకు టుంబుము కారికిని యితరులకును గూడకలుగకుండ చేయుటయందే ముజును నిమగ్నుడై యుండును. ఎల్ల వాడును సంపూర్ణ స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యములను కలిగియుండువలె ననియే అతడు కోరుచుండును. తనకు శరీరయులగువారి నందరిని ఆతడెల్లప్పుడును కనిపెట్టి చూచుచుండును. జంతుగలవారి కట్ల సాధువుగానుండును. ఎవరోగియుండువారికట్ల వినయము యుండును పిడివారులపట్ల చూపుదుగ నుండును. తానెవరితో మాటలాడుచున్నదియు నతడు భావకమునకు తెచ్చుకొన గలిగియుండును. అతడు . అప్రస్తుత ప్రసంగములను చేయడు. ఆగ్రహము కలిగించునట్టి మాటలవాడడు. తాను ముందుగా సంభాషణ కుప్రకమింపడు. మితభాషిగా నుండును. ఎన్నడును వినుగుదలను చూపడు. ఇతరులకు తాను మేలుచేసినపుడు తానేమియును చేయలేదనియును తాను చేయవలసినంత సహాయమును చేయలేక పోవిననియును అందువలన తనకే మేలుగుననియును గూడ నతడు భావించుచుండును. అత్యవసరము కలిగినపుడు తప్ప తనవిషయమును తెలుపుకొనడు. తన కార్యములను సమర్థించుటకు ప్రతినీచ యొనర్చడు. చెప్పుదుమాటలను దూషణలను అపనింపలను చేవినీచుకొనడు. తనకు అభ్యంతరమును కలిగించు వారికి గూడ దురుద్దేశముల శాలోపింపడు. ఇతరులు పరికిత వలకులు కలుపులుగానుండినను వాని కనుహలార్థమునే చేసుకొనుచుండును. వివాదలలో నీచ సంకుచితభావములను కల్గింపకుండు. తాను బాగునడుట కవకాశ మొదలనను అది అన్యాయమని తోచినచో అట్టి అవకాశము నతడుపయోగించుకొనడు. వ్యక్తులను గూర్చియు వాదములనుగూర్చియు వివరీత భావములను కలిగియుండడు. తాను నోట నున్నరీతిపజాలని అవాచ్య మాటలనుచూపనైన తెలుపడు. “ఒకడు నేడు మనకు జికోధిగా నుండినను యెన్నటికైన నతడు మనకు మిత్రుడుకాగలడను భావముతో మనము మెలగుచుండవలెను” అని ప్రాచీన మహర్షులుచేసిన బోధననే దూరదృష్టితోను వివేకముతోను ముజునుడు గమనించుచుండును. వివేకసంపన్నుడగునతడు అవమానముల నెదుర్కొనడు. నిరంతరపత్కార్య నిరతుడగునతడు అవకారములను వెంటనే మరచిపోవుచుండునుగాని కార్యమును

సహించియుండును. ఓమి, కాంతి, త్యాగము, వైరాగ్యము మున్నగువానిని కలిగియుండును. బాధ విధిక్యతము భావము తోనే దాని ననుభవించుచుండును. బంధువియోగము కూడ నీయటై నది కాదను నన్యుకముతోనే దానికి సహించుచుండును. “జాతివ్యవరణం గృహం” అను విశ్వాసమువలన మరణమునకు తలదీల్చుకుండును. ఎవరితోనైన చర్చింపవలసినవచ్చినపుడు విద్యలో అసహాయముగా నుండినను తుయుక్తు లలో అధికముగా నున్నవారికితల కట్ట నవజ్జత నొనరించుచుండునటులు ముజును దీక్షరుల కన్వజ్జత నొనరించుడు. అట్టియొకపక్షములకుతర్కములను కావించుచుండును. నూటిగాపోటుపోడునక చాటు మాటుపోటులను పొడచుచుండును. అన్యవిషయములందు శక్తి నంతకు స్పృశేయుచుండరు. ప్రతిపక్షినిగూర్చి సరిగా గ్రహింపజాలక సమస్యను మరింతకష్టపరచుక చేయుదురు. ముజును అభిప్రాయము సరియైనను కాకపోయినను ఆతడితరల కన్యాయము జేయజాలడు. అతనివాదము వట్టిప్రమాదముగానుండినను స్వప్రమాదముగానుండును. నిరారణముగనుండినను విశ్రమముగానుండును.” అని యీవిలేఖరి వ్రాసెను. (ఎంపయిండియా, 4-10-28)

పరిశ్రమవిద్య

చేతిపనులు శేషకృష్ణవాటికి ఆర్టిస్టు, ఫోటోగ్రాఫర్ ప్రొఫెసర్ ట్రైగలర్ ఆవరేజర్ నకు ఎక్. గోపాల్ శాయనిచే సమర్థవంబున బట్టి వ్రాసిన గ్రంథములు. యందు ప్రతిములు పనుల కుకయోగించు రీతిని యుండుటచే నితరుల సహాయము లేక శేర్వశయ్యను.

భాషాగ్రహారంభము 1 భాగము:—ఇందు ఫోటో జాతీయులవిధము, డెమిపింగు రీతినింగు కడకు లున్నవి. నెల 8 ఆటాలు. డిటో 2 వ భాగము 1 న భాగమున ఆభ్యాసములకు కలిగియు లని విడిచిన ప్రొమెడె ఎకలార్జి, స్టాటిస్టిక్స్, వివిక్ర ఫోటోలు, చేతినిడ్డలపై ఫోటోలెక్చరులు, కంటికి కనబడక యుండి కావలసిన కనబడునటుల జేయు వివిధతంత్రము లున్నవి. నెల 8 ఆటాలు.

విద్యార్థులు 1 వ భాగం:—లోహముల చేయుట, ముద్రాక్షర సిరాలు, వ్రాతసిరాలు, పట్టులు, సెంట్లు, రబ్బరు స్టాంపులు, ఎలక్ట్రిక్ బ్యాటరీలు, బెల్, ఎలెక్ట్రోమెట్రు, లైటు, గిల్లు, ఎచ్చింగ్, కొత్తవస్త్రములు, అగ్నిపుల్లలు, మనమే చేసికొన శేర్వము. నెల 8 ఆ. డిటో రెండవభాగం:—ఫోటోలకు కావలసిన సామానులు, ఎలెక్ట్రిక్ కనెక్షనులు, క్రురీపెట్టెలు, రకం వారిపట్టులు, వివిధమైనసెంట్లు, సిరాలు, పన్నీరు, ఆత్మక, వార్మి ఘులు, లైండింగుపనులు, ఇంకా అనేకవిధములైన పనులు గలవు. నెల 8 ఆటాలు.

చిరునామ ఎక్. గోపాల్ అందు కంపెని, 18. రామానజయ్యకు పిడి, సాహుకారుపేట, మదరాసు.

ప్రాధేసరు శంకరరావుగారి కార్టెకార్పు గ్రాండు సర్కసు రాజమండ్రిలో 13-10-28 తేది

ప్రారంభించి 9 దినములవరకు ప్రదర్శించురు సింహములు, పెద్దపులులు, ఏనుగులు, ఎలుగుబంటులు, వశువులు మున్నగు నాటి అద్భుతపనులు చూడతగినవి.

బి. వి. వి. నాయుడు, జనరలు మేనేజరు

కే ద రి న్

గ్రంథకర్త:—శరణు రామస్వామి చౌదరి రామప్రసాద్ గారు వ్రాసిన హిందీగ్రంథమున కనువాదము లోకప్రసిద్ధమును విశిష్టమార్త చరిత్రము. అందును చదువరని. శుభకృత్య లిఖిత వ్రాయబడినది. ఈన్నవ లక్ష్యగారాంధ్రానారి అమూల్యమును పీఠిక గలదు. ధర 0-4-0. ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, మదరాసు.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1928 నం|| అక్టోబరు 11-వ తేదీ గురువారము

1. ధాన్యములు			
బియ్యముబస్తాలు			
కునుమ తెనాలిని ,, ప 42 కలవి	కు 18 0 0	కు 18 8 0	
నెల్లూరిని ,, డిటో	,, 14 0 0	కు 14 8 0	
ధిల్లి ,, డిటో	,, 15 8 0	కు 17 8 0	
రానులు ర. 16 1/2 బస్తా 1-కి	,, 11 0 0	కు 12 0 0	
నవ్వులు ,,	,, 20 0 0	కు 28 0 0	
2. ధాన్యముపప్పులు			
కందులు బస్తా 1-కి ర 205	,, 15 0 0	కు 16 0 0	
సెనగలు ,, డిటో	,, 18 4 0	కు 14 2 0	
పెసలు ,, డిటో	,, 14 0 0	కు 16 8 0	
మినుములు ,, డిటో	,, 14 8 0	కు 16 0 0	
ఉలము ,, ర 195	,, 10 0 0	కు 11 0 0	
3. నూనెపప్పులు			
నవ్వులనూనె బా 1-కి	,, 145 0 0	కు 150 0 0	
నెయ్యి మ 1-కి	,, 14 0 0	కు 21 0 0	
మిషన్ వేరు సెనగవత్తు బా 1-కి	,, 55 0 0	కు 56 0 0	
చేతికోట్టిన ,,	,, 45 0 0	కు 50 0 0	
వేరు సెనగనూనె గానుగ బా 1-కి ర 117 మిషన్ నూనె 115			
అమడము బా 1-కి	102 0 0	కు 105 0 0	
4. చిల్లరపప్పులు			
చాయపగురు బా 1-కి	110 0 0	కు 112 0 0	
కురవగురు ,,	75 0 0	కు 88 0 0	
మిషన్ కాయలు (గుంటూరు) బా 1-కి	70 0 0	కు 77 0 0	
దనియాల ,, బా 1-కి	84 0 0	కు 88 0 0	
గుంటూరు పాయకట్టు నీలిమందు మునుగు 1-కి ర 40, 45			
కాళవాస్తీపాయకట్టు ,,	,, 50, 55		
బెల్లము బా 1-కి	కు 28 0 0	కు 49 0 0	
అస్కాచక్కర బస్తా 1-కి	,, 26 8 0	కు 28 12 0	
చింతవండు బా 1-కి	,, 28 0 0	కు 60 0 0	
5. ఇనుము			
పట్టారకం బా 1-కి	,, 81 0 0	కు 88 0 0	
చదరం ,,	,, 29 0 0	కు 31 0 0	
రవుండు ,,	,, 25 0 0	కు 31 0 0	
6. నూలు			
నం 20 బెన్ని సింహం యాటి	కు 8 2 0		
నం 6 ,, కట్టారి	,, 5 8 0		
నం 24 ,, లాకి	,, 6 0 0		
నం 20 1/2 రెట్టెస్త్రీలు	,, 7 7 0		
నం 40 జమ్మగు 10 పా	,, 12 8 0		
నం 44 సాంజో	,, 6 2 6		
నం 40 రాణి	,, 10 12 0		
నం 4 బెన్నిమనీడు	,, 4 12 0		
7. దూది			
బోండావెన్ను బాదవ 1-కి	కు 856 0 0		
8. లోహములు			
కండి 100 కులం 1-కి	కు 61 6 0	కు 62 0 0	
బంగారుకులం 1-కి	,, 21 0 0	కు 21 2 0	
సవరణ 1-కి	13 7 8		
ఇత్తడి బా 1-కి	,, 225 0 0	కు 280 0 0	
రాగి బా 1-కి	,, 278 0 0	కు 275 0 0	
9. రంగులు			
అతిమేలు స్వీట్లరలాండు అలిజరయిన్ సింహం			
నీసా 1-డిగ్రీలు 200 కి కు 58 0 0			
,, నీలిరవ 1 రతి	1 10 6		
,, 14 రతులు	1 10 0		
,, 28 రతులు	1 8 0		
,, 56 రతులు	1 8 6		
,, 1 అందర	1 8 0		
శేర్మటు సాన్లుసాగ్ బోలెట్ అనగా (బుల్లి-రెడ్డు)	8 4 0		
కాంగో 8 టి	1 0 0		
పసు 4 టి	1 2 0		

కృష్ణా జిల్లా అఖిలపక్ష సమావేశము

విజయవాడ పురపరిషత్ గూడుట

ప్రతిష్ఠా శ్రీనివాసయ్యంగారికి చిత్తవిభ్రమము
కలుగజేసినది

విజయవాడ, అక్టోబరు 9:—కృష్ణా జిల్లా అఖిలపక్ష సమావేశం విజయవాడయందు జరిగింది. శ్రీమతి డాక్టర్ ఆరి తెనాలిగారు అధ్యక్షతవహించిరి. తాలూకాలన్నిటి నుండి యు ప్రతినిధులు విచ్చేసిరి. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు నెహ్రూ నివేదికను ప్రకటించుచు, భారతదేశోద్యమము శ్రీమతి ఆరి తెనాలిగారి చేతులకు ప్రసాదించిరి. ముఖ్య ప్రతినిధులైన శ్రీమత్ శ్రీనివాస అయ్యంగారికి చిత్తవిభ్రమము కలిగినదని తెలిపిరి.

అధ్యక్షుల కోపనాటకము

అధ్యక్షులగు శ్రీమతి ఆరి తెనాలిగారి కీర్తిని భావమున నెలబెట్టిరి:—మహాసంగ్రామ సమయమున భారతదేశము చాల కష్టపరిస్థితిలో నుండెను. ఆసమయమున భారతదేశము ప్రమాదముకలుగజేయక కీర్తిమీరిన సాయము చేసెను. కాని అంతయు లీసాయము నశ్యుడే మరచిపోయిరి. ఇప్పుడు భారతదేశ వర్ధిల్లియున్నది. విద్యావీరి, చారిత్రియము దేశములో తాండవింపదున్నది. దేశాన్నిత్యము కొరకు స్వాతంత్ర్యము వసరము. నెహ్రూసంఘము ప్రకటనలను ముగి ప్రచురించు తయారుచేసినది. బ్రహ్మాండమున నీదేశమున నందరకు సమాధానమును దిగులు యసంభవము. నివేదికను రచించుట భారతీయులు చేసిన మహత్కార్యములలో నొకటి. దీనిని ప్రజలకు బోధించుట యవసరము. ఇన్ని పార్టీలు, ఇన్ని వర్తమానములు రాజ్యాంగవిధానమును తయారుచేయవలసి వచ్చినదిగానక నివేదిక అందరకు గరిష్టసామాన్య మనదగును.

తీర్మానము

మద్రాసు అఖిలపక్ష సభవారు చేసిన తీర్మానమునే ఈ సభవారును సహజముగా స్వీకరించిరి.

శ్రీయుతి నరసింహాశ్రమిగారు తీర్మానము నువహించిరి.

శ్రీమత్ లక్ష్మీపతిశాస్త్రిగారు (బందరు) బలవరచిరి చాలమంది తీర్మానముల బలపరచిరి.

తీర్మానముకగ్రీవముగ సంగీకరింపబడెను.

డాక్టర్ బి.సెంటు ప్రచారము

విజయవాడ, అక్టోబరు 9:—ఈనాడు శ్రీమతి డాక్టర్ బి.సెంటు 5 వర్షలలో నువర్ధింపబడినది. తిరిగి నెలైలోకల భారత మహిళామండలి, విజయవాడ, తాలూకా సభలు, పురపాలక సభలు, గ్రంథాలయసభలు, పౌరసభలు, విజయవాడ రాజ్యసభలు సమర్పించిరి.

గాంధీపార్కులో నీపత్రికనున్నటికి జబాబుజెప్పుచు శ్రీమతి బి.సెంటు, తన్ను గౌరవించినందులకు కంఠయుక్తముగా కృతజ్ఞతలు తెలుపుచు, 8,000 పుస్తకాల ప్రజల సభలో నుండిరి. గ్రామ సంఘములను స్థానికపరిపాలనా సంస్థలను అభివృద్ధి పరచినగాని నిజముగా స్వాతంత్ర్యము నిలుకాదని యామె నడిచెను. ఒక దేశీయు లింకొకరిపై సభి కారము చలాయించుట అనర్థదాయకమనియు ఇందువలననే భారతదేశము విద్యుదందు చాలఅధమ స్థితియందున్నదనియు ఆమె చెప్పెను. ఇప్పుడు రాజకీయ చూపినందులకు స్వాతంత్ర్య మిచ్చుట సమంజసమనను. (అ. ప్రె.)

తప్పదునోట సృష్టి

రూ 1,27,000 నోట్లు పట్టువడుట

రంగూన్, అక్టోబరు 9:—ఆగస్టు 17 వ తారీఖు రాత్రి 1, 27,000 రూపాయల విలువగల తప్పదు నోట్లను వాని తయారుచేయు యంత్రములు పట్టుబడెను. ఆ రాత్రి ఒక బండివాడు యెవరో తెలియదని ఒక పెట్టెను తెచ్చి పోలీసువారికిచ్చెను. అప్పుడే పెట్టె ఖానుందు పోలీసు స్టేషన్ వైపు వరుగెత్తుచున్నాడనికూడ అతడు చెప్పెను. పెట్టె తెరువగా దొంగనోట్లు కనబడెను. అరాతీయగా మిల్కసింగ్, బాకెట్, బోతావాసింగ్, కరాసింగ్, జగడబాగ్ సింగ్, బాండిగ్ సాంటిగ్ వట్టువడిరి.

శేను విచారణలో నున్నది.

అ. ప్రె.

స్వయాపానం కేసు విచారణ

కాశీ, అక్టోబరు 8:—భారతదేశము మహామండలికి సంబంధించిన స్వామి దయానంద్ గారిని పొడిచిన స్వయాపానం దుగారికేను సెన్సెస్విచారణకు వంపబడెను. (అ. ప్రె.)

ఆరోగ్యమును
పొంద గోరినవారం
దరు తగు భోజనము
స్వీకరించుటకు
ఎక్కువ ధనవంతు
లుగా నుండ
నవసరములేదు.

క్వేకరు ఓట్లుగిచ్చును చాలవరకు తగ్గింపగలదు. ఆరోగ్యమైన భోజనపదార్థములలో కెల్ల శ్రేష్టమైనది. కుర్రమైన తెల్లని ఓట్లు. బియ్యము, మాంసము మొదలగువాటికంటె ఎక్కువ శక్తిని కలుగ జేయును.

కండరపుష్టిని ఎముకపుష్టిని వృద్ధిచేసి సామర్థ్యమును చేకూరును అలసటను పోగొట్టును. శరీరమునకు ఏ విధమైన హానిచేయదు. సహజ విరోధనకారి క్వేకరు జీవించును. భుజించుటకు కడుదుచ్చమైనది.

నిత్యము క్వేకరు ఓట్లకు భుజింపుడు. మీరును మీ కుటుంబమును దానిలాభమును పొందగలరు.

చేతులలో తాకబడదు.

Quaker Oats

అజ్ఞానమై విశ్వవిద్యాలయవిల్లు

సెలెక్టుకమిటీ నివేదిక

అజ్ఞానమై విశ్వవిద్యాలయవిల్లును గూర్చి యొచ్చుచున్నది నీయమింపబడిన సెలెక్టుకమిటీవారు ఈనెల 4, 5, 6 తేదీలకు సమావేశమై ఆవిల్లునందు అవసరమని తోచిన మార్పులను గానించిరి. అమార్పులలో ముఖ్యమైనవి యీక్రింద సంగ్రహింపబడెను.

1. స్థాపకకు అను ఓట్లలోని శబ్దము స్పష్టముగా నిర్వచించబడియుండలేదు గావున ఆ శబ్దమునకు అర్థము స్పష్టీకరింపబడెను.

2. ఈ విశ్వవిద్యాలయమునందు పరీక్షలు పాఠ్యసంజననాయు దిగ్రీతనపొందినవారును మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమునందు ఆ యా పరీక్షలు పాఠ్యసంజ ఆ యా దిగ్రీలను పంపించినవారిలో తుల్యముగ చూడవలెనను వచనము తీసివేయబడెను. ఏమన దీనివలన మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ స్వాతంత్ర్యమునకు భంగము కలుగును.

3. ఉపాధ్యాయులను రిజిస్ట్రార్లను సెలెక్టు జేయుటకు ఒక బోర్డు నీయమింపబడవలెను. గురుస్తాలు తక్షితములు వైసు ఛాన్సలరుగారిచే నీయమింపబడవలెను.

4. పురుషోట్టల దివానుగారికొక ఎక్కు అఫీషియో సెనేటు సభ్యులకు నుండవలెను. సెనేటునందు ఎన్నుకొనబడవలసిన సభ్యుల సంఖ్య 10 నుండి 12 వరకు పెంచుంపబడెను. ఈ విశ్వవిద్యాలయము మొదటి 10 ఏండ్లలోపున సెనేటు సభ్యులు 12 మందికూడ చిదంబరం మీనాక్షికాలేజి పట్టభద్రుల వలనను మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమున 7 ఏండ్లు ఆను భవము కల పట్టభద్రుల వలనను ఎన్నుకొనబడవలెను.

ఎకడమికు కౌన్సిలుకు ఎన్నుకొనబడవలసిన సభ్యులసంఖ్య 8 నుండి 4 వరకు పెంచుంపబడెను.

చాన్సలరుగారిచే నామినేటు కావలసిన 8 సభ్యులలోను 8 గురు నిమ్నజాతుల ప్రతినిధులుగ నుండవలెను.

5. కాలా 17 వలన సాంఘిక నివేదిక మైన తీర్మానములకు గావించుటకు సెనేటున కధికారము కలదు. కాని ఆ తీర్మానములు సిండికేటువారిని బంధించునట్లుగ నుండవలెను.

ఎకడమికు కౌన్సిలు

6. ఎకడమికు కౌన్సిలునకు ఉపాధ్యాయులవలన ఎన్నుకొనబడు 10 మంది సభ్యులలో 5 గురు ఉపాధ్యాయ వర్గము నుండియు ఎన్నుకొనబడవలెను. ఎకడమికు కౌన్సిలు, సెనేటు సభ్యులవృద్ధి దగ్గరసంబంధమును కలుగజేయుటకు సెనేటువారు 5 గురిని ఎకడమికుసభ్యులకు పంపవలెను.

7. సిండికేటునకు చాన్సలరుగారు నామినేటు చేయవలసిన సభ్యులసంఖ్య 4 నుండి 2 వరకు తగ్గించబడెను.

8. ఆర్థికసంఘము నీయమింపబడినపిదప 10 ఏండ్లకాలము పనిచేయవలెను. ఇందుసభ్యులకు శ్రభుత్వకార్యదర్శులు ఇరువురుకు బదులుగ నొక్కరి యుండవలెను.

9. విశ్వవిద్యాలయపు ప్రావిడెంటుఫండుయొక్క లాభములు ఛాన్సలరు, వైసు ఛాన్సలరు, ప్రొఫెసరులగార్లకు కచ్చితమైన విశ్వవిద్యాలయోద్యోగు లందరికీకూడ చెందునట్లుగ నుండవలెను.

10. ప్రభుత్వము ప్రభుత్వమువారు ఎట్టివరతులులేకుండ వాగ్దత్తమైనధనము నొసగవలెను. ఇదిగాక యింకముందు అట్టి విరాళములను ప్రభుత్వమువారు ఇచ్చునపు డేమైన వరతులు అవసరమగునో గానింపవచ్చును.

పోర్టు ట్రస్టు మాననప్రపు కేసు

కంట్రాక్టురు యిల్లు సోదా చేయబడుట

రంగూన్, అక్టోబరు 9:—రాత్రి పోలీసులు పోర్టు ట్రస్టు కంట్రాక్టురు యిల్లు సోదాచేసి, లెక్క పుస్తకములను పట్టుకొనిపోయిరి. పోర్టు ట్రస్టు మాననప్రపు కేసు సంబంధమున నీట్లు పీరుచేసిన తెలియయన్నది. (అ. ప్రె.)

పశ్చిమోత్తర పరగణా కమిషనరు ఆఫ్ గెనిసానము దర్శించుట

పశ్చిమోత్తర పరగణా కమిషనరు, పరగణాలోని ఆఫ్ గెనిసానము దర్శించగిరి. అంగ్లేయులు భారతదేశమును పరిపాలించి యుండలేన తరువాత, కమిషనరుగారి, గెనెరల్ గారి ఆఫ్ గెనిసానము పెట్టుబడియే ప్రథమము.

ఆఫ్ గెనిసానములో నొక మంత్రివర్గము యేర్పాటుకాలేదు. షేక్ అహమ్మద్ ఖాన్ విఫలుడైనతరువాత రాజా గారింకొకని కోరికరని తెలియయన్నది. (ప్రె. ప్రెస్.)

కందిరీగ కుట్టుటచే నొకడు మరణించుట

కొచ్చిక్, అక్టోబరు 8:—ఒక చెట్టులో లొట్టిదీక్షిగాన కొన్ని విషబావి కందిరీగలు వాసముచేయుచుండెను. కొందరు గొడ్డను కాయవారు ఆ కుట్టును కడలించిరి. అది బ్రహ్మాండమైన ప్రమాదంతో నైకి లేచినది. ఆవారివంట నొక దానముయను పోవుచుండెను. అందులో ఒకకందిరీగ వానినికట్టును. అతనికి చాలభాదకలిగెను. ఏమిచేసిననుపోలేదు. దగ్గరనున్న కాయవారి దాకి తాపావకాలికలుగనేమో యనుకొనెను. కాని లాభము లేకపోయెను. వైద్యులుకూడ ముందునిచ్చిరి. కాని లాభము లేకపోయెను. అభాదవలన నరడు కొంతకాలమునకు పుర్రణించెను. (అ. ప్రెస్)

కృష్ణాజిల్లా సర్వపక్ష సమావేశము

తీర్మానముపై చర్చ

బెజవాడ, అక్టో 9:—సెహమానివేదికను, లక్ష్మీకట్ట గ్రామసంఘంపై సర్వపక్ష సమావేశమునందు ఎల్లరి అంగీకారమును పొందిన నిర్ణయములను దేశములైరు ఆమోదించవలయు ననెడి తీర్మానమును గూర్చి వెంటనేసరిసహకృతిగారు బలపరిచిరి. లక్ష్మీ నిర్ణయములు దేశనాయకులచే ఆమోదించబడిన విధి. అందరు ఒకేతాడుపై నడుచుటచూడ దేశముయొక్క అభ్యుత్థము కాగుగ నున్నదని తెల్లమగుచున్నది. ప్రభుత్వమువారుకూడ దేశముల వికలభావమునకు అచ్చెరువగుచున్నార. నైపును గారు సెహమానివేదికను గూర్చి జ్ఞాపించుచున్నారు. ఇట్టి సందర్భమున మన మెల్లరము వికలభావముగ యున్నట్లున కృష్ణా జిల్లాపై ఆర్యసరము. అసియాఖండ మంతయు అభివృద్ధికి అనేకవిధముల యర్హించుచున్నది. మనముకూడ మేల్కొని పోటుకడుట మన విధియై యున్నది.

సెహమర్తి లక్ష్మీపతికృత్తిగారు, శ్రీరాం అప్పారావు గారు, బొడ్డపాటి శేషగిరిరావుగారు తీర్మానము నామోదించుచు ముట్టడిరి.

బి. శివరావుగారు (మక్రము) కూడ ఆమోదించుచు నుపన్యసించిరి. ప్రభుత్వమువారు లక్ష్మీనిర్ణయములను భగ్నముచేయ యర్హించిరి. కాని ఆ ప్రయత్నము నెరవేరలేదు. లక్ష్మీనిర్ణయములను గూర్చి మనవారు ఇట్టి రాచకీయప్రకారా కను రయాదచేసిరా యని మనము గర్హించవలసియున్నది. ఇట్టి నితిలో కాంగ్రెసువారులు కొందరు స్వాతంత్ర్యదర్శనను నడుపుతూ భేదాభిప్రాయమును పెల్లడించుట సరికలేదు. మనము అందరము కలిసి వనిచేయుట ఆర్యసరమై యున్నది.

బసవరాజు అప్పారావు వంతులుగారు తీర్మానమున కనుకూలముగ ముచ్చటించిరి. కాని శివరావుగారు, బిసెంటు గారు చెప్పిన రెండు అంశములనుగూర్చి తమ యాతేషణను పెల్లడించిరి. పాపలా ఇచ్చినవారు సభ్యులగునండి అట్టి కాంగ్రెసు సంఘములను ఎన్నుకొనబడినవారు మాత్రమే కాంగ్రెసు మహాసభకు ప్రతినిధు లగుటవలన ప్రస్తుత కాంగ్రెసు మహాసభ ఒక రాజకీయకక్షయే యయ్యెననియు, 1915, 1916 సంవత్సరములకు పూర్వము జరుగుచుండిన కాంగ్రెసు మహాసభకు దేశము నందలి అన్ని రాజకీయ కక్షలవారున్న వచ్చుటకు అవకాశ ముండుటచే అప్పటి కాంగ్రెసు మహాసభ ఇప్పటికంటె ప్రాతినిధ్య మెక్కువగలదిగ నుండెనని బిసెంటుగారు నుడిచిరి. ఇట్లు నుటనుగూర్చి అప్పారావుగారు ఆక్షేపించిరి. పూర్వపు మహాసభకు ఎవరు నూరుపాయలు ఖచ్చిపెట్టగలిగితే వాకే ప్రతినిధు లయిరియు, అందువలన అప్పటి కాంగ్రెసు ఇప్పటి కాంగ్రెసుకంటె ఎక్కువగ ప్రాతినిధ్యము కలదని చెప్పట సరికాదనిరి.

స్వాతంత్ర్యము అడిగితే రాదన్న మాటనుకూడ అప్పారావుగారు ఖండించిరి. అడిగినంత మాత్రాన ఏదీయు రాదని సమాధానముగ చెప్పిరి. చేసెడుత్యాగము చూపెడుదైర్యములు మాత్రమే స్వరాజ్యమునగాని, మరేయే సంస్కరణమునగాని తీసుక రాగలవనిరి. అతియెగాని శేషము మాటలతోను, ప్రచారికలతోను, ఏదీయు రాదనిరి. అందువలన స్వతంత్రవాద మును చులకన చేయకూడదనిరి.

అందరు ఏకీభవించుట అనవరము అప్పారావుగా రంగీకరించిరి. తీర్మానము నామోదించిరి.

అంతటితో తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ ఆమోదించబడెను.

దక్షిణాప్రికా 7042

విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమాలలోని 36వ గురుమము

గ్రంథకర్త: దిగవల్లి వేంకటశివరావు బి.ఎ., బి.ఎల్.

ఇది దక్షిణాప్రికా దేశచరిత్ర, భారతీయుల చరిత్ర, గాంధీమహాత్ముని జీవితచరిత్ర, మనోహరమగుకై. 482 పుటలు.

22 ప్రకరణములు. 5 దేశపటములు. 6 బొమ్మలు. 6 అర్థబొమ్మలు. రెండు భాగములు కలిపిన కాలికోరైండు. భారతి హిందూపత్రికలు ప్రకరించినవి. వెల రు. 2-6-0. మాత్రమే.

(విజ్ఞాన చంద్రికా చందాదారులకు, స్త్రీలకు, విద్యార్థులకు మాత్రము వెల రు 2-0-0). పోస్టేజీ ప్రత్యేకము. కొద్ది ప్రతులే యున్నది. వలయువారు.

వలయువారు—దిగవల్లి వేంకట శివరావు

బి. ఏ., బి. యల్. బెజవాడ అని వ్రాయును.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము

కార్యనిర్వాహకసభయొక్క తీర్మానములు
11-10-1928 తేదీన 7 తంబుకెట్టిబిడి, ఆంధ్రప్రదేశ్
కార్యస్థానములో జరిగిన కార్యనిర్వాహకసభ సభ్యులకు
కార్యక్రమము.

హాజరు

1. శ్రీ. వేమవరపు రామదాసువంతులు
2. వెన్నేటి సత్యనారాయణ
3. పి. సి. కుమార వెంటపతిరాజు
4. కందుకూరి వీరరాఘవస్వామి
5. గడ్దె రంగయ్యనాయుడు
6. తెలిదేవర వాసుదేవరావు
7. పి. యల్. నరసింహరాజు
8. గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావు
9. దండు నారాయణరాజు
10. ఆయ్యదేవర కాశ్యపరావుగారు.

ఈసభకు శ్రీ|| వేమవరపు రామదాసువంతులుగారిని అధ్యక్షునిగా నుండుటకు కోరడమైనది.

1. కృష్ణుని గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘమునండి శ్రీ దండు నారాయణరాజుగారు, శ్రీ ఆత్మకూరి గోవిందాచార్యగారు కార్యనిర్వాహకసభమునకు సభ్యులుగా ఎన్నుకొనడమైనది.

2. దేశీయ మహాసభకు ప్రతినిధులు దరఖాస్తులు పంపుకొనుటకు అక్టోబరు 10 నుంచి 31 వరకు ప్రతినిధులు ఆయా జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘములకు వాడరఖాస్తులను పంపుకొనుటకు వ్యవధి ఎక్కువచేయడమైనది.

3 జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీలు గంబం, తూ. కృష్ణా, కడప, అనంతపురం, ఆంధ్రబళ్లారి జిల్లాలలో ఇంకవరకు ఏర్పడ నందువలన, రాష్ట్ర కాంగ్రెసు కమిటీకి సభ్యుల ఎన్నికలు జరిపిన సభ్యుల పేర్లు పంపకపోవుటవలన, ఆయాజిల్లాలలో ఏర్పడిన గ్రామ, ఫిర్యా, తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు కలకత్తా దేశీయ మహాసభకు వెళ్లదలమకొన్నవారు, వారి దెలిగేటు దరఖాస్తులు రాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘ కార్యస్థానము, 7 తంబుకెట్టిబిడి, మదరాసుకు తిన్నగా పంపుకొనుటకు తీర్మానించడమైనది.

4. (1) ఆంధ్రరాష్ట్ర కాన్ఫరెన్సుయొక్క, దానితోపాటు ఆంధ్రరాష్ట్ర సర్వపక్ష మహాసభయొక్క, కర్నూరు జిల్లాలో నవంబరు 16, 17 తేదీలలో జరిపించుటకు కోరడమైనది. (2) ఆంధ్రరాష్ట్ర మహాసభకు హాజరయ్యే ప్రతినిధుల రుసుముతో నంది కర్నూరు జిల్లాలో ఈసంవత్సరము కలరా వగైరాలన్ని ఏర్పడిన కష్టతరస్థితుల ననుసరించి రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము వారికి రావలసిన సగంవంతును కడులుకొనుటకు తీర్మానించడమైనది. (3) (క) ఆంధ్రరాష్ట్ర మహాసభకు అధ్యక్షునిపేర్లు జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘములవారు అక్టోబరు నెలఖరలోగా నంద్యాల ఆహ్వానసంఘ కమిటీ వారికి పంపుటకు తీర్మానించడమైనది. (చ) అక్టోబరు నెలఖరలోగా జిల్లాకాంగ్రెసుకమిటీ వారు పంపే తీర్మానముల ననుసరించి ఆహ్వానసంఘమువారు అధ్యక్షుని నిర్ణయించవచ్చును. ఆహ్వానసంఘమువారికి సంబంధించిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు శ్రీ గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు, నంద్యాలకు పంపవలెను.

5. లోగడ బెజవాడలో ఏర్పడిన నైపుకామికా బహిష్కార ఉపసంఘమువారు వెంటనే సమావేశమై కార్యక్రమమును నిర్ధారణచేసి తీవ్రమైన బహిష్కార ప్రచారమును జరుపవలెనని కోరడమైనది.

6. (1) సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యసిద్ధియే పరమావధియని మదరాసు దేశీయ మహాసభలో చేసిన తీర్మానమును తిరిగి ధ్రువపరచుచు లక్ష్మీలో జరిగిన సర్వపక్షములవారితో ఆమోదించబడిన సెహమా కమిటీవారియొక్క రిపోర్టు ప్రచారికను అంగీకరించుచు దాని తరఫున ఆంధ్రదేశములో ప్రచారము జరుపవలయునని జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘములవారిని కోరడమైనది. (2) అన్ని పక్షములవారిని కాంగ్రెసువారితో యీ విషయమై కలిసి ప్రచారము సల్పుటకు కోరడమైనది. (3) సర్వపక్ష సభవారితో నేర్పాటుచేయబడిన ఉపసంఘమువారు చేసిన కృషికి ఈ సభవారు మిక్కిలి జ్ఞాపించుచున్నారు.

మదరాసు } వే. రామదాసు,
11-10-28 } అధ్యక్షుడు.

యస్. ఆర్. దాసుగారి దేహస్థితి

కలకత్తా, అక్టోబర్ 9—కొన్నిరోజులక్రిందట యిచ్చటికి వచ్చిన యస్. ఆర్. దాసుగారు అనె మేనల్లుని యింటిలో నున్నారు. (అ. వెన్.)

సిస్ట, అక్టోబర్ 9—యస్. ఆర్. దాసుగారు చాల జబ్బుగా నున్నారను వార్త సత్యముకాదు. మార్చి ఆఖరున వారు సిస్టా వదలినప్పుడు కొంచెము నుస్తిగా నున్నట్లుట వాస్తవమే. వైద్యులకడ ఔషధసేవకేయుటకే వారు వెలిరి. మరల వారు అక్టోబరు 20 తారీఖుకు సిస్టా వెళ్లువరని తెలియుచున్నది. (అ. వెన్.)

పునస్సంధానవయోనిర్ణయ విచారణ

ఢిల్లీ, అక్టోబర్ 9:—ఈరోజు పునస్సంధానవయోనిర్ణయ సంఘము ముగ్గురు సభ్యులను విచారించెను.

అజ్ మిర్ ఆర్య సమాజాధ్యక్షుని సాక్ష్యము అజ్ మిర్ ఆర్యసమాజాధ్యక్షునకు సభకాలంలోగారు యిట్లు చెప్పిరి.

వివాహములు కాని వారి విషయమై 18 సంవత్సరముల వయస్సు నిర్ణయించవలెను. 16 సంవత్సరములకు లోగా వివాహములు జరుపువారిని శిక్షించవలెను వివాహములను. రిజిస్టర్ చేయుటకు హిందు. లొక్కొనరు.

కే. సి. రాయు

కే. సి. రాయగారు వ్రాతములకముగా సాక్ష్యమిచ్చిరి. భారతి బాలిక్షేపించుటకుకై చట్టములో యిట్టి మార్పు ఆర్యవసరము. సంఘ సంస్కరణకూడ జరుగవలసినదేకాని ప్రభుత్వమువారు యిట్టివిషయముతో జోక్యము కలుగజేసికొనరాదని శేషియ్యకొనెను. కారదాటిలు ఆమోదించబడునని చైర్యములేడు కనుక నిది తప్పక ఆమోదించబడవలెను. కానసభ యిట్టి చట్టమును చేసినను, స్టేట్ కాన్సిల్ త్రోసివేయుట నిశ్చయము.

నేత్యాగారిసాక్ష్యము

ఢిల్లీ మునిసిపాలిటీ ఆరోగ్యాధికారి 1927-28 తరిపాలనా నివేదికను సంఘముయెదుట పెట్టి ఢిల్లీలో బాప్టానివాహముల వలన జరిగిన ప్రమాదమును చక్కగా వివరించిరి.

వారినివేదిక ప్రకారము సంవత్సరము లోపుగాచచ్చి పోయినవీలులు హిందువులలో 1000 కి 229 మహమ్మదీయులలో 1000 కి 171 క్రైస్తవులలో 1000 కి 11 ఈజిప్టువైడు సంవత్సరముల వనివలన చావులు చాల తగ్గినదిగాని యిట్టిపక్షములను చాలప్రమాదకరముగా నున్నవి. దీనికారణములు 1 బాల్యవివాహము 2 త్వరగా గర్భముధరించి కనబడి నవహాసములు నిండనిదే కాన్పులు 4 ఏలలో హెచ్చుకాన్పులు 5 చేతగాని మంత్రసానులు 6 అనారోగ్యకరములగు తరిగితులు 7 మూఢక్రమము.

రు 500 లు బహుమానములు

చిలుకూరి నారాయణరావు ఎమ్. ఏ., ఎల్.టి. గారు

రచించిన గ్రంథరాజములు

నుప్రసిద్ధగ్రంథకర్త. శాశ్వతములయిన గ్రంథములు

1 కురానుమరీపు-రు 4 లు, 2. అశోక చక్రవర్తి

ధర్మశాననములు రు 2 లు, 3. ఉపనిషత్తులు (ఈశ, కేన, కఠ, ఐతరేయ) చక్కనితెలుగుపద్యములు రు 0-6-0 లు, 4. ప్రాచీన హైందవ ప్రజా

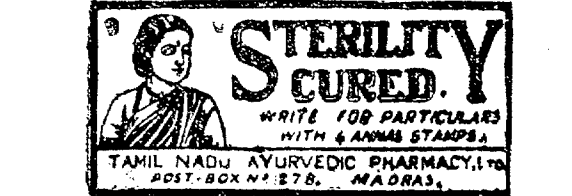
స్వామికప్రభుత్వము రు 0-12-0 లు, 5. సంస్కృత లోకోక్తులు రు 1-0-0 లు.

800 పెట్టుమాత్రము మిగిలియున్నవి. కయి రి గ్రంథములను పెట్టుగా కొనువారికి కొన్ని పదుపాయములు కల్పించినాము. వీటిలో 50 పెట్టు బహుమానము లక్ష్మీకలేని కారి కుంచినాము. వీరికి పెట్టు రు 6 లు మాత్రము. తక్కినవాటిలో 125 గ్రంథాలయములకును, 125 ప్రత్యేక వ్యక్తులకును పార్సెల్స్ కట్టి వేరవేరే ఉంచినాము. మొదటి 125 లో 25 లోను, రెండో 125 లో 25 లోను వదిలూపాయల నోట్లు ఉంచినాము. ఏపార్సెలులో నోట్లు ఉన్నదో తెలియదు. ఆర్డరిచ్చువారి అదృష్టము. బహుమానము కావలసినవారికి ది స్టాంపులేదు. రు 8-2-0 లు ఖరీది యిచ్చుకొనవలెను. అందరికిని పోస్టేజీ ప్రత్యేకము. బహుమానము కావలసినదీ, అక్సరలేనిదీ వ్రాయవలెను. ఇందువల్ల పచ్చేధనమును పెట్టి తినుగలో ధర్మకాస్త్రములను ప్రకటించుము. ఈ గ్రంథములను తిరిగి అచ్చువేయవలయుతోలేదు. త్వరపడుడు. తరుణము మించినతరువారే నొచ్చుకొంటే లాభములేదు.

ప్రపంచ మత గ్రంథమాల

కార్యస్థానము,

రాజమహేంద్రవరము.

ప్రకటన

ఆంధ్రపత్రిక - భారతి

నిజాంరాష్ట్రము నందలి ఆంధ్రజిల్లాలలో నుండువారికి పి. పి. లు సంపుట సొమ్ము వసూలు చేయుట మొదలగు సాకర్యములు లేనందున దక్షిణ హైదరాబాదు 566 రెసిడెన్సీ బజారులో నుండు నామపల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో., ఆంధ్రబుక్ డిపో వారిని మా ఏజంట్లుగా నేర్పరచినాము. అంగ్రేజీ పోస్టు సాకర్యములు లేనివారు మా ఏజంట్లకు వ్రాసి పత్రములు వ్రాసినవారికి వచ్చును.

చందాలవివరము

ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరచందా (ఉస్మానియా)	28-8-0	కల్దాహ	24-0-0
,, అరమాసములకు ,,	14-4-0	,,	12-0-0
,, మూడుమాసములకు ,,	7-7-0	,,	6-4-0
,, మాసమునకు ,,	2-9-0	,,	2-2-0
ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరచందా ఉస్మానియా	4-12-0	,,	4-0-0
సంవత్సరాది సంచికలు } క్రొత్తవి ,,	1-4-0	,,	1-0-0
చందాదార్లకు			
చందాదార్లుకానివారికి ,,	2-6-0	,,	2-0-0

భారతి (సచిత్రమాసపత్రిక)

రంగుల చిత్రపటములు, విద్వాంసులచే వ్రాయబడిన గద్య, పద్య, చారిత్రక, గాన, చిత్రకళాది విషయములను చర్చించు వ్యాసములు, కథలు కలిగి అతిసుందరముగ ప్రకటితమగు చున్నది.

సంవత్సరచందా ఉస్మానియా	7-2-0	కల్దాహ	6-0-0
అర్ధసంవత్సరచందా ,,	3-9-0	,,	3-0-0
విడిపత్రిక ,,	0-12-0	,,	0-10-0

భారతి వెనకటి నాలుగు సంపుటములు (1924 సం. మొదలు 1927 సం. వఱకు) క్యాలికో లైడు విక్రయమునకు సిద్ధ ముగనన్నది. ఒక్కొక్క సంపుటము (రెండుభాగములు) వెల రు. 6-0-0

పి. పి. చార్జీలు వర్తకము ప్రత్యేకము.

మేనేజరు, "ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము" 7, తంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు.

నిజాంరాష్ట్రప్రతినిధి:— నామపల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో.,

566, రెసిడెన్సీబజారు, హైదరాబాదు, డక్కన్.

మూయుని లేక గొట్టములు గల బావులకు

మైయర్స్ "కాగ్ గియర్స్"

చేతిపంపులే నుండవలెనని పంతము పట్టుడు.

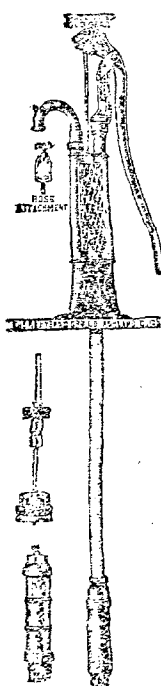
మిక్కిలి గొప్పదిగా "ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము" వారిచేతను నినినుపయోగించిన యితరులనేకులచేతను అంగీకరించబడినది.

విడిభాగములు ఎప్పుడును స్టాక్లోనున్నవి.

సోల్ ఏజంట్లు:—

డి లిమాయి బ్రదర్స్ లిమిటెడ్.

1/173 బ్రాడ్వే, పోస్టుబాక్సు నెం 202, మద్రాసు.

ప్రతి గృహమునందు అత్యవశ్యకముగా నుండవలసినది!

దీనిచే గలుగు గుణము అత్యద్భుతము!!

మా లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలను

రెప్పించి, ఒకదాని వాడిన మీరు మిక్కిలి శృద్ధి పెంచుకొని మా నిర్మియల్ని పొందుము. ప్రతిదినము అడుగిడి మాకు వచ్చుచున్న ప్రశంసాపత్రములే ఇందుకు ప్రణామ నిదర్శనము. 504, వా 504 ఇది మేలైనకస్తూరి, కంతుమపువ్వు, అపూర్వమైన మేనడులు మొదలగునవి చేర్చి, కాస్తూరి మాత్రలను తయారు చేయబడినవి. కాంటూలముతో గాని, ఇదిగా నాని ఉపయోగించబడుచున్నది. కలుషితములు, దగ్గులు, శీతలద్రవ్యము, ప్లేగు, కడుపుబ్బరము, కడుపుకొప్పి వీల్లలు వదిలెను, ప్రక్కల తొడుపు, అగ్నిహృదయము, మదబద్ధములు బలహీనత మొదలగువాటికి ప్రత్యాయోగముననే తనివేయును. స్త్రీలు తనపిల్లలకు మధురలివాడు మొదలగువారికి అమృతసహనము. కాలింతలకు ఒక గొప్ప పరప్రసాదము. 250-300 మాత్రలు గల దాడి 1 శి ధర రు. 0-4-0 పోస్టు ఖర్చు ఖర్చు 0-4-0 జి. పోస్టు ఖర్చుతో శి పహి రు. 1-2-0, 12 శి రు. 2-12-0, 28 శి రు. 3-8-0

భిషగ్గర్తు పాశ్యపు వెంకటాచల సలిహితులు, పొన్నైబరు.

శ్రీ సీతారామ వైద్యశాల, మైసూరు

నత్య హరిశ్చంద్రియము

(5-వ కూర్పు) 1-0-0

సాత్రాజితియము (శృంగారనాటకము) 0-12-0

(శ్రీ)కవిత్వాకళానిధి బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంత కవి

చిత్ర మాధవ నాటకము

(Comedy of errors) 0-8-0

(వర్తకులకు కమిషను) సుబ్రహ్మణ్యభాగవతులు, 12, పిలాతోపు మైలాపూరు, మద్రాసు.

చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహకవి

నూతన గ్రంథములు 4652

1565

వక్తృపూర్తి ముద్రణము తాలూకు ఈ క్రింది గ్రంథములు విడిగా అమ్ముబడును. కొలది ప్రకారం యుండుటచేత కావలసినవారు వెంటనే ఆర్డరు పంపవలెను.

ప్రహ్లాదనాటకము (అలంకములు) వెల 1-8-0
కర్పూరమంజరి రెండవభాగము 826 పుటలు 8-0-0
క్రమాసముల సంపుటము, కాలికోలైడు 1-0-0

పొన్నేటి, వి.పి. కర్పూలు కొనువారే భరించవలెను. మాడు పుస్తకములు కొనువారు రు. 4-12-0 లు చెల్లించిన చాలును.

రాజమహేంద్రవరం, పాలకోడేటి మూగురుర్తి, 15-8-28. వక్తృపూర్తి సంఘకార్యదర్శి.

త్వరపడుడు! త్వరపడుడు!!

సుప్రసిద్ధమైన ఉన్ని గ్రేట్లన్ కెట్లను కొని మీ శరీరమును ఉష్ణముగా నుంచుకొనుడు.

పూర్తిగా ఉన్నితో తయారైన బూడిదరంగు బ్లాస్ కెట్లు 86" X 54" అల ౧౪ది మిక్కిలి తక్కువధరకే అనగా 1 కి రు. 4-8-0 తమిళభార్యతో సహా హిందూజాతీయనందే భాగమునైనను పంపుచున్నాము.

అపూర్వమైన సమయము! ఒకదాని భారవిడిచిన మరల ఎప్పుడును తటస్థించదు.

ఈ దిగవలెననునకు వ్రాయుడు.

ది కెయిజి-హింద్ డిలన్,

కాటన్ అండ్ సిల్క్-మిల్లులు

లిమిటెడ్, హైబాల్, బెంగళూరు.

శ్రీ శాంతి ఆశ్రమమునందలి ప్రకటింపబడు పత్రములు.

శాంతి

(భక్తి జ్ఞానైకాగ్య విషయిక మాసపత్రిక) సర్వవలస సమృద్ధిములగు, తెలుగు వ్యాసములతోడ సతరారు, విశ్వ సోదరభావమును బోధించును.

చందా వివరము:—కార్యకర్తలపాత్రములు రు. 100, పోషకులు రు. 50, సహాయములు రు. 10, చందాదార్లు రు. 2.

PEACE

'శాంతి' పత్రికవలెనే సర్వవలస సమృద్ధిములగు, విశ్వసోదర భావబోధకము నగు వ్యాసానితో ఆంగ్లమున ప్రకటింపబడు మాసపత్రిక.

చందా రు. 8-0-0 'శాంతి' పత్రిక చందాదారులకు రు. 2-8-0 మాత్రమే.

శ్రీ శాంతి ఆశ్రమము

ఈ ఆశ్రమము చుట్టును కొండలుగలిగి కడు విశాలమై యొప్పు సమశ్రుతమున, వివిధఫలవృక్షములతో నలరారుచున్నది తోటనడుమ నిర్మింపబడియున్నది. ఇది ప్రపంచమున గల మానవు లందఱకును శాంతి కై వల్లమై సర్వవలసములవారును తమతమ ధర్మముల ననుసరించు పరమార్థ సాధన చేసికొనుట కనువుగనన్నది.

హిందువులు, మహమ్మదీయులు క్రైస్తవులు, బౌద్ధులు మఱియొకరులును దేశ బాధి మతనివక్షిత లేక స్వేచ్ఛగా తమ తమ యనుష్ఠానములను జలుపుకొనవచ్చును. ఎల్లఱకును శ్రీతి పూర్వకమున స్వాగతము!

ప్రధానస్థానము:—అమెరికా, డెక్కార్లు మున్నగు దేశములందును కాభాసమాజములు కలవు.

తోటవల్లకొండలు శాంతి ఆశ్రమసోపాన, పెద్దాపుర తాలూకా, తూర్పు గోదావరిజిల్లా.